

Zbogom, sveti oče, pogrešali vas bomo!

Uvodnik

Andrej Bratuž

Človeštvu učitelj in vodnik

Zgodilo se je, kar smo pričakovali in na kar smo bili pripravljeni, in vendar je boleče udarilo med nas in skoraj nismo mogli verjeti, da je človeštvo zares izgubilo učitelja in vodnika. Nemogoče bi bilo zbrati vse misli in besede, ki so bile o njem že povedane in napisane v teh dneh, odkar ga ni več med nami. Težko bi bilo opisati žalost, ki je napolnila množice verujočih in neverujočih, in čustva dobrih in manj dobrih, mogočnih in preprostih, ljudi vseh starosti, slojev in poklicev. Tisk, radio in televizije vsega sveta preplavljajo mnenja, poročila, fotografije in posnetki iz življenja in dela tistega, ki ga že imenujejo Janez Pavel II. Veliki.

Govoril in učil je, ko je kot svetovni popotnik obiskoval narode po vseh celinah, jim kazal pot k Bogu, se zavzemal za mir in pravičnost, za svobodo posameznikov in skupnosti, za pravico do izobrazbe in urejenih socialnih razmer. Naj je obiskoval države ali mesta, večje verske skupnosti ali manjše župnije, ob rednih ali uradnih avdiencah, ob cerkvenih slovesnostih ali z okna apostolske palače, vselej je množice navdušil s svojimi globokimi in vsem razumljivimi mislimi, da so s takih srečanj odhajale pomirjene in opogumljene. Njegova klica "Ne bojte se!" in "Odpri-te Kristusu vrata na stečaj!" sta močno odjeknila v svetu in sta ohranila svojo veljavnost in moč.

Poglavje zase v papeževanju Janeza Pavla II. je bil njegov odnos do mladih. Njegova povezanost z njimi, razumevanje njihovih problemov in teženj, duhovno sozvočje z njimi, vse to je obrodilo trajne sadove.

Množice na veličastnih srečanjih ob svetovnih dne-vih mladine na tej ali oni celini (pred leti v Torontu, še prej v Rimu, Manili, Parizu in drugje) pričajo o ne-navadnem odzivu mladih na papeževo sporočilo. O njihovih občutjih in razpoloženju v teh žalostnih dneh pa priča neverjetno množična prisotnost na trgu sv. Petra, ko so ure in ure, tudi do zgodnjega jutra, bedeli in molili za njegovo zdravje, s skrbjo in žalostjo na obrazih in v srcih. Njihovo zaupanje v sv. očeta in srečanje z njim bosta mnoge izmed njih, tako upamo, za vedno zavezala h krščanskim vrednotam. Papež je človeštvo učil in ga vodil tudi v svojih teht-nih in prodornih enciklikah in v drugih dokumen-tih. Njegov bogati duhovni svet in obširno znanje se odražata v njegovih knjigah, napisanih v prozi in poeziji.

Med najnovejšimi knjižnimi izdajami so zbirka pe-sniških meditacij *Trittico romano* (Rimski triptih, 2003), *Alzatevi, andiamo* (Vstanite, pojdemo!, 2004). Najnovejša je *Memoria e identità* (Spomin in iden-titeta, 2005). V njej je med drugimi zanimivo razmišljanje o domovini, narodu in državi. O do-moljubju je sv. oče napisal, da mora, v kolikor pome-ni ljubezen do domovine, priznavati vsem drugim narodom enake pravice, kot jih zahteva za svojo do-movino. V mišljenju in delovanju Janeza Pavla II. smo vedno občudovali tudi njegovo neomajno zve-stobo svojim koreninam in nikdar prikrito ljubezen do svoje poljske domovine. Vse to ni v ničemer zmanjšalo pozornosti in spoštovanja do drugih naro-dov in jezikov. Prav gotovo še noben papež pred njim ni govoril toliko jezikov kot on.

Dejstvo, da je ves svet - ne glede na verske, nacional-ne, zgodovinske, zemljepisne in druge razlike - pa-peževa smrt prizadela in da se mu enoglasno izraža-ta hvaležnost in spoštovanje, je dokaz, da človeštvo velikega papeža priznava kot največjo moralno avto-riteto našega časa.

Zadnje besede papeža Janeza Pavla II.

Ljubezen podarja mir

"Predragi bratje in sestre! Tudi danes naj doni radostni ve-likonočni aleluja. Današnji odlomek iz Janezovega evangelija nas opozarja, da se je Vstali na večer tistega dne prikazal apostolom ter 'jim poka-zal roke in stran', vidna znamenja bo-lečega trpljenja, ki so se neizbrisno vtisnili v njegovo telo tudi po vstajenju. Tiste veličastne rane, ki se jih je po osmih dneh dotaknil Tomaž, nam dokazujejo usmiljenje Boga, ki 'je tako ljubil svet, da je daroval svojega edino-rojenega Sina'.

Ta skrivnost ljubezni je osrednjega po-mena v današnji liturgiji Bele nedelje, posvečene prazniku Božjega usmiljenja. Človeštvu, ki je včasih zbegano in ki mu vladajo sile zla, egoizma in strahu, Vsta-li Gospod ponuja svojo ljubezen, ki od-

pušča, spravlja in odpira vrata duše upanju. To je ljubezen, ki spreobrača sr-ca in podarja mir. Kako velika je potre-ba sveta, da razume in sprejme Božje usmiljenje!

Gospod, ki nam s svojo smrtjo in vstajenjem dokazuješ ljubezen Očeta, Vate verujemo in z zaupanjem danes ponavljamo: Jezus, Vate zaupam, usmi-li se nas in vsega sveta.

Liturgična slovesnost Marijinega oz-nanjenja, ki jo bomo jutri obhajali, je priložnost, da se skozi Marijine oči za-zremo v skrivnost usmiljene ljubezni, ki privre na dan iz Kristusovega srca. Z nje-no pomočjo lahko razumemo pravi po-men velikonočne radosti, ki ima svoje temelje v resnici: Tisti, ki ga je Devica nosila pod srcem, ki je trpel in umrl za nas, je resnično vstal. Aleluja!"

POSEBNA PRILOGA:
v sredini našega
tednika dobite
štiri strani,
posvečene
svetemu očetu
Janezu Pavlu II.

Kongres Južnotirolske ljudske stranke v Meranu

Tajnik SSk Damijan Terpin spregovoril o naših težavah

V Meranu na Južnem Tirolskem je bil v nedeljo, 3. t.m. kongres Južnotirolske ljudske stranke, ki je tako obeležila tudi 60-letnico svojega delovanja. Delegati so

obravnavali tudi odnose italijanske vlade do manjšinskega vprašanja. Na kongresu pa so odmevala tudi odprta vprašanja Slovencev v Italiji, na katere je spomnil deželni

tajnik Slovenske skupnosti dr. Damijan Terpin, ki je v pozdravnem nagovoru opozoril zlasti na neizpolnjevanje določil zaščitnega zakona, na vlogo slovenske zbirne stranke ter na odlične stike med Slovensko skupnostjo in Južnotirolsko ljudsko stranko, ki trajajo že dolga leta.

V imenu stranke francosko govoreče skupnosti Union Valdotaïne je spregovoril bivši državni in evropski poslanec Luciano Caveri, ki se je spomnil tudi bolnega papeža. Ko se je v kongresni dvorani razvedelo, da je papež izdihnil, so se delegati zbrali v minuti molka in nato zmolili očenaša za rajnega svetega očeta.

Na kongresu Južnotirolske ljudske stranke so imeli posebno težo nastopi strankinega načelnika Pichler-Rolleja, pokrajinskega predsednika Durnwalderja in predsednika avstrijskega parlamenta Kohla.

Zakon proti odcepitvi otoka Tajvana

Kitajska se je oglasila...

Ko je leta 1949 na Kitajskem zmagala komunistična revolucija pod vodstvom Mao Cetunga, se je premagana vojska protikomunistično usmerjene vlade generala Čankajška umaknila na otok Tajvan, ki ga od celinske Kitajske loči skoro 200 kilometrov široka morska ožina. Tu je Čankajšek uveljavil svojo oblast in nadaljeval svoje vladanje ob vojaški in politični podpori Amerike. Brez te podpore bi njegov politični režim na tem otoku ne mogel preživeti. Portugalski pomorščaki so konec 16. stoletja ta otok imenovali Formosa, kar pomeni Lepi otok. Od leta 1895 do konca druge svetovne vojne so na Tajvanu ali Formozi vladali Japonci, vendar je v kulturnem in zgodovinskem pogledu vedno pripadal celinski Kitajski. Zato osrednja Kitajska vlada po letu 1949 stalno ponavlja zahtevo, da se mora Tajvan vrniti k "matični domovini". V tem obdobju je to večkrat poskušala doseči z vojaško silo, vendar ni nikdar prišlo do odločilnega

spopada, ker so to preprečevale ZDA. Predstavnik tajvanske vlade je celo ohranil stalno mesto v varnostnem svetu OZN do leta 1971, ko je to mesto prevzela Ljudska republika Kitajska. V petdesetletnem obdobju samostojnega življenja se je Tajvan vsestransko gospodarsko razvil in to zlasti na področju elektronske industrije. Danes šteje 23 milijonov prebivalcev, celinska Kitajska pa je dosegla že milijardo in 300 milijonov ljudi. Po letu 1980 se je demokratiziral tudi politični sistem in s celinsko Kitajsko se je v zadnjem obdobju razvilo plodno gospodarsko sodelovanje. Leta 1991 je prišlo do preklica medsebojnega vojnega stanja. Kljub temu pa politični odnosi še zdaleka niso urejeni. Peking zastopa stališče, da obstaja "ena Kitajska z dvema različnima političnima sistemoma". Po drugi strani pa se Tajvanska kitajska republika načelno ni odpovedala celinski Kitajski in zato ni razglasila odcepitve od nje, čeprav obstajajo močne težnje v to smer. Glavno mesto Tajvana je Taipeh.

V pravkar opisano stanje je sredi marca posegel kitajski parlament, ki je soglasno sprejel tako imenovani protiodcepitveni zakon (zanj je namreč glasovalo 2896 delegatov, proti nobeden, dva pa sta se vzdržala). V njem se poudarja obstoj ene same Kitajske in zahteva po ponovni združitvi s Tajvanom. V njem je med drugim predvidena tudi možnost uporabe sile v primeru, če bi Tajvan uradno razglasil odcepitev oziroma neodvisnost.

Odmevi v svetu na ta sklep kitajskega parlamenta so različni. Neposredno prizadeti tajvanski predstavniki so zakon obsodili kot grožnjo za regionalno varnost, ki kliče k vojni, ter napovedali, da bodo ponovno preučili gospodarsko in trgovinsko politiko do Pekinga. Tudi ZDA ne odobravajo omenjenega zakona, kajti vsak poskus uporabe drugačnih sredstev od miroljubnih predstavlja grožnjo za mir in varnost prizadete območja. Povsem različnega mnenja pa je Moskva, ki v bistvu podpira stališče Kitajske, da je Tajvan njeno notranje vprašanje, in se zavzema za čim hitrejši obojestranski sprejemljiv dogovor. Peking na vse omenjene očitke odgovarja, da zakon zasleduje krepitev medsebojnih odnosov in mirno ponovno združitve. Uporaba sile bi lahko prišla v poštev, če bi tajvanski politični voditelji za nedoločen čas odložili dialog o morebitni združitvi.

Poznavalci sedanjih mednarodnih razmer in politike kitajskega odpiranja svetu, zlasti na področju gospodarskega sodelovanja, menijo, da Peking v bistvu ne spreminja svoje politike do odnosov s Tajvanom, očitno pa za zdaj želi doseči, da vprašanje njegove vrnitve k matični državi ne bi zamrlo. Zato v tem trenutku za Kitajsko prav gotovo ne pride v poštev vojaško zaostrovanje. Vsekakor pa je zadnji ukrep kitajskega parlamenta sprožil širok odmev v svetu in zlasti pri obeh največjih velesilah, se pravi v ZDA in Rusiji.

Alojz Tul

Berlusconijska desnica utrpela hud poraz

Večina na levo sredino

V nedeljo, 3., in v ponedeljek, 4. t.m., so bile v Italiji deželne in upravne volitve. Obnovljenih je bilo 13 deželnih svetov, dva pokrajinska sveta ter kar 368 občinskih svetov. Volilnih upravičencev je bilo nad 40 milijonov, kar pomeni, da je šlo za zelo verodostojen test sedanjega političnega razpoloženja italijanskega volilnega zbora. Volitev se je udeležilo nekaj nad 71 odstotkov upravičencev, kar pomeni, da smrt papeža Janeza Pavla II., ki je bil vsekakor osrednji dogodek tudi in predvsem v Italiji, ni dejansko odvrnila pozornosti volilnih upravičencev od njihove velike državljanske dolžnosti.

Če se omejimo na deželne volitve, ki jim nikakor ne gre tajiti političnega pomena, ugotavljamo, da je leva sredina v primerjavi z zadnjimi deželnimi volitvami odločno napredovala tako po skupnem številu prejetih glasov kot po številu dežel, v katerih bo odslej vladala. Predsednik osrednje vlade Berlusconi je namreč tik pred volitvami večkrat javno dejal, da je treba med obema taboroma imeti za zmagovalca tistega, ki bo skupno zbral največ glasov, četudi bi slednji dobil večino novoizvoljenih deželnih svetov. Volini izidi so pokazali, da je po takem modrovanju Berlusconi poraženec. Njegovi trdnjavi sta ostali le Lombardija in Veneto, in sicer predvsem po zaslugi Bossijeve Severne lige. Preseneča dalje krepko nazadovanje Berlusconijskega Doma svoboščin na Jugu države, kjer je še pred nekaj leti užival množično podporo volivcev.

Zato njegov glavni tekmeč

Romano Prodi (na sliki) upravičeno ugotavlja, da so bile te volitve odlična priprava na državnozborske volitve, ki bodo prihodnje leto, ko se bo nudila priložnost, da oblast v državi spet preide v levsredinske roke. Desna sredina je doživela pekoč poraz. Medtem ko je razmerje med obema koalicijama do zdaj bilo 8 proti 5 v korist Berlusconijskega Doma svoboščin, je zdaj kar 11 proti 2 v korist leve sredine. Dom svoboščin je torej izgubil šest dežel,

med njimi Piemont in Lacij z Rimom vred.

Drago Legiša

Paritetni odbor ponovno nesklepčen

Sklicu predsednika Paritetnega odbora za izvajanje zaščitnega zakona, Rada Raceta, se je v petek, 1. t.m., ponovno odzvalo premalo članov, da bi ta organ lahko sklepal o točkah, ki so bile na dnevnem redu zasedanja. Kot že na nekaj prejšnjih sejah so bili tudi tokrat odsotni italijanski predstavniki. Od desetih sta bila prisotna samo dva, Stefano Pizzin in Adriano Ritossa. Zaradi bojkota italijanskih članov je Paritetni odbor že nekaj časa v slepi ulici in mu je delo onemogočeno. Nujno se postavlja vprašanje posega deželne uprave, ki ima največ predstavnikov v odboru in ki bi z zamenjavo tistih, ki onemogočajo delovanje tega organa končno prispevala k uresničevanju zaščitnega zakona. Naslednja seja Paritetnega odbora bo v četrtek, 21. aprila, v deželni palači v Trstu.

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

v sodelovanju z goriško pokrajino
vabita na javno srečanje na temo

ZAŠČITNI ZAKON: OD SPREJEMA DO (NE)URESNIČEVANJA

ki bo v četrtek, 14. aprila 2005, ob 18. uri v Konferenčni
dvorani pokrajinskih muzejev na goriškem gradu

Spregovoril bo DOMENICO MASELLI,
poročevalec v poslanski zbornici zaščitnega zakona
za Slovence v Furlaniji-Juljski krajini

Povejmo na glas

Mož, ki je prišel od daleč

Biti je moral višji razlog, da je bil po več kot štirih stoletjih italijanskih papežev za Petrovo poslanstvo izbran Karol Wojtyła, "ki je prišel od daleč". In pokazalo se je, da izbira ni bila slučajna, ampak globoko pomenljiva in prelomna. Bil je ta simpatični človek iz Krakowa izjemna osebnost z neverjetno sposobnostjo stika z vsakomer, osebnost z očarljivim darom in veseljem prenesti na vse, s katerimi se je srečal, svoje prepričanje in vero. Bil je enkratno celovit, klen in človeški, iz enega kosa in brez omahovanj, človek zemlje in istočasno trdnega pogleda v smer vzvišenega, a dosegljivega. Na poseben način radoživ, poln naravnost umetniškega zanosa in nepozabne zvočne govorice, ki je vselej pripovedovala o tisti vseumogočni svetlobi, ki želi vsakogar razbremeniti tesnob. Imel je ta "mož, ki je prišel od daleč", enkratno prodoren čut za dogajanja v svetu in se je do temeljev zavedal, kako se usoda ljudi v največji meri piše v odločitvah visoke politike, ki jo je zato nujno nagovarjati, prepričevati, jo rotiti, da bi bilo manj napetosti in manj mržnje, da ne bi bilo vojn, pač pa namesto njih dogovarjanje, dogovarjanje in še enkrat dogovarjanje. Kljub osebnemu soočanju z dvema totalitarizmom je enkratno verjel, da je dolžnost njegovega poslanstva spoprijeti se z vsakršno nehumanoostjo in z vsakršnim teptanjem človekovih pravic.

In bil je Janez Pavel II. tudi enkratno močan v oživiljanju vere kot vere. Spominjam se svetovnega dneva mladih, ko se je namenil govoriti o sv. Tomažu. Zdelo se mi je, da se

o tej zgodbi ne dá povedati nič bistveno novega, toda nagovor mladim je bil navdihujoč, saj je sicer omalovaževanega Tomaža vzel dobesedno v bran z besedami: "Ni lahko verjeti". V hipu sem prepoznal človečnost te izjave, kako je razumljivo, da Tomaž sprva v vstajenje in s tem v srečno obstojnost onstranskega življenja ni mogel verjeti. Ni mogel verjeti, ker ni videl dokaza, medtem ko so ga vsi ostali apostoli videli. Bi torej apostoli verjeli, ko dokaza ne bi videli? Res, ni lahko do konca verjeti, saj kdor zares vidi tisto, česar z navadnimi očmi ni mogoče videti, ta je v bistvu rešen vsakršne stiske, vsakršnega dvoma in tesnobe, je rešen bremena minljivosti in je lahko srečen zase in za druge in se mu bo razodel smisel življenja. Kasneje sem pogostoma razmišljal o tem navdušujočem papeževem prikazu. Tomaževa zgodba in vedno na novo se mi je potrdilo prepričanje, da je v njem za vsakogar odgovor na mnoga vprašanja prav zato, ker vsebuje toliko spodbude in razumevanja za vse, kar je v človeku nepopolnega.

"Mož, ki je prišel od daleč", je bil k nam poklican po višjem razlogu, o tem res ne more biti dvoma. Dejstvo je, da je bilo treba tako mnogim ljudem dati novo spodbudo in upanje, jim torej pomagati, in Janez Pavel II. je novo spodbudo in upanje ljudem tudi dal. In kar je dano z željo, da bi bilo drugim pomagano, tisto za vedno ostane in ga nobeno minevanje ne more izbrisati iz src in spomina.

Janez Povše

Na dnu

Državni sekretar Franc Pukšič s Slovensko skupnostjo v Števerjanu

"Imamo strategijo tudi do zamejskega prostora!"

N a županstvu v Števerjanu je bilo v torek, 22. marca, srečanje med državnim sekretarjem za Slovence v zamejstvu in po svetu Francem Pukšičem, ki ga je spremljal Rudi Merljak, in vodilnimi predstavniki edine slovenske politične stranke v Italiji Slovenska skupnost (SSK). Pukšič je še v pozdravnih besedah zagotovil podporo RS slovenski manjšini, še posebej pa podporo sedanje vlade, ki se zaveda pomena slovenske

ti za rast in ohranjanje slovenstva". "Naša naloga je, da sedaj kot vlada udeležimo stvari, v katere smo še kot opozicija verjeli, imamo strategijo tudi do zamejskega prostora, obljubljam vam, da bo razpis o financiranju delovanja slovenskih ustanov v Italiji korektno izpeljan, tudi zato, ker je Rudi Merljak, ki je moj namestnik in moja desna roka, predsednik komisije, in stvari dobro pozna," je dejal Pukšič. Nato je tu-

carinikov, a so policisti pri pregledih strožji kot pred leti, ne-pustnost meje pa je boleča predvsem za Slovence, ki živimo v Brdih od nekdaj." Župan Corsi je Pukšiča tudi opozoril na upadanje rojstev v Brdih in Števerjanu, kot ga je tudi opozoril na nevidljivost programov slovenske nacionalne televizije v Brdih in še posebej v Beneški Sloveniji, kar je izjemno boleče prav za narodnostno najbolj ogrožene slovenske ljudi.

Foto JMP

manjšine v Italiji.

Sekretar Franc Pukšič je na srečanju v Števerjanu izrazil zadovoljstvo, da je bil v mesecu dni že drugi v Gorici, ker, tako Pukšič, bo "naša vlada storila vse, da se bo redno sestajala z vsemi demokratično izvoljenimi predstavniki Slovencev v Italiji, z vsemi, ki se zavzemajo za ohranjanje in gojenje slovenstva, predvsem pa bo stala

di povedal, da srečanje s stranko SSK spada v okvir srečanj, ki jih bo njegov urad imel z vsemi demokratičnimi predstavniki Slovencev v Italiji, kot tudi z drugimi strankami, v katerih se Slovenci v Italiji prepoznajo, seveda, če bodo za to dobili povabilo. Izrazil je tudi zadovoljstvo nad izpolnjenjo obljubo tržaškega župana Roberta Dipiazze, da bo Sloven-

Pukšiča sta v Števerjanu na županstvu nagovorila tudi deželni svetnik SSK Mirko Špacapan in deželni tajnik stranke SSK Damijan Terpin, ki je povedal, kakšen bo delovni sestanek stranke s Pukšičem, ki je potekal za zaprtimi vrati; pogovarjali so se o zaščitnem zakonu, ki je po Terpinovi izjavi le mrtva črka na papirju, saj se ne izvaja, in z jamčenem zastopstvu Slovencev v Italiji, za katerega se SSK vedno zavzema, o nevidljivosti slovenske nacionalne televizije v Beneški Sloveniji, o skupnem predstavljanju Slovencev, o projektih, ki zadevajo čezmejno sodelovanje in je vanje vključena slovenska manjšina v Italiji, ter o drugih odprtih vprašanjih, ki se tičejo stranke in njene tesnejše povezanosti s Slovenijo. Deželni tajnik SSK Damijan Terpin nam je na srečanju v Števerjanu zadovoljno povedal: "Vesel

Foto JMP

celotni slovenski manjšini v Italiji v prihodnje vedno ob strani in bo storila vse, kar je v njeni moči, da bo do izvajanja zaščitnega zakona prišlo." Pukšič je tudi povedal, da je Janševa vlada naredila izjemno dobro in politično pametno potezo, ko je Urad za Slovence po svetu in v zamejstvu umestila v neposredno odvisnost od urada predsednika vlade, "saj moram sedaj svoje početje odgovarjati neposredno predsedniku vlade". Po njegovem mnenju je to bilo potrebno zaradi večje vloge Ura-da za Slovence v svetu in zamejstvu, kot je tudi izrecno omenil, da o razpisu za financiranje naših ustanov še ne more govoriti, ker razpis še ni končan. Dejal je, da je razpis vzbudil neke pomisleke in polemike, a je tudi odločno ponovil, "da nikomur nihče noče jemati nobene vloge in ne celovitosti ter pristojnosti, ker si moramo vsi skupaj prizadeva-

skemu stalnemu gledališču v Trstu odobril brezobresten kredit za rešitev najhujših težav, kar po njegovem mnenju kaže, da se zmore s pogovori doseči veliko. Prav tako je Pukšič izjemno pozitivno ocenil nedavni obisk Komisije slovenskega državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je bila pod vodstvom Franca Krambergerja dva dni na uradnem obisku v Rimu. Na srečanju je sekretarja Pukšiča najprej pozdravil števerjanski župan Hadrijan Corsi, ki mu je orisal stanje te slovenske občine v Italiji, ga opozoril na nevidljivo stanje v Brdih, kjer niti en sam mejni prehod med Slovenijo in Italijo ni odprt vso noč in je zato župan Corsi Pukšiča tudi naprosil, naj posreduje pri slovenskem notranjem in zunanjem ministrstvu, da bi se zadeve končno uredile, saj danes, tako Corsi, "zares na državni meji ni

sem obiska državnega sekretarja Pukšiča predvsem zato, ker končno postavljamo spet neke normalne temelje sodelovanju med našo stranko in sedanjo slovensko vlado, in to zato, ker smo sedaj vključeni kot subjekt v nove odnose. S prejšnjo vlado teh odnosov na žalost nismo imeli. Smo edina slovenska politična stranka v Italiji in nas zato veselijo, da se slovenska vlada do nas vede kot do političnega subjekta. Vedeti namreč moramo, da smo brez politike tudi Slovenci v Italiji lahko le še folklora, kar pa seveda nečemo biti. Rad bi tudi ponovno poudaril, da se s sekretarjem Pukšičem nismo pogovarjali o nobenem financiranju in nikakršnem razpisu, ampak samo o politiki in reševanju naših težav, ki se seveda začnejo vedno in povsod pri neizvajanju zaščitnega zakona za našo manjšino v Italiji!"

Jurij Paljč

Pogovor Denise Deeney

Življenjska izbira romantične duše

M enda se boste ob koncu tega intervjuja strinjali, da primerjava življenjske usode naše sogovornice, Denise Deeney, in angleškega pesnika ter 'romantičnega pustolovca' lorda Byrona ni tako tvegana, kot bi se lahko na prvi pogled zdela.

Angleški romantik je svoje življenje končal, ko se je pridružil Grkom v odobodilni vojni proti Turkom. Najprej naj poudarimo, da je Denise še pri življenju. Po vsej verjetnosti pa se bo ona tej primerjavi nasmehnila, saj sta njena osebnost in pristop prepolna poštene skromnosti, da bi lahko tako primerjavo sploh sprejela. Njen nasmeh vendar izpričuje popolnoma drugačno svetovno nazorsko usmeritev od tiste, ki je angleškega romantika gnala k pisanju globokih temnih verzov. Denise, Škotinja iz Glasgowa, sicer ni pesnica, romantična duša pa vendar je. Poklicno se ukvarja s poučevanjem angleškega jezika. Trenutno poučuje v Središču za vzgojo in izobraževanje Sklada Mitja Čuk na Opčinah.

Njena življenjska zgodba je res posebna, razvejana, pustolovska, če z eno besedo povzamemo – presenetljiva, tako kot presenetljiv je bil pogovor z njo, ki je potekal v tekoči slovenščini, ki sta ga zaznamovala na eni strani primorski naglas podpisanega, na drugi pa rahli ljubljanski akcent sogovornice, podkrepljen z bogatim besediščem. Gotovo je bil pogovor nekoliko prilagojen časopisni objavi, vendar zagotavljam, da je intervjuvanka suvereno odgovarjala v naši materinščini.

Kako je bilo sploh v Angliji, da si se odpravila na tako posebno pot?

Danes zelo verjamem v usodo. Takrat pa sem to pot ubrala iz potrebe. Kot mlado dekle sem v Veliki Britaniji študirala jezike, francoščino in španščino. To je bilo ravno sredi osemdesetih let, ko smo doma imeli na vladi Margaret Thatcher. Obdobje lepo povezmajemo pesmi z izredno politično vsebino skupino Aztek Camera in Simply Red, ki so zelo ostro presojele takratno britansko družbo in politiko. Bilo je zelo težko živeti v tistem času v tako nastrojeni zahodni kapitalistični državi, ki pa je bila, kljub Thatcherjevi, zelo nasprotna ženskam. Politika njene vlade je vedno bolj ločevala bogate od revnih, družba je postajala vedno bolj tekmovalna. Dobro in slabo vsako upravo, kar pa se angleške vlade 80. let tiče, bi jo zelo ostro ocenila, saj so posledice tiste politike še danes opazne! Bili so pač 4 milijoni brezposelnih in zame je postajalo zelo težko preživljanje v taki družbi.

Kako pa si prišla v našo kraj?

Ker sem se v Veliki Britaniji očitno počutila nepotrebna, sem sledila le želji, da bi lahko pomagala drugim. V neki izlozbi v Glasgowu sem zasledi-

la knjigo 'Jobs Abroad', na kateri so bile zapisane delovne ponudbe v tujini. Hotela sem postati samostojna. Želela sem izrabiti jezikovno znanje in ga posredovati drugim. Sprva sem sprejela čisto enostavno službo kot turistična spremlje-

Foto IG

valka: kuhala sem čaj za turiste, ki so se iz Anglije peljali z avtobusi na letovanje po Evropi. A vsaj koristna sem bila in imela stik s tujim jezikom. Prepotovala sem Španijo, Francijo in Italijo. Lepo sem se imela in sem spoznala veliko ljudi. Bilo pa je res utrudljivo, zamudila sem marsikatero uro spanja..., toda končno sem bila komu koristna in predvsem sem bila v neposrednem stiku z jezikoma, ki sem ju študirala doma.

Kaj si od te izkušnje odnesla?

Te izkušnje veliko pripomorejo, da spoznaš sebe in druge. Razumeš, da t. i. normalnost ne obstaja, glavno je, da se prepusti toku, kot čoln oceanu: nič ni tako, kot misliš ali kot se zdi.

Kako pa je prišlo do tega, da si spoznala Jugoslavijo?

Zelo sem si želela obiskati Jugoslavijo že kot deklica, ko sem v neki knjigi zasledila eno izmed jugoslovanskih narodnih noš, ki me je kar prevzela, in zgodilo se je, da je vodnik, ki bi moral spremljati turiste po Jugoslaviji, zbolel. Bilo je leta 1985. Nikoli nisem slišala za Slovenijo, za Jugoslavijo pa že. Tako sem osebno vodila turiste po Sloveniji, deželi, za katero je nato usoda odločila, da je ne be bom več zapustila.

Kakšen je bil prvi vtis, ki si ga imela o 'najini' domovini?

Čeprav je bilo pod socializmom precej drugače, kot je danes, sem Slovence res občudovala, predvsem njihovo življenjsko pristnost. Rada sem opazovala, kako so vse skozi gradili hiše, obdelovali polja in nabirali sadeže z dreves. Obenem so se Slovenci zdeli veliko bolj zdravi kot mi in imeli veliko večji občutek za družino, kateri so posvečali svoj prosti čas. Presenečena sem bila nad dejstvom, da je bila med Slovenci tako razširjena možnost uporabe podeželskih hišic oziroma t. i. vikendic: v zahodni kapitalistični družbi si je lahko le malo kdo privoščil dve hiši! Komaj smo si lahko privoščili eno samo! Ravno tako sem se

čudila, ko so me domačini spraševali, kaj sem k njim sploh prišla iskat, saj je življenje na zahodu veliko boljše.

Slovenija pa ni imela demokratične družbene ureditve.

To že. Vendar smo v Britaniji mislili, da imamo demokracijo in da smo svobodni, a ni bilo ravno tako. Lahko bi povedala, da sem se v takratni Jugoslaviji počutila bolj na varnem kot v svojem mestu Glasgowa na Škotskem, npr. mama in nasilje niso bili tako razširjeni kot na zahodu. Doma smo živeli v zlati kletki! Če povzamem: ko sem spoznala jugoslovansko stvarnost, sem dojela, da sta demokracija in socializem ena in druga stran ene in iste medalje.

Življenje je glede tako imenovanih demokracije in socializma druga stran ene in iste medalje.

Kako bi primerjala današnjo Slovenijo s tisto, ki si jo takrat spoznala?

Dobro vprašanje! V Sloveniji se je žal razširil najslabši kapitalizem. V času osamosvojitvene vojne leta 1991 so bili Slovenci res zelo povezani, že takoj potem pa je v Sloveniji zavladal tak sistem kot v Veliki Britaniji v osemdesetih letih: Slovenci so hoteli

v čim krajšem času obogateti, želeli so npr. velik avto in podobno. Tudi danes je tak materializem še opaziti, ko se Slovenci ob koncu tedna odpravljajo na "shopping". Menim, da je ta generacija zapustila nekdanje pozitivne vrline, kot so narava, družina itd. in se predala predivjemu kapitalizmu. Otroci posledično preživljajo več časa brez svojih staršev, ki morajo zaslužiti dovolj, da lahko ohranjajo visok življenjski standard.

V Sloveniji si tako ostala. Kako si se preživljala?

Od srede do konca 80. let sem začela delati kot asistentka za angleščino na Delavski univerzi. Morala bi preživeti v Sloveniji le leto dni, toda spoznala sem toliko dobrih ljudi, ki so potrebovali pomoč pri angleščini in so mi bili hvaležni za pomoč pri učenju angleščine, in tako sem pač ostala. Povedati moram, da sem spoznala veliko profesionalcev, psihologov, zdravnikov, ekonomistov idr. z izredno visoko izobrazbo, ki kljub svojim intelektualnim in izobrazbenim temeljem ostajajo vedno zelo skromni. A vedno so bili prepričani, da imamo na zahodu več in da smo boljši od njih.

Kot jezikoslovka, kaj meniš o vedno večjem vplivu angleščine na slovensko mladino?

Vse se je začelo v osemdesetih letih. Takrat sem opazila, da se je kar 70 % Slovencev posvečalo učenju nemščine, starejše osebe so poznale ruščino, v šoli pa so itak poučevali eno leto srbo-hrvaščino. Proti koncu osemdesetih let pa je v času šestih, sedmih let angleščina popolnoma prevladala nad vsemi ostalimi tujimi jeziki. Danes pa je razširjena sploh le angleščina. K temu so gotovo pripomogli tudi angleško-ameriški filmi, ki jih v Sloveniji predvajajo s podnapisi. Slovenci so kot majhen narod takoj dojeli, da je treba angleščino obvladati v tako konkurenčnem in globaliziranjem svetu.

/stran 16
Igor Gregori

Prosvetno društvo Podgora

Natečaj cerkvenega zborovskega petja "Bogomir Špacapan"

Foto DP

Prosvetno društvo Podgora se je tudi letos spomnilo obletnice smrti Bogomira Špacapana. Umrl je 31. marca 1997 med velikonočno procesijo v Brestovici na Krasu, kjer je vodil cerkveni zbor. Rojen v Mirnu pri Gorici 16. januarja 1922 se je vse življenje posvečal cerkvenemu petju in orgljanju. Po drugi svetovni vojni se je z družino preselil v Argentino in tudi tam poleg svoje službe skrbel za slovensko cerk-

veno petje. Po vrnitvi na Goriško se je ob svojem rednem poklicnem delu posvečal cerkvenemu petju (Podgora, Gorica, Sovodnje, Štandrež in Brestovica v Sloveniji). Bil je tudi prvi predsednik Združenja cerkvenih pevskih zborov. Tudi drugače je bil zelo aktiven v naši prosveti in politiki. V Podgori so se ga spominjali ob vsaki obletnici smrti z mašno daritvijo, govorom in nastopom zborov iz krajev, v katerih je tu-

vanje zborov. Tako je v nedeljo, 3. aprila 2005, po spominski maši, pri kateri je prepeval podgorski cerkveni zbor pod vodstvom Mirka Špacapana, nastopilo šest mešanih zborov, ki so se priglasili na 1. natečaj cerkvenega zborovskega petja "Bogomir Špacapan". Prireditelj je organiziralo Prosvetno društvo Podgora v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov in pod pokroviteljstvom

Goriške nadškofije in Koprške škofije. Pred poslušalci in komisijo, ki so jo sestavljali dr. Edo Škulj (predsednik), dr. Mirko Špacapan (tajnik), prof. Ivan Florjanc, prof. Tomaž Simčič in glasbena urednica Nadja Kralj, so nastopili: MePZ Lipa iz Bazovice (zborovodja Tamara Ražem), Pevsko društvo Odmevi iz Dornberka (zborovodja Jožko Harej), MePZ Mačkolje-Dolina (zborovodja Andreja Štucin), MePZ Obirskega pevskega društva (zborovodja Berti Logar), MePZ F.B. Sedej iz Števerjana (vodi Vladimir Čadež) in MePZ Adoramus iz Logatca (na sliki - zborovodja Tadej Šadar). Nastopila sta torej dva zbora s Tržaškega, eden z Goriškega, dva iz Slovenije in eden iz Avstrije. Komisija je prvo mesto prisodila zboru iz Logatca, drugo zboru iz Števerjana in tretje zboru iz Mačkolje-Doline. Vsi trije so prejeli denarno nagrado in spominsko darilo. Ostali zbori so bili deležni priznanja in so prejeli spominsko darilo. Na četrto mesto se je uvrstil zbor Lipa iz Bazovice pri Trstu, na peto zbor Odmevi iz Dornberka, na šesto pa zbor Obirskega pevskega društva iz Obirskega.

AB

Slavja na Goriškem

Molitve za sv. očeta

V soboto, 2. t.m. zvečer, je polna goriška stolna cerkev bedela in molila za Janeza Pavla II. V veliki zbraniosti so navzoči skupno z nadškofom Dinom De Antonijem sprejeli vest o papeževi

smrti. Oglasili so se mestni zvonovi. Dan kasneje so se verniki s hvalečnostjo v srcih pri nedeljskih mašah povsod spomnili dragega pokojnika. V ponedeljek zvečer je nadškof spet maševal v stolnici ob prisotnosti okrog 70

duhovnikov, najvišjih predstavnikov mestnih oblasti in ogromnega števila vernikov iz vse nadškofije, ki so do zadnjega kotička napolnili cerkev. Msgr. De Antoni je namesto homilije želel prebrati nekaj izjemno lepih življenjskih misli iz raznih papeževih besedil, stihov in molitev. Na koncu občutenega obreda in naslednji dan so dogovorili zbirali prijavnice za romanje z

avtobusom, s katerim so goriški verniki v četrtek, 7. t.m., šli v Rim pokropit svetega očeta. Danes (7. t.m.) ob 21. uri pa bo mladinska pastora goriške nadškofije priredila v oglejski baziliki molitveno srečanje za mlade, ki jim je papež namenil svoje zadnje besede: "Iskal sem vas, prišli ste k meni in za to sem vam hvaležen." Tema srečanja je: "Mi se ti zahvaljujemo!"

Mi in družba

Vprašljivi verski projekti v Evropi

V Evropi poznamo razpisane za najrazličnejše verske projekte. Ti niso vezani samo na vero, ampak v širšem pomenu besede tudi na kulturo religije. V veliki vnemi, ki se poraja po Evropi ob "ljubeznih do bližnjega", se velikokrat dogodi, da islamisti s pomočjo takih verskih projektov izpeljejo svoje drugačne projekte ob državni podpori. Tako na zakonit način iz teh verskih

projektov krijejo stroške islamskim ekstremistom, ki prihajajo v Evropo na obisk k svojim enakomislimcem tovarišem pod krinko verskih asistentov. Prav tako se iz teh sredstev krijejo stroški za islamske vrtce, islamske šole, islamska srečanja ... Vse to pa se v evropskem civiliziranem svetu največkrat opraviči pod pojmom integracija! Avstrijski Kathpress je 12. no-

vembra lani prinesel tale zapis: "Avstralski kardinal George Pell je na predavanju na "Acton Institute" v ZDA poudaril, da je liberalna - dejansko sekularna, posvetna - demokracija zahodnega sveta v Evropi prazna in zagledana vase. Islam pa je, kakor je bil komunizem, nekakšna alternativa temu pogledu na svet. Na podlagi vse pogostejših prestopov zahodnjakov iz zahodnih držav

v islam lahko domnevamo, da ima v 21. stoletju islam takšno privlačno moč, kakor jo je imel komunizem v 20. stoletju, in to za tiste, ki so vznemirjeni in zaskrbljeni, kakor tudi za tiste, ki iščejo red in pravičnost." "Demokracija ni dobrina sama na sebi, ampak je njena vrednost odvisna od moralne vizije, kateri služi," je še pripomnil kardinal George Pell, obenem pa je še poudaril: "Preteklo stoletje nam je dalo dovolj zgledov, kako lahko politični nadomestek vere z mrakom zapolni praznino v sekularni demokraciji." Kardinal Pell je vedno za-

govarjal demokratični personalizem, ki temelji samo na absolutnem dostojanstvu človekove osebe, ki mora biti tudi za sekularizirano zahodno demokracijo neprecenljiva vrednota. Duhovna moč, ki jo je imela in jo še ima Evropa, je izhajala iz vodilne vrednote zahodne krščanske civilizacije. Tudi splošne človeške pravice so sad te civilizacije. Njene korenine izhajajo iz svetopisemskega sporočila, da je človek Božja podoba. Iz tega sledi tudi nedotakljivo dostojanstvo človeka. Zahodna krščanska civi-

lizacija gleda v vsakem človeku OSEBO. Tudi misli o svobodi, toleranci in nasilju izhajajo iz tega gledanja na človeka. Tudi islam priznava te vrednote, vendar jih zahteva zase, dokler je v manjšini, v svojem lastnem območju pa se proti tem vrednotam bori in jih ne urešničuje. Ob vsem tem se moramo zavdati, da je neprecenljiva vrednota prav ta, da se zavemo naših evropskih krščanskih korenin, iz katerih so živeli in črpali moč naši predniki in tako moramo tudi mi.

Ambrož Kodolja

Evangelij
g. Viljem Žerjal

3. VELIKONOČNA NEDELJA

Apd 2,14.22-33; Ps 16; 1 Pt 1,17-21; Lk 24,13-35

Dva izmed Jezusovih učencev sta prepoznala Gospoda po lomljenju kruha (Lk 24,13.35).

Današnji evangelij je pravšnji za leto evharistije, ki ga živimo. Oznanjamo namreč Gospodovo smrt, dokler ne pride (1 Kor 11,26).

To oznanilo ni samo pri sv. maši, marveč objema vse življenje. Saj nas potopi s Kristusom v trpljenje vsakega dne. Jezusove daritve so predvsem deležni grešniki, to smo mi vsi, nato bolniki, vsi odrinjeni na zadnje mesto. Pridružimo si otroke s ceste, ki životarijo kot živalice po cestah in opuščenih tovarnah in rudnikih.

Evharistija pa je kakor peč, ki nam daje moč za življenje za uboge po svojem kruhu, po Jezusu, ki je šel v smrt na križu. Zdaj pa je tihi, skromni kruh, ki leži na naših mizah,

da ga jemo, ki pa nas sili k delu za potrebne in uboge. Svetniki so črpali moč pri maši in z obhajilom, zato da so lahko delali čudeže ljubezni skozi ves dan.

Oznanjali so Jezusovo križano ljubezen, to kar je on delal za časa svojega zemskega potovanja.

Za Veliko noč je stara navada, da po maši in procesiji ter po prejemu sv. obhajila nadaljujemo obed z Jezusom pri domači mizi z "žegnom" velikonočnih jedi.

Sv. daritev ali evharistija je seveda višek vsega bogoslužja, a je ustvarjena za popotnico v nebo.

Učenca na poti v Emavs sta začutila gorečnost srca, ko sta poslušala Jezusove besede. Citiral jima je Mojzesa in preroke, ker so o njem pisali vsi sveti pisatelji, vsa Pisma (Lk 24,27). Tudi starši so poklicani, da pripovedujejo otrokom posebno ob velikonočni mizi o Jezusu, kako nas rešuje v svobodo življenja. Zlasti naj govorimo z zgledom zvestobe pri nedeljskem bogoslužju. Zakonci naj pričujejo z zakonsko ljubeznijo in zvestobo, s poštenjem pri delu, doma ter pri vsem trpljenju. Sem spada tudi odgovorno-

st za spoštovanje in negovanje materinega jezika ter sodelovanje v politiki in skrb za razvoj revnih držav po svetu.

Ne nazadnje nam je naložena skrb za nove duhovne poklice. Najprej smo dolžni za poklice, zlasti za duhovne in še posebej za nove duhovnike, moliti, prositi Očeta, zato ker jih le Oče daje (Lk 10,2). Toda vsaka krajevna Cerkev poleg molitve organizira tudi načrtno delo za poklice. S tem tudi spreminja naše gledanje in prikazuje potrebo po poklicu duhovnika, redovnice, redovnika, diakona, misijonarja, tudi laika. Uči nas odgovornosti za druge.

V tem je namreč lepota in svoboda vsakega poklica, t.j. življenje za druge. Peter, poglavar Cerkve, je na binkoštni dan poudaril, da je Jezus živel za druge; zato ga je Oče potrdil z močmi, čudeži in znamenji (Apd 2,22). Izgoreval je za druge, a njegovo dobroto so križali. Toda Bog ga je obudil od mrtvih. Temu je Peter z drugimi apostoli pričal (Apd 2,32).

Že David je o njem pel, da ne bo prepuščen podzemlju, ne bo gledal trohnohe (Ps 16; Apd 2,27).

Bog vodi človeka po poti življenja; vodi ga v polnost veselja. Če bomo vredni, bomo gledali Boga iz oči v oči in se večno veselili kakor Sin na Božji desnici (Ps 16,11; Ps 27,4.8; 1 Kor 2,9; 1 Mz 32,31).

Evangelij, ki ga danes premisslujemo, razodeva nevsiljivega in zanesljivega ter zelo obzirnega prijatelja Jezusa do učencev. Saj najprej sprašuje po vzroku potrnosti, ki jo zana po hoji in besedah obeh potnikov. Ta dva ne moreta premagati razočaranja zaradi tako žalostnega konca Gospoda, kljub govoricam, da so ga nekateri videli živega. Vse se jima zdi kakor v sanjah.

A skrivnostni romar ju pomiri. Kar naenkrat je v njunem svetu, ki je prazen, da ga spremeni v veselje in ogreje z novim upanjem. Značilna gesta pri blagoslovu in lomljenju kruha naredi konec dvomom in žalosti. Tedaj se v hipu obrneta in jo ubereta nazaj v Jeruzalem. Zdaj namreč vesta, da morata posredovati veselje in gotovost bližine Jezusa vsem, ki verujejo v Jezusa. Vesta, da je Jezus z njima in z vsemi, ki vanj verujejo (Lk 24,13-35).

Ostani z nami, Gospod! (Lk 24,29).

Kratke

V Rimu predstavili dokumentarec o papežu Janezu Pavlu II.

Na Veliko noč zvečer so po prvem programu javne televizije RAI predvajali dokumentarni film o papežu Janezu Pavlu II., ki v 54 minutah predstavlja, tudi s številnimi še nepredvajanimi posnetki, dogodke iz minulih 26 let njegovega pontifikata. Avtorji - Roberto Burchielli, Salvatore Mazza in Mauro Parissoni - so pregledali več kot 1000 ur filmskega gradiva v arhivih vaticanske televizije, televizijskih hiš v državah, ki jih je papež obiskal, pa tudi zasebne posnetke. Dokumentarec je montaža posnetkov brez komentarja in ne glede na kronološko zaporedje. V filmu, ki postavlja v ospredje mistično razsežnost papeževih osebnosti, je moč slišati glas Janeza Pavla II. v različnih jezikih in hrup množic, ki jih je njegova pojava vedno znova pritegovala na vseh koncih sveta. Izvirna kopija brez prevoda ali podnapisov je bila poslana papežu in jo je prejel ob koncu bivanja na polikliniki Gemelli.

V soboto, 16. aprila, "Familyfest" ognjiščarjev v Vidmu: ljubezen gradi mir

V soboto, 16. aprila, bo potekal po vsem svetu, od Rima do San Paola, od Manile do Bruslja, od Toronta do Krasnojarska v Sibiriji in Melbournu v Avstraliji itd. - v 120 krajih - t.i. Familyfest, mednarodno srečanje, ki ga veja gibanja ognjiščarjev, Famiglie Nuove, organizira vsakih 12 let za družine vsega sveta, vseh kultur, ras in verstev. Prireditelji želijo po eni strani poudariti, da družina doživlja hudo krizo vrednot, identitete in zmede vlog, po drugi strani pa so prav družine po vsem svetu glavni dejavnik obnovitvenih tokov same celice kot take in sploh družbe. Familyfest želi biti priložnost za srečanje družin, ki si prizadevajo za razširjanje človeških in verskih vrednot ter so lahko učinkoviti in zdrav protagonisti družbenega in civilnega življenja. Pobuda je že pritegnila pozornost številnih drugih gibanj in družinskih združenj, javnih civilnih in verskih (krščanskih, muslimanskih, budističnih idr.) ustanov. Familyfest je praznik tudi za neverujoče, praznik vseh družin, saj so njihove vrednote po svoji naravi univerzalne. Na sporedu bodo pričevanja krščanskih družin, pa tudi ljudi drugih verstev ali nevernih, ki se prepoznajo v družinskih vrednotah. Pomenljiv je že logotip srečanja: ena in ista stilizirana črta ponazarja brstje s tremi listki, ki so obenem stiliziran golob. To je namreč najbolj resnično bistvo družine: prva družinska tvorba, ki se odpira, da se družba razvija v bratstvu in miru.

V naši deželi bo Familyfest potekal v velikem šotoru na trgu pred stolnico v Vidmu. Program se bo začel ob 10. uri in bo trajal do 18. ure. Zvrstili se bodo pričevanja, razprave o ključnih temah, ustvarjalni trenutki in solidarnostne akcije. Od 15. do 16.30 se bodo navzoči povezali z drugimi prireditvami po svetu in zlasti s tisto v Rimu. Vzporedno bodo potekale prireditve za otroke in mlade. Informacije: za Gorico druž. Renzo in Pia Meneguzzo (tel. 0481 809716), za Trst druž. Lucio in Rita Torelli (040 311001), za Videm druž. Ezio in Vanilla Moznich (0432 560098).

Ukmarjev pogled nad zvezde (7)

Jakob Ukmar, teolog krščanske miline

“Milina ni slabost, ampak moč in resnica”, piše Ukmar v najobširnejšem poglavju svoje Eshatologije, razlage nauka o poslednjih rečeh: smrti, posebne (osebne) sodbe, nebes, vic, pekla in poslednje sodbe. Na dolgo se razpiše ob vprašanju možne večne kazni, to je, pekla. Kar 25 strani namenja vprašanju: “Ali bo peklo trajalo večno?” Presenetljivo je, s kakšno zavzetostjo teolog Ukmar išče razloge za utemeljitev svojih globokih intuicij, da peklo, ki ga Cerkev sicer uči kot možnost dokončne zavrnitve Boga, pa vendarle ne more biti večno.

Tu se najdemo na pravem bojišču. Ukmar išče dokaze za svoje prepričanje tako v Svetem pismu Stare in Nove zaveze, pri cerkvenih očetih, v dokumentih vseh cerkvenih zborov, pri teologih. Njegova široka razgledanost na vsaki strani njegove knjige natrese po pet do deset citatov iz bogate bere krščanskega izročila. Kakor da bi se v živo pogovarjal s svetim Avguštinom, sv. Ambrožem, sv. Tomažem Akvinskim, s koncilskimi očeti v Niceji, v Carigradu, v Lateranu, v Tridentu. Še posebej blizu je v dialogu o večnosti pekla teologu Origenu, ki ga je Cerkev v njegovem učenju o “apokatastazi” (grško: apokatastasis, zopetna prenova, dokončna vrnitev), t.i. končni božji zmagi nad hudobnimi duhovi in pogubljenimi, ki se bodo ob koncu časov, ob poslednji sodbi, spreobrnil in sprejeli Boga, odločno zavrnili. To Ukmar ve, prizna in večkrat tudi odkrito izpove svojo dosledno pokorščino

cerkvenemu učiteljstvu. Vendar so razlogi njegovega razmišljanja utemeljeni v evangelijskem oznanilu o moči neskončne božje dobrote, usmiljenja in ljubezni. Ti so stokrat močnejši od nekaterih bežnih zapisov o tem, da naj bi peklo bil večni, lahko na kratko povzamemo Ukmarjevo teološko misel.

Poglejmo nekatere Ukmarjeve trditve, ki jih je njegov cenzor, teolog Anton Strle, ki je pred izidom knjige prebral in ocenil Ukmarjev rokopis, dobesedno črtal in jih v knjigi ne najdemo več. “Kar bi pa morala teološka veda v tej zadevi še najbolj upoštevati, se mi zdi to, da je v primeru večnega pekla Bog le zelo revno uspel v svojem velikem zveličavnem načrtu.” (iz rokopisa, str. 372). V prav tako izpuščenem zapisu, ohranjenem le v rokopisu, beremo: “V tem poslednjem poglavju o časnosti peklenškega trpljenja nisem našel v običajnih teoloških učbenikih nobene zaslombe. Z druge strani pa nisem našel nobenega odloka cerkvene učiteljstva, ki bi nas jasno obvezal verovati v večnost pekla kot od Boga razodeto resnico. Zato mislim, da smejo teologi svobodno o tem razpravljati. (...) Najmočnejši razlog proti večnosti pekla se mi zdi še vedno ta, da je v primeru večnega pekla v veliki meri izjalovljen veličastni božji načrt odrešenja človeškega rodu na tej naši zemlji, kar bo imel Bog poleg večne hvale in ljubezni tudi večno sovraštvo proti sebi” (iz rokopisa, str. 380). Pekel, večni peklo? Kot možnost ga Ukmar, tako kot uči Cerkev, dopušča, da bi pa trajal večno, tega Ukmar ne

more in ne more sprejeti. Najprej, kot smo videli v dveh njegovih rokopisnih tekstih zato, ker bi se božje delo “izjalovilo”, ker bi pač Bog “revno uspel v svojem velikem zveličavnem načrtu.” Če je to argument človeškega razuma, je še močnejši argument evangelija. V imenu pozitivnega, drznega oznanila Jezusa iz Nazareta, da je Bog ljubezen, Ukmar zapiše: “Kakor že rečeno, skušamo preiti iz starozavezne strogosti v krščansko milino. Milina ni slabost, ampak moč in resnica. Bog razodeva in bo razodeval svojo vsemogočnost najbolj s svojim prizanašanjem in usmiljenjem. V luči te resnice bomo doumeli, da je najboljše definicijo ali opredelitev božjega bitja podal evangelist Janez, ki je v svojem prvem listu napisal: Bog je ljubezen! (1 Jan 4,16). Ostanimo torej v ljubezni, da ostanemo v Bogu in da Bog ostane v nas” (Eshatologija 167).

Za zadnjim stavkom stoji v knjigi zvezdica in dolga opomba profesorja dogmatike, Antona Strleta, ki Ukmarju oporeka in zapiše: “V tem pogledu se moti.” V isti sapi pa tudi Strle prizna, da se bo morala teologija prav glede teh stvari v prihodnosti izčistiti, doživeti obrat. Te besede so bile zapisane v letu Ukmarjeve smrti, leta 1971. Po štiriintridesetih letih lahko mirno trdimo, da je danes do tega obrata že prišlo. Ukmar pa je bil, bolj kot Strle, po svoji intuiciji in globoki evangelijski duhovnosti, že pred svojim časom prerok krščanske miline. Milina res ni slabost, ampak moč in resnica!

/ dalje
Zvone Štrubelj

Iz črne Afrike

Danilo Lisjak se nam zahvaljuje

Centre Don Bosco, Goma - RD Congo
Dragi prijatelji in dobrotniki!
Cenjeni sponzorji naše vzgojne ustanove za ogrožene mlade in sirote!
Prisrčen pozdrav vsem in vsakemu posebej! Pred 10 dnevi sem se preko Ugande po 9-urni vožnji z avtobusom vrnil med naše otroke v Donboskov dom. Okrog 400 internih otrok in mladih mi je pripravilo nepozaben sprejem tako, kot le Afričani znajo. Moja mi-

zapeli božičnico... En sam čudež nebes pod Triglavom!

Je sploh mogoče vse to zmeriti? Štirje zabojniki - kontejnerji so zgolj zunanje, vidno znamenje te velike akcije dobrote, ki je zaznamovala dogajanje domovine plemenitih ljudi na prehodu v novo leto in še posebej čudovita organizacijska moč slovenske Karitas z njenimi sodelavci v vipavski Ajdovščini. Zakaj pa ne, povejte na strehah, naložili smo celih 75 ton humanitarne in tehnične pomoči! Naši otroci Vam vsem iskreno kličejo “Ansanti sana, Mungu awabarikie” - ve-

smo imeli v našem centru povprečno 1650 mladih na dan. Poklicne šole so oživele pod taktirko br. Vilka Poljanška in dveh prostovoljcev iz Slovenije; Uroša Rudol-

P. Danilo Lisjak

fa in Jankota Zelenca. Afrika potrebuje vzgojiteljev. In lahko smo kot Slovenci ponosni, da tudi z osebnim znanjem vzgajamo tiste, ki sta jim vojna in ulica zaznamovali življenje in poteptali otroštvo.

Ob tej priložnosti bi se rad osebno zahvalil Misijonskemu središču Slovenije in Mivi Slovenija, ki nam stoje ob strani pri koordiniranju in pripravljanju laičnih sodelavcev na narodni ravni za delo v misijonih in za čudovito animacijo in seznanjanje domovine s potrebami misijonskih in karitativnih ustanov v tretjem svetu. Slovenska Miva je podarila terensko vozilo, ki je sad akcije “stotin za vsak srečno prevozen kilometer.” Vsem skupaj zares velja moja iskrena in velika hvala za vse geste dobrote in naklonjenosti do našega dela pod vulkani v osrčju Afrike! Želim Vam trdnega zdravja in vesele velikonočne praznike!

Danilo Lisjak, Vilko Poljanšek, Uroš Rudolf, Janko Zelenec in vsi sodelavci

sel še vedno preletava Slovenijo in obnavlja prehojeno pot 4 mesecev, ko smo s skupnimi močmi in darežljivostjo spravljali skupaj darove za otroke pod vulkani. Otroci iz Goriških Brd, ajdovski možje in žene, številna podjetja, priwatniki, založniške hiše, radio postaje in TV, potovalne agencije, sobratje duhovniki in katehistinje, vdove in invalidi, prijatelji in ljudje plemenitega srca, Kalinovi, ki sta mi kar po telefonu v čudovitem duetu

lika hvala in božjega žegna na vaše delo in življenje! Velika dežela Congo se le počasi dviga iz vojnih strahot in pobojev. V zadnjih tednih dihamo malo več upanja. Videti je, da je mednarodna skupnost stvari vzela v roke malo bolj resno. Ali bomo smeli izvesti demokratične volitve in zapeljati to brezkončno podrtijo na pot prenove in upanja? Sam ostajam realni optimist. Dobro vem, da bo potrebno “pljunuti v roke”. Lansko leto

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

39 tisoč škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij po župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje.

Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov.

Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, zlasti med tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko **800.01.01.01**

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- Poštni tekoči račun št. 57803009
- Kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- Bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- Neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji.

Prispevki so odtegljivi:

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

KC Bratuž: Universitätsorchester Ulm

Simfonični koncert za Karitas

Simfonični koncert je vedno bogat umetniški užitek. Lepo doživetje je bil tak koncert v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v četrtek, 31. marca, ko je nastopil Universitätsorchester iz Ulma z dirigentom Wolfom Burkhardom na čelu. V sestavi, ki je nastal v akademskem letu 1972-73, igra lepo število študentov, poleg njih pa še profesorji in sodelavci. Celotni orkester šteje nad 80 glasbenikov in ima pomembno vlogo v ulmski univerzitetni ustanovi. V repertoarju ima simfonije in solistične koncerte od klasike do danes. Redno nastopa v Ulmu, zablestel pa je že tudi na odrih v Budimpešti, na Nizozemskem, v Marienbadu,

Semiramide parmskega skladatelja Ferdinanda Paera, ki je med 18. in 19. stoletjem slovel po dvorih vse Evrope. Višek večera je brez dvoma bil Mozartov Koncert za klarinet in orkester KV 622. Solist, Nicola Bulfone, je res odličen poustvarjalec, saj je že sodeloval z orkestrom milanskega gledališča La Scala, tržaškega gledališča Verdi, beneškega gledališča La Fenice in drugimi uglednimi zasedbami pod vodstvom prestižnih taktirk po Italiji in Evropi. Iz svojega pihala je tudi tokrat privabil najzlahtnejše zvoke, kar jih zmore klarinet, in s svojim temperamentnim nastopom požel res topel aplavz. V drugem delu večera so nemški

Foto DPD

Pragi, Štokholmu in Krakovu. Dirigent, rojen leta 1962, je sicer čelist, diplomiral pa je tudi iz dirigiranja. Ulmski orkester spretno vodi od leta 1997. Večer se je začel z elegantnimi melodijami Simfonije iz opere

glasbeniki zaigrali živahno in mogočno, sicer zahtevno Beethovno Simfonijo št. 2 v D-Duru op. 96. To, kar so poslušalci pristočno darovali v veži (vstop je bil prost), je šlo za Karitas.

Primorska poje v štandreški cerkvi

Koncert sakralne glasbe

Več kot dvesto pevcev šestih zborovskih sestavov iz raznih krajev Primorske, ki so 1. aprila nastopili

Foto DP

v cerkvi sv. Andreja v Štandrežu, je oblikovalo lep koncert sakralne glasbe v okviru letošnje Primorske poje. V imenu prirediteljev Zveze pevskih zborov Primorske, Zveze slovenskih kulturnih društev, Zveze slovenske katoliške prosvete, Zveze cerkvenih pevskih zborov in Prosvetnega društva Štandrež je uvodoma pozdravila nastopajoče in poslušalce Tiziana Zavadlav, ki je poudarila pomen cerkvenega petja in izrazila željo,

da bi ga zvesto gojili in ga znali posredovati tudi mlajšim. Spomnila se je umirajočega sv. očeta in predlagala, da bi koncert posvetili njemu. Zbranstvo publike in nastopajoči je bil očiten dokaz, da so navzoči spreje-

li poziv in se držali reka: kdor poje, dvakrat moli. Na koncertu so nastopili Oktet Škofije (zborovodja Vladislav Korošec), Idrijski oktet (vodja Elizabeta Lampe), MePZ Francišek Lampe iz Črnega Vrha (vodja Katja Bajec Felc), MePZ Mačkolje (vodja Andreja Štucin), MePZ Slovenec-Slavec-Fran Venturini in mladinski zbor (zborovodja Danijel Grbec) in MePZ F.B. Sedež iz Števerjana (*na sliki*), ki ga je vodil Vladimir Čadež.

Odbojka / Moški deželni finale U18

Dne 10. aprila bo v Slovenskem športnem centru Moški deželni finale U18. Deželna odbojkaška federacija je našemu društvu že drugo leto zapored zaupala organizacijo tega finala. Na njem nastopa poleg ekip VB Udine (UD), AS Futura (PN) in SZ Sloga (TS) tudi naša združena ekipa RAST Olympia ZB Doberdob Sovodnje. Spored: ob 9.30: VB Udine-AS Futura, sledi SZ Sloga-RAST Olympia; ob 16. uri finale 3-4, nato finale 1-2. V letošnji sezoni sta bili dve "pokrajinski" prvenstvi: Trst in Gorica-Videm-Pordenon. V tržaškem prvenstvu je zmagala Sloga, v drugem skupnem pa RAST Olympia. Nam nenaklonjen "žreb" bo žal dovolil, da se bo lahko samo ena slovenska ekipa borila za končni naslov v velikem finalu. Drugače bi finale za 1. mesto nedvomno potekal med obema slovenskima društvoma, kar bi bilo za deželno odbojko (pre)velik uspeh.

Slovesno velikonočno slavlje

Vstajenje v goriški stolnici

Kakor vsako leto je bilo v goriški stolnici velikonočno jutro zelo slovesno. Zbralo se je res veliko število slovenskih vernikov. Po petju trikratne Aleluje je mogočno zadonela pesem Kristus je vstal, od božjega groba pa se je po cerkvi razvila procesija z vstalim Kristusom. Sledila je slovesna maša, ki jo je daroval voditelj slovenske duhovnije p. Mirko Pelicon. V svoji pridigi je zaželel vsem vernikom in njihovim družinam blagoslovljeno Veliko noč in povedal nekaj primernih misli ob prazniku Vstajenja.

Na koru so ubrano peli goriški pevci pod vodstvom Franke Žgavec in ob orgelski spremiljavi Lojzke Bratuž. Verniki so zbrano sodelovali pri celotni mašni daritvi. Sledila je blagoslovitev jedil oz. velikonočnega kruha. Ob koncu je goriški nadškof msgr. Dino De Antoni v slovenščini nanizal nekaj globokih velikonočnih misli in nato pred oltarjem tudi osebno voščil vsem, ki so ga želeli pozdraviti.

Slovesno je bilo tudi pri slovenskih mašah v drugih mestnih cerkvah. Praznik Gospodovega Vstajenja je bil za vse dan milosti in duhovne radosti.

Srečanje z glasbo: poklon Romitelliju

Fausto Romitelli se je uveljavil v širšem evropskem glasbenem svetu s svojim raziskovalnim in skladateljskim delom. Zadnja leta je deloval med Milanom in Parizom. Prav v pariških krogih je dozorevala njegova slovesna maša, ki jo je daroval voditelj slovenske duhovnije p. Mirko Pelicon. V svoji pridigi je zaželel vsem vernikom in njihovim družinam blagoslovljeno Veliko noč in povedal nekaj primernih misli ob prazniku Vstajenja.

lezni. Srečanja z glasbo mu prirerajo spominski večer, ki bo v sredo, 13. aprila, s seminarjem in koncertom. Seminar koordinira prof. Roberto Calabretto, docent na goriški fakulteti DAMS. Med predavatelji bo tudi znani milanski skladatelj Alessandro Solbiati, Romitellijev kolega in prijatelj. Koncert nosi naslov Svet zvoka. Beneški Ex novo ensemble bo predstavil nekatere Romitellijeve skladbe, ob njih pa še dela sodobnih skladateljev, ki se po strukturi navezujejo na Romitellijeva ustvarjalna pot. Koncertni program po obogatila tudi praznična Solbiatijska skladba Bois, ki je bila napisana prav za ta spominski večer. Na marimbah jo bo izvajal tržaški glasbenik in profesor na SCGV Emil Komel Dario Savron. Koncert bo ob 20.30 v KC Lojze Bratuž.

skladatelj Alessandro Solbiati, Romitellijev kolega in prijatelj. Koncert nosi naslov Svet zvoka. Beneški Ex novo ensemble bo predstavil nekatere Romitellijeve skladbe, ob njih pa še dela sodobnih skladateljev, ki se po strukturi navezujejo na Romitellijeva ustvarjalna pot. Koncertni program po obogatila tudi praznična Solbiatijska skladba Bois, ki je bila napisana prav za ta spominski večer. Na marimbah jo bo izvajal tržaški glasbenik in profesor na SCGV Emil Komel Dario Savron. Koncert bo ob 20.30 v KC Lojze Bratuž.

Kratke

SPDG: predavanje Naceta Novaka

Slovensko planinsko društvo prireja v četrtek, 14. t.m., ob 20.30 srečanje z novinarjem in planinskim popotnikom Nacetom Novakom. V besedi in sliki bo predstavil doživetja na skoraj 600 km dolgi romarski poti med Francijo in Španijo oz. njeno atlantsko obalo, kjer je znano svetišče Compostela. Omenjeno pot je Novak prehodil (in deloma prekolesaril) pred skoraj tremi leti. Ob različnih doživetjih in srečanjih je nastala zanimiva knjiga vtisov in razmišljanj, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Avtor je na poti tudi posnel lepo število diapozitivov, ki jih bo na večeru predvajal in obogatil z neposredno pripovedjo. Srečanje z Nacetom Novakom bo v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici ob 20.30.

SPD nadalje obvešča člane in prijatelje, da pripravlja 24. aprila avtobusni izlet v Ribnico na Dolenjskem z ogledom zgodovinskih in kulturnih znamenitosti, muzeja suhe robe, lončarske delavnice, rojstne hiše p. Škrabca, jezikoslovca svetovnega slovesa, ki je deloval na Kapeli pri Gorici. Prijave na sedežu društva ob četrkih med 19. in 20. uro oz. pri odborniku Klemšetu (tel. 0481 882079) v opoldanskem času.

Vabilo na izlet v Slovensko Istro

Krožek KRUT in Društvo slovenskih upokojencev za Goriško organizirata 15. aprila t.l. enodnevni izlet v Slovensko Istro. Izlet spada v okvir delovanja študijskega krožka Beseda Slovenske Istre, ki skuša čimbolj preučevati ljudsko izročilo slovenskega avtohtonega prebivalstva v Istri. Člani krožka raziskujejo kulturne, jezikovne, prosvetne, gospodarske in druge dejavnosti, da bi se tako ohranila bogata kulturna dediščina v istrskih vaseh. Krožek, ki ga je 1995 ustanovila Leda Dobrinja in ga zadnja leta vodi Nadja Rojac, je za svoje dosežke prejel lani priznanje Andragoškega centra. Udeleženci izleta bodo imeli lepo priložnost spoznati slovenski del Istre. Odpeljali se bodo iz Gorice ob 7.30 in se vozili do mejnega prehoda Škofije. Tam se jim bo pridružila ga. Nadja Rojac. Okrog 9. ure bodo prispeli v vasico Padna in si ogledali med drugim galerijo slovenskega slikarja Božidarja Jakca. Pot bodo nadaljevali do vasi Krkavče, ki so ena najstarejših in najzanimivejših istrskih vasi (čisto slovensko narečje, sledovi glagolice itd.). Ogledali si bodo pomembno vaško cerkev sv. Mihaela iz 17. stol., živi muzej z notranjimi prostori, urejenimi kot stare istrske hiše, in še vas Pomjan na Šavrinskem gričevju, od koder se odpira pogled na ves Koprski zaliv. Po kosilu v Istrski kleti bodo krenili v Koštabono, se sprehodili mimo treh cerkev v vasi do sedeža KD Alojz Kocjančič. Srečali se bodo s tamkajšnjimi amaterji, ki bodo prikazali del ljudske zapuščine. Vrnitev v Gorico v večernih urah. Prijave na sedežu DSU v Križni ul. 3 v Gorici ali na tel. 0481 882024 ali na sedežu KRUT-a v Gorici, Korzo Verdi 51, tel. 0481 530927.

Goriško čezmejno območje

Nov korak na poti k skupnemu razvoju visokega šolstva

Predsednik upravnega sveta Visokošolskega in raziskovalnega središča (VIRS) Primorske Branko Tomažič ter predsednik Univerzitetnega konzorcija iz Gorice Nicolo Fornasir sta minuli četrtek v Novi Gorici podpisala sporazum o sodelovanju pri izvajanju pripravljanih in vsebinskih aktivnosti na področju visokega šolstva v čezmejnem prostoru. Podpisu krovnega sporazuma je sledil še podpis dveh aneksov, in sicer, o sodelovanju pri projektu Evropska univerza ter o nadaljevanju projekta Zdravstvo brez meja. Podpisa sporazuma so se udeležili tudi župani vseh treh občinskih uprav, ki sodelujejo v protokolu o čezmejnem sodelovanju, predstavnik goriške pokrajine in pomembnejši gospodarstveniki z obeh strani meje. Tomažič in Fornasir sta pred podpisom sporazuma povedala, da se o sodelovanju na tem področju govori že dalj časa in da je nastopil čas za konkretizacijo projektov. Izrazila sta tudi optimizem glede skupnega iskanja sinergij. Novogoriški župan Mirko Brulc je k temu dodal prepričanje, da se v zadnjem času na obeh straneh meje pojavljajo pritiski, ki bi radi sodelovanje izničili, in

poudaril, da imajo vsi trije župani dovolj energije in moči, da bodo delali naprej v smeri povezovanja. Goriški župan Vittorio Brancati je povedal, da je oba projekta odobril tudi Protokol o čezmejnem sodelovanju. "Cilj vsega skupaj je, da postane naš čezmejni prostor območje prave integracije in da dobi pomembnejšo vlogo v razširjeni Evropi" je še povedal Brancati. Župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Valenčič pa je izrazil prepričanje, da bo s pomočjo plodnega sodelovanja na področju visokega šolstva načrtovani projekt t.i. mikro evrore-

gije v praksi zaživel, prej kot bo uradno potrjen. Več o projektu Evropske univerze je povedal Karl Bonutti, eden od pobudnikov ideje, ki je že ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo slovenskemu zunanjemu ministru predlagal, naj slovenska vlada zaradi zgodovinskih, političnih, ekonomskih in etničnih razlogov podpre ustanovitev Evropske univerze v čezmejnem območju obeh Goric. Bonutti je povedal še, da so prvi konkretni koraki podpore v tej smeri prispevali župani treh občinskih uprav, ki so projekt podprli že 23. aprila 2004 s podpisom trilateralnega doku-

menta o ustanovitvi Evropske univerze na Goriškem. V januarju 2004 pa je bil ustanovljen iniciativni odbor in predstavljen načrt za ustanovitev Evropske univerze.

S projektom je bil med obiskom v Novi Gorici konec aprila 2004 seznanjen tudi Romano Prodi. Prodi je projekt podprl, po Bonuttijevih besedah pa je tudi predsednik Slovenije Janez Drnovšek naklonjen ustanovitvi Evropske univerze. Dodal je še, da pričakujejo tudi podporo italijanskega predsednika Carla Azeglija Ciampi in predsednikov Hrvaške, Madžarske, Avstrije, pa tudi ostalih držav, saj naj bi bila Evropska univerza namenjena študentom iz celotnega jugovzhodnega dela Evrope in ne le iz Slovenije in Italije. Študij, katerega vsebina še ni natančneje določena, pa naj bi potekal v angleškem jeziku. Bonutti je povedal še, da se zavedajo, da gre za večleten proces, na katerem se bo iniciativni odbor srečal še s številnimi težavami, predvsem finančne in prostorske narave, kljub vsemu pa je izrazil zadovoljstvo ob današnjem podpisu sporazuma in napovedal skorajšnjo predstavitev projekta evropskemu komisarju za šolstvo. O nadaljevanju projekta zdravstvo brez meja ob tej priložnosti niso govorili, gre pa za skupno sodelovanje na področju zdravstva, ki je zanimivo predvsem zaradi bližine goriške in novogoriške oziroma šempetrske bolnišnice.

Nace Novak

Mladinski dom Predavanje v Močnikovem domu v Gorici: Bruno Forte

Izziv vzgoje obvezuje družino in šolo

V jesenskem času se je v preurejenih prostorih Alojzijevega aktiviral Mladinski dom. Zaživel je kot avtonomna stvarnost znotraj SD Sončnica in sad večletnih prizadevanj. Struktura nudi poleg poldanskega pouka tudi lekcije in strokovno pomoč v posameznih predmetih, poskrbi za prevoz, kosilo in malico, vse to za nizko mesečnino in s popusti. Dijakom so na voljo tudi prostorna igrišča, poletno središče in ekskurzije. Nazadnje prireja MD še strokovna predavanja. Tako predavanje je bilo 22. marca v Močnikovem domu, gost pa je bil med slovenskimi ljudmi poznani in cenjeni bivši ravnatelj Deželnega šolskega urada, univerzitetni predavatelj in predsednik združenja katoliških učiteljev dr. Bruno Forte. Gosta je predstavil predsednik MD Peter Černic.

Strah nas je uporabljati besedo vzgoja, je svoje razmišljanje uvedel predavatelj, ker ta pojem kliče odrasle k soodgovornosti, sooblikovanju in nadaljevanju pri procesu humanizacije. Dolžnost vzgajanja pa narača že ustava v dveh členih, o njej poglobljeno razpravlja tudi zadnja knjiga Unesca. Bolje je vzgajati kot prevzgajati. Kot bivši član sodišča za mladoletnike je predavatelj potrdil, da prevzgoja stane ogromno energij in denarja. Nemogoče je ne-vzgajati, je dejal, pomislimo samo na implicitno vzgajanje, ki pusti v človeku neverjetno globoke sledove.

Vzgoja je spremljanje mladega na poti iskanja, je predlog in kot tak izpostavljen odklonu. Evangeljska prilika o izgubljenem sinu je čudovita tudi s pedagoškega vidika, ker pokaže očeta, ki ima neizmerno zaupanje in vero v sina. Pri vzgoji nič ni izgubljenega. Kot izgubljeni sin "gre vase" in dobi moč, da se vrne, tako tudi v mladostniku, ki navidez od vz-

Foto Bumbaca

gojnih naukov ne prevzema nič, priplavajo na dan drobci vzgoje, ki so mu jih nekdaj vložili. Tudi podoba Janeza Krstnika nam pove nekaj zelo pomembnega: potrebno je, da se kot profesorji in starši "zmanjšamo", da lahko drugi, mladi rastejo. Starši in profesorji smo preveč dušljivi in obremenjevalni. Morali bi stati mladim zraven, ne pa spredaj. Vzgoja je v bistvu proces spremljanja mladostnika na njegovi težki in delikatni poti iskanja ter spoznavanja sebe, ostalih in sveta. Pri tem je potrebno, da starši rastejo skupno z otroki. Pri vzgoji ni monopola, ker je le-ta sad pluralnosti. Čeprav je bogato dediščino človeštva, nista edini in nujno dobri okolji. Zato bi bili potrebni pri vzgojnih procesih večja načrtnost in refleksivnost vseh vplivnih dejavnikov. Med najpomembnejša področja vzgoje je predavatelj omenil vzgojo o spolnosti, ki odpira lepote človeškega življenja znotraj kozmičnih razsežnosti, in versko vzgojo.

Šola ne bi smela pozabiti, da mla-

di, ki prestopijo njen prag, imajo že svojo osebno mikrozgodbo in osnovne izkušnje. Profesorji bi morali to spoštovati in imeti radi otroke, kakršni so. Bolj bi morali spodbujati izmenjave mnenj in spoznanj med njimi, ker je to izredno spodbudno za njihovo rast. To pa predpostavlja, da so odrasli "budni".

Med starši in profesorji (učitelji) bi moral prevladati dialog, večkrat pa prihaja do kratkih stikov, ker se sproži "sindrom oblasti", kdo ima monopol nad vzgojo. Šola se zapre kot jež in pusti starše

zunaj. Roditeljski sestanki so male gledališke farse, kjer se smešno slišijo izjave, kot so "vaš sin bi lahko delal več" ali "vi bi morali bolj slediti svojemu otroku". Prav tako nestvarno izpade "dan odprtih vrat", kjer se razkazujejo šolske opreme in stene, ni pa občutiti življenjske sile in srca škole. Drugje po svetu sledijo pedagogi drugačnim smernicam in delajo v krajšem delovnem letu smotrnejše. Tudi pri analizi opravljenega dela sodelujejo vse tri komponente, saj sproti izpolnjujejo shede, vsak s svojega zornega kota, dijaki, starši in profesorji.

Predavatelj je izrekel tudi svoje poglede na šolsko reformo, v kateri je važnejša skrb za arhitekturno stavbo kot za njene prebivalce. Najtežje je namreč motivirati mlade, da se učijo. Nazadnje je omenil rek Inkasov, naj bi odrasli darovali mladim korenine in peruti. Apliciran na slovenske manjšince bi to pomenilo, da v številnih stikih z matično domovino razvijamo močne korenine, peruti pa naj si utrdimo s stiki z vsemi drugimi stvarnostmi, predvsem italijansko. Strah pred temi stiki ne dopušča, da bi leteli, in nas samo hromi in siromaši.

Harjet Dornik

MLADINSKI PEVSKI ZBOR in PROSVETNO DRUŠTVO
VRH SV. MIHAELA v sodelovanju z
ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabita na 5. izvedbo mladinske pevske revije

ZLATA GRILA 2005

REVIJALNI DEL - v soboto, 9. aprila, ob 18. uri
v Kulturnem domu v Sovodnjah,

TEKMOVALNI DEL - v nedeljo, 10. aprila, ob 17. uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici

V soboto gostujemo mladinski otroški pevski zbor iz Lokavca
pri Ajdovščini, v nedeljo pa otroški in mladinski zbor
SPZ Danica Šentprimoz v Podjuni

Prejeli smo

Starši prosijo sovodenjskega župana za odgovor

Špoštovani gospod župan! Zadnji dan pouka, preden so se začele božične počitnice, so otroci prinesli iz Šole pismo, kjer nam Vi sporočate, da "šolski avtobus zaradi varnostnih razlogov ni primeren za vožnjo dijakov, ki obiskujejo nižjo srednjo šolo". Od takrat naprej šolabus ne vozi več sovodenjskih nižješolcev in moramo starši sami, z nemajhnimi težavami pri usklajevanju delovnega in šolskega urnika, skrbeti za prevoz.

Avtobus Pokrajinskega prevoznega podjetja delno reši le problem tistih dijakov, ki prebivajo prav v vasi Sovodnje. Ker se proga tega avtobusa ne dotakne okoliških vasi, bi morali namreč otroke iz Gabrij, z Vrha, iz Rupe in s Peči starši sami voziti do avtobusne postaje v Sovodnjah in jih seveda potem priti sem tudi iskat; to je, zaradi že zgoraj omenjenih delovnih urnikov, ravno tako problematično kakor jih peljati do Gorice in nazaj. Poleg te-

se morajo dijaki še presedlati na drugi avtobus in končno od postaje tega pešačiti do šolskega poslopja. Seveda morajo ponoviti isti postopek, ko se vračajo domov. Naj še dodamo, da ta avtobus pripelje v Sovodnje približno pol ure kasneje, kot je to delal občinski šolabus.

Prizadeti starši Vas, gospod župan, sprašujemo naslednje: šolabus je opravil tehnični pregled. Na dokumentu, priloženem vozniški knjižici (starši smo se o tem na lastne oči prepričali), piše: "SI AUTORIZZA l'utilizzazione dello scuolabus tipo IVECO..." (tu so podrobno navedeni vsi podatki o vozilu) "... per il trasporto degli alunni delle scuole dell'obbligo e dei bambini della scuola materna abitanti nel Comune di SAVOGNA D'ISONZO dalle loro abitazioni alle rispettive sedi scolastiche e viceversa". To pomeni, da ima šolabus dovoljenje prevažati otroke iz vrtca in ŠOLOOBVEZNE OTROKE, TOREJ TUDI NIŽJEŠOLCE. Zadnji odstavek istega dokumenta se glasi: "Il presente documento che è parte integrante della carta di circolazione n." (sledijo številke dokumenta in kdo ter kdaj ga je izdal) "dovra" essere esibito agli Organi di Polizia in caso di controlli". To pomeni, da tudi

v primeru policijske kontrole ima šolabus vse papirje v redu, kar se tiče prevoza nižješolcev. Gospod župan! Zgoraj navedeni dokument je še vedno veljaven da ali ne? Če ni Vas prosimo, da z dokumenti dokažete, da ni. Če je, Vas prosimo, da ste mož beseda in se držite tega, kar ste izjavili v pismu, objavljenem v Novem glasu že 25.11.2004: "...in da smo še naprej pripravljene prevažati otroke, kot smo to delali do danes, če nam bo tehnični pregled šolabusa to dovolil." Spomnimo Vas tudi na to, kar je gospod podžupan, ravno tako že pred meseci, obljubil vsem staršem, ki smo bili zbrani v sejni dvorani na občini. Zatrdil je, da je občinska uprava še kako pripravljena voziti s šolabusom tudi nižješolce samo, da pristojne oblasti tega dovoljenja šolabusu ne preklicajo. Če je bilo to dovoljenje res preklicano, vas prosimo, gospod župan, da končno pokažete javnosti dokument, ki to ureja.

Gornje pismo pošiljamo sovodenjskemu županu, načelnikoma svetovalskih skupin sovodenjskega občinskega sveta, na Novi glas, na Primorski dnevnik, na dnevnik Il Piccolo ter Messaggero Veneto.

(Sledi 18 podpisov staršev tistih nižješolcev, ki so se posluževali občinskega šolabusa in jih je ukinitve prevoza hudo prizadel.)

S spoštovanjem!
Sovodnje ob Soči, 18.3.2005

Obvestila

Slovensko planinsko društvo Gorica sklicuje redni občni zbor v petek, 8. aprila, v Kulturnem domu v Sovodnjah. Prvi sklic bo ob 19.30, drugi ob 20. uri.

Slovensko planinsko društvo Gorica prireja 24. aprila avtobusni izlet na Dolenjsko z ogledom kulturnih in drugih zanimivosti Ribnice in okolice (muzej domače obrti, lončarska delavnica, sakralni objekti). Pojasnila na sedežu društva.

Krožel KRUT in Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporočata, da bo na izlet v Slovensko Istro 15. aprila odpeljal avtobus ob 7.30 iz Gorice pri gostilni Primožič, nato s postanki v Štandrežu pri spomeniku in v Sovodnjah pri lekarni in cerkvi.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi člane in prijatelje na dvodnevni izlet 21. in 22. maja v Ljubljano (ogled parlamenta), okolico Novega mesta (Kmetijska šola GRM), v Belo krajino (Metlika-Vinska vigred) in v druge značilne kraje. Prijave do zasedbe mest na avtobusu na sedežu DSU v Križni ul. 3 ali na tel. 0481 882024. Ob vpisu akontacija 40,00 evrov.

Romanje v Medjugorje od 6. do 9. maja. Informacije: Darko Durček (0481 882395 ali 0481 32121, trgovina Agrosemi na Travniku) ali tel. 040 229166 (g. J. Markuža). Javite se čimprej, ker odpotuje samo en avtobus. Zadostuje veljavna osebna izkaznica.

Novi glas vabi na potovanje po sledah sv. bratov Cirila in Metoda na Češko, Moravsko in Slovaško z avtobusom od 17. do 24. maja 2005. Pri vpisu akontacija 200,00 evrov. Na upravi (0481 533177) informacije in programi potovanja. Pohitite!

Darovi

Za Novi glas: župnija sv. Ivana v Gorici ob nabirki za katoliški tisk 290,00 evrov.

Za cerkev v Gabrijah in obnovitvena dela: Stana iz Trsta v spomin na vse drage pokojne 50,00; Dunja Grillo ob krstu Štefana 20,00; N.N. 50,00; Jožica Ferletič Korsič v dober namen s sv. mašo 40,00; Ljudmila Špacapan Florenin 20,00; Irma Pernarčič Devetak 10,00; Lojzka Pipan Boškin 40,00; zakonska skupina 75,00; Marija Kovic-Rupa 38 50,00; Nadja Guanin z druž. v

spomin na teto Kristino 20,00; N.N. iz Rupe 50,00 in za cvetje v Rupl 10,00; Danila Ž. v spomin na sestro 50,00; Felice Vinotti v spomin na ženo Olgo Brajnik 50,00 in za sovodenjsko cerkev, ki daruje gabrski, 50,00 evrov.

Za cerkev v Rupl: Tatjana Gorkič Černic 20,00; M.Č. 10,00; Darko Durček 300,00; N.N. 20,00; N.N. 30,00 evrov.

Za cerkev na Vrhu: N.N. za cvetje 50,00; Avguštin Devetak za obnovo cerkve 40,00 evrov.

Za misijon p. Kosa: N.N. Vrh 50,00; N.N. Vrh 50,00; Andrej in Neva ob 3. obl. smrti mame Nade Žerjal-Zaghet 100,00 evrov.

Za cerkev na Peči: Adele Kovic v spomin na Franca 20,00; družina ob smrti moža in očeta Franca Kovica 250,00 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 8.4. do 14.4.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 8. aprila (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 11. aprila (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni listič z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 12. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 13. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Procesije borovih prelcov. - Izbor melodij.

Četrtek, 14. aprila: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Poziv SSK

Slovenska skupnost iz Gorice pristopa k manifestaciji ob 60-letnici odprništva in osvobodilne borbe, ki jo organizira goriška pokrajina 25. aprila. Ideale narodnega odpora proti naci-fašističnim zasvojevalcem moramo stalno obnavljati, zlasti ob okroglih obletnicah, zato slovenska manjšinska stranka SSK poziva vse goriške Slovence, naj se aktivno udeležijo manifestacije.

28.3.2004 ALFREDO IERMAN 28.3.2005

Minilo je že leto, kar si vse nas nenadoma zapustil. Na Sv. Goro si želel k Mariji, a omagal si v močeh na sredini hriba. Svetogorska Mati Božja, ob vznemirjenosti pred Tvojimi nogami je ostala duša, polna hrepenenja po Tebi. Tvojim dragim si pustil veliko praznino z nepopustljivo bolečino, a v naših srcih si vedno z nami z gorečo ljubeznijo in v našo tolažbo je samo molitev.

Tvoja žalujoča žena Lojzka, hči Marina, ostalo sorodstvo ter vsi tvoji prijatelji.

Ločnik, 28.3.2005

Dragi tata!
Šopek rožic smo nabrali, na gomilo tvojo dali, zraven svečko smo prižgali in v tišini s tabo pokramljali, tam srce se tiho zaječe, saj verjeti ono noče, da te več med nami ni.

GLASBENA MATICA v sodelovanju s Kulturnim domom Gorica
v okviru koncertne sezone 2005 GLASBENI SPLETI
"BIG BAND RTV Slovenija"
pevki: Martina Feri in Alenka Godec
dirigent: LOJZE KRAJNČAN
Kulturni dom - Gorica, ul. I. Brass 20
v četrtek, 14. aprila 2005, ob 20.30
Informacije in dvig vabil na sedežu Glasbene matice v Gorici, Korzo Verdi 51, od ponedeljka, 4. aprila, med 15. in 17. uro (telefon 0481 531508)

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

vabijo na

TRINKOV VEČER

SODELOVALI BODO:

prof. Marino Qualizza
prof. Lojzka Bratuž
Alessandra Schettino, sopran
Ženski zbor Devin

Kulturni center Lojze Bratuž
Gorica, Drevored 20. septembra, 85

torek, 12. aprila, ob 20.30

Ljubljana / Predavanje Noama Chomskega

“Ali bomo uničili človeštvo ali se bomo odpovedali vojni?”

Imeti nadzor nad svetovnimi geopolitičnimi, moralnimi, gospodarskimi premiki; presojati dogodke z jezikoslovnega in kulturnega gledišča; razpeti spekter svojih intelektualnih izkušenj in ubesediti lastne poglede tako, da te nabitno polna Gallusova dvorana Cankarjevega doma vneto posluša: to je Noam Chomsky. Dodati gre le, da so občinstvo Gallusove dvorane sestavljale v znatni večini mlajše generacije nastajajoče slovenske inteligence, ki so v popoldanskih urah muhastega torkovega dne prejšnjega tedna pazljivo sledile napotkom ameriškega jezikoslovca in misleca kar v njegovem izvirniku, ne da bi se posluževale prevajalske službe, in tudi s tem dokazale suvereno obvladanje angleščine, brez katere v svet ni mogoče stopiti. Naši rojaki so se tega že zdavnaj zavedali...

Kakorkoli že, je Chomsky tudi tokrat zadel v črno in svoji konferenčni karieri (naj le omenimo, da je minuli teden lingvistični strokovnjak predaval številnim zasedbam po Evropi) dodal še prvi nastop pred slovenskim občinstvom, čeprav je pred leti s svojim prijateljem, pokojnim srbskim zgodovinarjem Vladimirjem De-

dijerjem, že načrtoval nastop v Sloveniji.

Uglednega gosta je istega dne ob slavnostni podelitvi naziva častnega doktorja ljubljanske univerze (poleg Chomskega je bil prestižnega naslova deležen tudi Nobelovec za ekonomske vede prof. Lawrence R. Klein) dekan filozofske fakultete Božidar Jezernik označil za očeta sodobne lingvistične, ki je to vedo revolucioniral ter redefiniral tako njene profesionalne cilje in meje kot tudi epistemološke, teoretične in metodološke predpostavke. “Izid dela ‘Syntactic Structures’ leta 1957 predstavlja začetek povsem novega raziskovalnega dela v jezikoslovju. Poleg lingvističnega opusa se misel in delovanje Noama Chomskega razprostrata tudi na področje kritike družbenih neenakosti in nepravilnosti ter državnega nasilja, začeti z državo, katere državljani je sam.”

Gotovo je bilo tudi popoldansko predavanje usmerjeno k

razglabljanju družbenih vprašanj, ki Chomskemu ležijo pri srcu in pri katerih imajo korenito vlogo oziroma odgovornost ravno ZDA. Iraški položaj,

stanje demokracije po svetu in jedrska nevarnost so bile teme, po katerih je govornik razčlenil svoje predavanje z naslovom Sila, zakon in možnosti za preživetje, ter začrtal ne rož-

nati položaj, v katerem se nahaja današnje človeštvo.

Častni gost je v svojem nagovoru poudaril, da je cilj zunanje politike ZDA nadzor energetskih virov in virov strateške moči. Demokracija naj bi tako bila dobra le, če je v skladu z gospodarskimi in strateškimi interesi. Ta zunanja politika ZDA je po mnenju Chomskega kontinuirana. Preživetje človeštva pa ni vredno več kot nekdanja, a se danes sooča z mnogo večjimi izgubami.

Kot je še dejal, trenutni ameriški vojaški programi po mnenju različnih avtorjev vodijo v dokončno pogubo, saj je trenutno ves svet, pa tudi ZDA, v nevarnosti takojšnjega uničenja. Med drugim bi namreč lahko jedrsko orožje padlo v roke teroristom.

Chomsky je pri tem spomnil, da je ameriški predsednik George Bush že pred vojno v Iraku prejel informacije, ki so govorile, da bi ta lahko okreplila terorizem. Da je to res, govorijo tudi najnovejša poročila. Spomnil je še, da je bila uradna razlaga za voj-

no v Iraku ta, da Bagdad proizvaja orožje za množično uničevanje, čeprav se to ni dogajalo že vse od 80. let prejšnjega stoletja, takrat pa je nastajalo s pomočjo ZDA in Velike Britanije. Po invaziji na Irak je prišlo do kraja po objektih, kjer so bili shranjeni deli za proizvodnjo kemičnega orožja. Ti objekti so bili pred vojno pod nadzorom Združenih narodov, po invaziji pa so ostali brez varstva. Kje so sedaj ti deli, nihče ne ve, je povedal Chomsky.

Glede januarskih volitev v Iraku je Chomsky menil, da je do njih prišlo zgolj zaradi vztrajanja šiitskega verskega voditelja Alija al Sistanija, saj naj bi Bush in britanski premier Tony Blair želela volitve blokirati. Sicer naj bi prav volitve v Iraku pokazale, kako zelo so Iranci želili umika okupacijskih sil iz države, ki pa za zdaj še ne nameravajo oditi.

Chomsky je spomnil na vojne v Latinski Ameriki v 80. letih prejšnjega stoletja, kjer so sile, ki so jih urile ZDA, ubile na tisoče ljudi. Glavna tarča je bila katoliška cerkev, ker je dajala prednost revežem. Pri tem je dodal, da je v 80. letih prejšnjega stoletja v Južni Ameriki prišlo do hitrejšega razvoja demokracije tam, kjer niso bile navzoče ZDA, tam kjer so bile navzoče, pa je bil ta proces počasnejši.

Ob tem je Chomsky še navedel, da ni bilo v svetu nobenega odziva, ko je predsednik Bush za prvega nacionalnega direktorja obveščevalnih dejavnosti imenoval “obsojenega terorista”

Johna Negroponteja, ki je v 80. letih pod predsedovanjem Ronalda Reagana sodeloval pri omenjenih dejavnostih v državah Srednje Amerike.

Pod vprašaj je Chomsky v predavanju postavil tudi legitimnost bombardiranja zveze NATO na takratno ZRJ leta 1999, ki naj bi bilo, čeprav ilegalno, upravičeno, ker naj bi bile vse druge možnosti v tem primeru izčrpane. Po mnenju Chomskega bi bilo potrebno opraviti objektivno analizo, ali so bile v primeru Kosova res izčrpane vse diplomatske možnosti. Pri tem je navedel, da so veliki zločini na Kosovu sledili bombardiranju. Kot je dodal, sta sicer Kosovo in predvsem Vzhodni Timor, kjer naj bi bile za zločine najbolj krive prav ZDA in Velika Britanija, dva od velikih “uspehov angloameriškega tutorstva”.

Kot je še povedal slavjenec, ustanovna listina ZN predvideva, da je uporaba sile možna le, če to odobri Varnostni svet ZN, a to načelo najbogatejše države zavračajo. Pri tem je Chomsky spomnil tudi na načelo unilaterale politike ZDA, ki je do tistih vrstnih intelektualcev, kot je Chomsky, nenaklonjeno: res pa je tudi, kot je gost poudaril na novinarskem srečanju, ki ga je imel dan po konferenci v Cankarjevem domu, da v primerjavi z resničnim nasiljem, ki so ga deležni misleci drugod po svetu, nasprotovanje, ki je proti njemu nastrojeno v določenih krogih na Zahodu, ni vredno omembe.

Igor Gregori

Že konec preteklega leta so pri nekaterih oddajah opozarjali, da bo l. 2005 potekalo 60 let od ustanovitve tržaške radijske postaje in da bo to obletnico ustanova proslavila s posebnimi oddajami. Tako je bila v nedeljo, 6. marca, (ponovitev je bila v četrtek, 10. marca) na sporedu Tretje televizijske mreže oddaja V družbi: 60 let z Radiom Trst A in 10 let s Slovensko televizijo. Kot je v uvodu povedal voditelj oddaje Jan Leopoli, je bila to prva iz niza oddaj, v katerih bomo enkrat mesečno hodili po poti bogate zgodovine naše radijske postaje. Oddaje so zasnovane tematsko in prva oddaja je bila posvečena dramatiki. V njej so bili gostje predsednik Ra-

dijskega odra inž. Marjan Jevnikar, igralec in režiser Slovenskega stalnega gledališča Adrijan Rustja, Tatjana Turco kot Tonca in sedanji urednik dramatike Sergij Verč. Kot uvod v oddajo je sovoditeljica oddaje Suzi Bandi intervjuvala ravnatelja Deželnege sedeža RAI Roberta Collinija in odgovorno za slovenske programe Natašo Sosič. Verjetno je režiserka Marija Breclj želela narediti bolj lahko in razgibano oddajo, ki ne bi poslušalcev težila z zgodovino, z bolj resnim prikazom dramske produkcije in njenih protagonistov ali kakim problemčkom. Vendar se mi zdi, da smo gledalci od

Odmevi V družbi Radia Trst A in Slovenske televizije

prve oddaje pričakovali prav neko bolj poglobljeno in enovito predstavitev pomena radijske postaje nasploh in njene dramske oddelke. Zato bi bil kljub napovedi Jana Leopoli, da bo to “doben in fragmentaren pogled” v 60-letno zgodovino, potreben kratek zgodovinski okvir. Prav tako je bil intervju, ki ga je Suzi Bandi malce “klovnsko” izpeljala z ravnateljem sedeža Robertom Collinijem in ravnateljico slovenskih programov Natašo Sosič, časovno

in vsebinsko premalo tehten za tako obletnico (saj verjetno ne bosta nastopila še v naslednjih oddajah). Vprašanja so bila splošna in splošni so bili tudi odgovori. Pri obeh se je zdelo, da se strašno mudi in da morata odgovoriti hitro in čim bolj na kratko. Verjetno je g. Collini kot časnikar po splošnih trditvah, da problem “želimo rešiti v skupnem interesu, ki mora vedno prevladati nad posebnimi, priložnostnimi interesi” pričakoval nadaljnja vprašanja, da bi

bolje pojasnil te svoje besede. Tudi po njegovi pohvali sedanjemu delu programistov in priznanju, da je postaja veliko prispevala k rasti bodisi slovenske kot italijanske skupnosti, je gledalec pričakoval še kako vprašanje in odgovor o direktorjevi viziji za prihodnost postaje. Prav tako je tudi Nataša Sosič morala zelo omejiti informacije o svojem sedanjem delu, in še to na ne bistvene stvari. Pa tudi kot dolgoletni referent za dramatik bi bila lahko dosti več povedala o vodenju tega resorja, o pomembnosti dramske produkcije v preteklih desetletjih, o njeni odmevnosti, o spremembah, ki so v letih nastale,

itd. Posebno zato, ker se tega niso dotaknili ostali gostje - razen Sergija Verča - in so se omejili na sicer zelo zanimiv prikaz razvoja tehnične plati izvedbe iger nekoč in danes. Kljub nekaterim pomislekom, ki sem jih omenila, je bila oddaja zanimiva, razgibana, sproščena, vendar ne humoriistična. Zato je včasih motil igrani humor voditeljice, ker se je bil s tonom drugih, ki so v oddaji sodelovali. Oddajo je predvajala tudi Televizija Slovenija v soboto, 12. marca (s ponovitvijo v torek, 15.). Za gledalce iz Slovenije bi bil še bolj potreben zgodovinski okvir.

Kar ni bilo, morda še bo... v naslednjih oddajah.

Eho

Aktualno

Protest z lepотно napako

Ob prikazovanju filma Srce v breznu smo doživeli silovito reakcijo slovenske in zlasti primorske javnosti, tako na vsebinska sporočila filma, kot tudi na mlačen odnos vlade do te provokacije naših sosedov. Med ostalim se je ogorčenje dvignila borčevska organizacija, LDS je v Kopru organizirala akademijo na to temo, sestajali in oglašali so se primorski poslanci in župani, mediji so bili polni novinarskih sestavkov in pisem bralcev itn. Kot dosleden in oster kritik nepokončne države dosedanjih slovenskih vlad do izsiljevalske politike Italije, ki je svoje obtožbe na ta račun strnil kar v tri knjige, bi moral biti najbolj zadovoljen s takim odzivom slovenske javnosti, pa me vendarle nekatere stvari pri tem motijo.

Če odmislim nekaj redkih kritičnih posameznikov (npr. Mojca Drčar Murko, prof. dr. Jožeta Pirjevca, pisatelja Borisa

Pahorja, prof. Sama Pahorja, Lojzeta Kanteta idr.), se namreč sprašujem, kje je bila vsa ta bučna slovenska javnost, ko je npr. Italija, ob sostorilskem molku slovenskih oblasti, v začetku 90. let, z diverzijo dvojnega državljanstva enostransko pohodila povojne mednarodne sporazume. Pa ko je dolga leta z vsakršnimi sredstvi pehala Istro v politično avanturo samovoljne razglasitve avtonomije ter v podporo temu projektu celo zbirala podpise v lastnem parlamentu, kar je predstavljalo surovo poseganje v notranje zadeve dveh novonastalih in mednarodno priznanih držav. Kje so bile npr. borčevske organizacije kot tudi LDS in ZLS, ko smo iz koprskih krogov Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro in društva Tigr že 27.8.1996 razposlali na njihove naslove (in naslove ostalih strank) paket s prek sto članki, objavljenimi sredi avgusta 1996 po vsej Italiji, ki so na

podlagi sprevrženih zgodovinskih dejstev demonizirali vzhodne sosedje. V spremnem pismu smo namreč opozorili, da gre v nizu ponavljajočih se fojbarskih kampanj to pot “za eno najbolj trdovratnih in surovih... Ko je desnica potegnila vanjo tudi katoliške kroge, levico in pokrajinske medije. Kar pomeni, da je bila opravljena obsežna kapilarna akcija, ki naj bi zajela najširši krog javnosti in mobilizirala javno mnenje v prid tezam desnice o storjeni zgodovinski krivici Italiji, in torej o velikem dolgu, ki naj bi ga imele Slovenija in Hrvaška do nje... S posledicami, ki so povsem nepredvidljive in lahko tudi dramatične.” Tudi Mojca Drčar Murko je že takrat obsojala slovenski politični in državni vrh, češ da sta “brezbržno in neprizadeto opazovala ta veliki zgodovinski ponaredek, ki se je odvijal pred njunimi očmi, in tako molče dopustila, da krvnik postavi

svojo žrtev na zatožno klop.” Žal so bila njena opozorila sprejeta kot motilna in je bila novinarka, očitno, kmalu zatem izločena iz igre z Italijo (tudi v Delu) in postavljena na stranski tir. Taka so bila, zgledata, takrat navodila. Upam, da v LDS še vedo, kdo je bil takrat na oblasti, kot tudi upam, da ne bodo tudi za to krivili Janšo. Čeprav tudi sam ne odobravam premalo pokončne in premalo dostojanstvene politike sedanje vlade do Italije. Prej bi se morali dvigniti, preden si je neofašizem ustvaril svoj varni brlog v širokem javnem konsenzu. Še bi lahko spraševal na novo vznikle protestnike, recimo, kje so bili, ko je pred leti Drnovškova vlada prodala koprsko banko Italijanom. Kajti z ekranov TV K-C se je ob ogorčenih protestih dela primorske javnosti začuden oglašil italijanski konzul v Kopru s pojasnilom, da sta se o tem poslu vendarle dogovorili obe vladi. Tudi štiriletno sesuvanje globalnega zaščitnega zakona s strani lokalnih in državnih oblasti v Italiji je potekalo brez

kakega posebnega razburjanja dosedanjih levosredinskih vlad. Tako se ni mogoče ogniti vtisu, da so, s spremembo vlade, kar naenkrat postali veliki zaščitniki naroda tudi tisti, ki so v preteklih desetih letih skoraj s prezirom odklanjali sleherni misel na kako “desničarsko brambovstvo”, ki pa jim v tem trenutku, očitno, pride prav, da polovijo nekaj

političnega vetra v svoja jadra. Zato nas njihovo ogorčenje danes pušča nekoliko hladne in bi mogoče bilo bolje, če bi tudi danes molčali. Kajti politika nove vlade v odnosu do Italije se skoraj v ničemer ne razlikuje od politike prejšnjih vlad in si tako z žolčnimi napadi nanjo posredno stresajo pomije tudi na lastne glave.

Milan Gregorič

Za naš jezik

Popolna likvidacija!

Kar zdržnila sem se, ko sem v časopisu prebrala zgornjo grozljivo novico. A sem se takoj potolažila, saj se je novica nadaljevala... *zaradi prenovitve prostorov*. Razumela sem, da je nekdo prevedel italijansko besedo *liquidazione totale* s *popolno likvidacijo*! Spet primer lažnega prijateljstva! *Liquidazione* je v slovensčini lahko dvoje: **odpravnina**, če mislimo na vsoto, ki jo dobimo od delodajalca, ko stopimo v pokoj in je odvisna od števila let, ki smo jih prebili v službi, ali **razprodaja**, kadar mislimo na možnost nakupa blaga, ki ga trgovine prodajajo po znižani ceni. Kaj pa pomeni **likvidacija**, zaradi katere sem se prestrašila? To pomeni same hude stvari: *odstranitev, uničenje* (politična likvidacija), celo *usmrnitev* (likvidacija prebivalstva), lahko tudi *stečaj* (silna likvidacija). Razumete zdaj, odkod moj strah?

Janez Pavel II. Veliki

Ob odhodu v večnost velikega Slovana, velikega papeža ter izjemnega človeka, kar je pokojni sveti oče Janez Pavel II. vsekakor bil, je zelo težko napisati nekaj besed, ki ne izzvenijo banalno, in to predvsem zaradi vseprisotne televizije, dobesedne medijske poplave, ki se je ob smrti tega velikega Poljaka zgrnila nad nas. V teh dneh smo in bomo videli, slišali ter prebrali še nešteto zapisov, nešteto pričevanj in nešteto takih in drugačnih misli o svetem očetu, ki vse govorijo o izjemnosti tega papeža, ki je obračunal z velikimi totalitarnimi minulega stoletja, a je predvsem v Cerkvi in današnji družbi pri vsakem svojem dejanju vedel, da, vedel, ne samo verjel!, da je prav vsak človek narejen po Božji podobi in zato vreden vsega dostojanstva.

Sveti oče Janez Pavel II. je že mlad okusil socialno stisko, bil štiri leta tudi delavec, kar ga je zaznamovalo za vse življenje, saj je kot le malokdo prej na Petrovem mestu dobesedno zahteval socialno pravičnost v svetu, ki naj gradi prepotrebni mir. Mir je bila tista vrednota, za katero je pokojni papež naredil ogromno, saj ni minil dan, da ne bi javno nagovoril ljudi vsega sveta in še posebej nas, vernike, naj se v vsakdanjem življenju zavzemamo za mir. Pokojni Wojtyła, od katerega se bomo prihodnji petek poslovili, je bil človek našega časa, sodobnik, ki se je prvi na čelu Cerkve zavedel, kaj so mediji, kaj so televizija, internet, pisana beseda, kaj so sredstva obveščanja. Pustil je, da so se ta sredstva polastila njega, ker je le tako lahko sam preko teh sredstev nagovarjal ves svet v globalni vasi, kar je naša Zemlja danes postala. Izhajal je iz Besede in Besedi bil s svojimi dejanji zvest do konca. Milost vere mu je omogočila zrenje Boga tudi v trpljenju, kar je dano svetnikom;

nerazumljen, a občudovan v današnjem svetu, ki zavrača trpljenje, bolečino in smrt, ker ne trpljenje ne bolečina in ne smrt niso del sreče in lepote, te uspešne zunanosti, na katero prisega naš razviti zahod. Nenehen stik je iskal z verniki in s človekom, da, z vsakim človekom, veliko, ogromno je prepoštoval, da bi bil vsem neposreden pričevalec Kristusovega trpljenja in vstajenja, istočasno pa tudi sogovornik tistega dela laične družbe našega sveta, ki gradi sodobno družbo na temeljih krščanskih, danes že občečloveških vrednot. Prosil je odpuščanja za grehe, ki s(m)o jih "kristjani storili v imenu Resnice", ponudil je roko sprave, nagovarjal je kristjane, neverne in vernike vseh večjih verstev sveta, zavzemal se je za verski dialog, kakršnega še nismo poznali.

Papež Janez Pavel II. je imel jasno, kristalno čisto vizijo svojega poslanstva, ki ni bila čisto nič drugačna od tiste, ki so jo imeli njegovi predhodniki, znal pa jo je udeležati z neverjetno energijo in močjo, s sodobnimi sredstvi, predvsem pa s svojo osebo in življenjem ter z živim, neposrednim stikom z ljudmi.

Koliko ljudi je nagovoril, koliko ljudi je srečal, koliko ljudi ga je v živo poslušalo: na milijone in milijone nas je!, koliko ljudi nas je bilo v njegovi bližini! Da, prav vsak človek je narejen po Božji podobi in zato tisti njegov vzklík v Postojni: "Papež vas ima rad!"

Bil je moderen človek, ki je v sodobni družbi gradil na temeljih krščanske etike in krščanske morale drugačen svet, takega, kakršnega seveda še ni, a bi lahko bil, če bi ljudje sledili Božjemu nauku. Iz teh korenin večne Ljubezni njegovo odklanjanje splava in zavzemanje za vsako, še tako nebogljeno in v človeških očeh nepotrebno in ubogo življenje do konca.

Pokojni sveti oče je verjel v življenje, ki ne more mimo trpljenja, od tod njegova moč,

da je vztrajal na čelu Cerkve do konca, samo dva dni pred smrtjo je zahteval, da so ga peljali v vozičku do okna, s katerega je še zadnjič skušal nagovoriti vernike in še posebej mlade, ki se jim je zahvalil še s smrtne postelje.

Kakšna zavezanost življenju! Starejšim in bolnikom je s svojim življenjem in javnim trpljenjem pred smrtjo dal dostojanstvo, kakršnega doslej v naši družbi še niso imeli, mlade je nagovarjal, naj imajo vizijo ljubezni v tem svetu, naj se ne bojijo Kristusa.

Slovenci smo pokojnemu svetemu očetu hvaležni in mu moramo biti tudi za svojo domovino, saj je Sveti sedež prvi priznal slovensko samostojno demokratično državo, moramo mu biti hvaležni za blaženega Slomška in za dva nepozabna obiska v naši domovini in tudi zato, ker nas ni pozabil, ko nas je prišel obiskat v Furlanijo-Juljsko krajino.

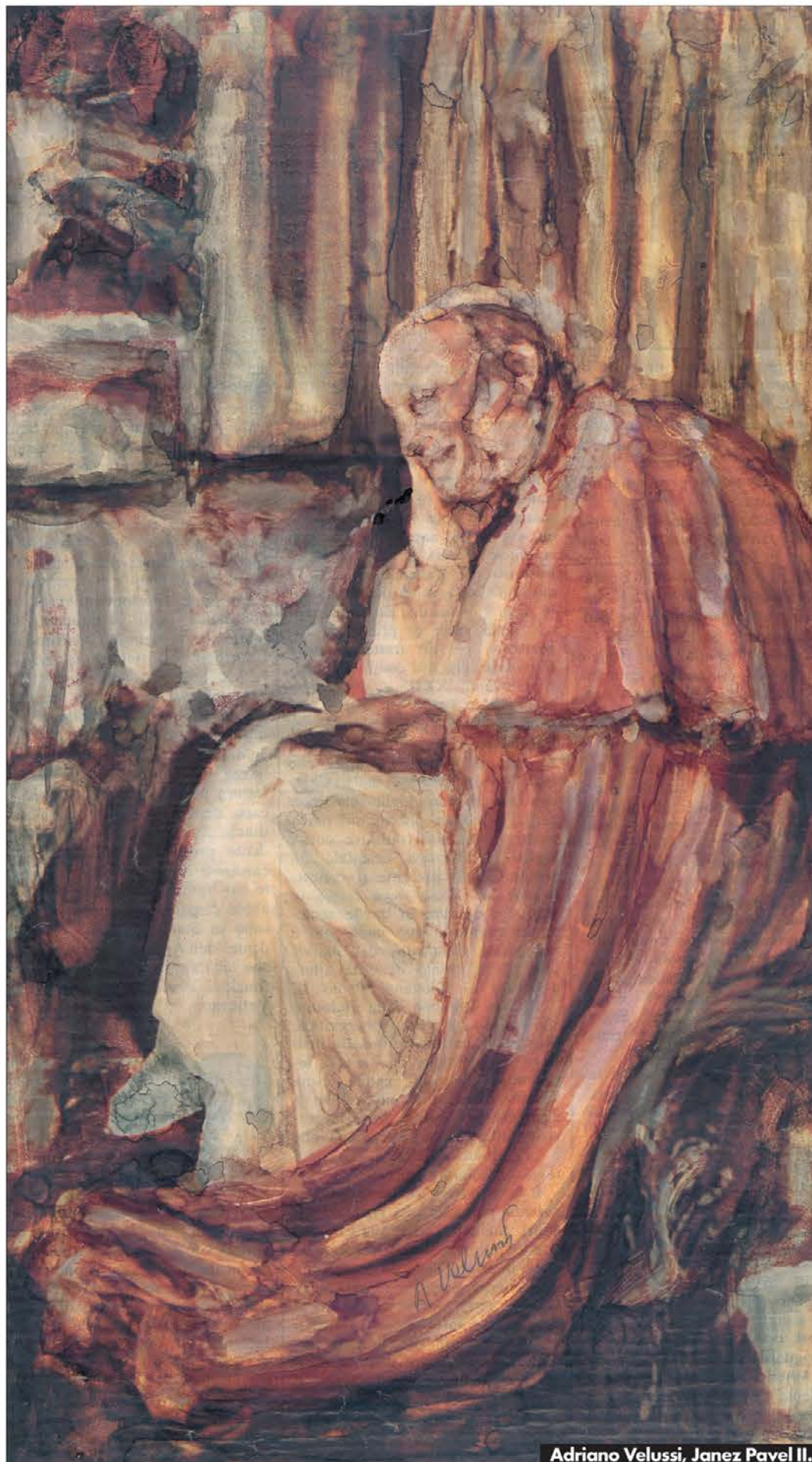
Njegov: "Ne bojte se! Na stečaj odprite vrata srca Kristusu!" še kako velja tudi danes!

Politike je zavezoval služenju in poštenju, m vedno in le sočloveku, umetnike vseh veroizpovedi in tiste brez njih je nagovarjal z "nostalgijo po Lepem", ki je v vsakem človeku, nas časnikarje je dobesedno rotill, naj ostanemo zvesti resnici in Resnici, ker imamo pomembno vlogo v družbi..., za vsakogar je našel besedo, ki se je napajala v Božji besedi. Bil je velik pastir, bil je enkraten človek, ki smo ga imeli iskreno radi.

To sam lahko zares zapišem, ker smo bili v našem tedniku svetemu očetu vedno blizu, prevajali smo njegove nagovore, iz tedna v teden; leta smo to počeli in ga tako spoznali še bolje, da ste ga lahko tudi vi vzljubili. Pogrešali ga bomo, kot ga boste pogrešali tudi vi.

Bil je velik papež in prepričani smo, da bo deležen časti oltarja, bil je namreč velik svetnik našega časa!

Jurij Paljč

Adriano Velussi, Janez Pavel II.

Ob odhodu velikana, ki je spremenil naš svet

Svet je obogatil s pričevalno močjo

Janez Pavel II. je pokazal svojo veličino in moč do konca svojega življenja in se dlje, kakor se spodobi za velike osebnosti zgodovine. Tako zelo je s svojo osebnostjo vstopil v svet, ki ga je obogatil s svojo vsestransko pričevalno močjo, da se svet od njega prepošto ne more ločiti, kakor da bi ga smrt nepopravljivo oropala velike papeževe osebnosti, njegovega nauka, njegove velike poštenosti. Neomajna gotovost v veri, njegove človeške vrline in prepričanje, da dela v prid družbe in človeka, so mu dali možnost, da se je z enako močjo približal množicam in posameznikom, preprostim in učenim, mladim in starim, mogočnim in zavrženim in da je v tem smislu izkoristil vse medijske pripomočke, ki jih je ustvarila sodobna tehnologija. O različnih vidikih njegovega dela in njegove prisotnosti so se razgovorili teologi, verniki in laiki, sociologi, pisatelji in filozofi, v takem obsegu kakor se še ni zgodilo v zgodovini človeštva. Vplivi Janeza Pavla II. na Cerkev in družbo v svetu so bili v preteklih dneh

razčlenjeni kakor še nikoli, ne samo v vpludnih in pietetnih presežnikih, ki so običajni ob zemskem slovesu pomembnih moč, pač pa tudi kritični in ne samo s strani prijateljev in somišljenikov, pač pa tudi z očitki in odklanjanjem. Merila in mnoge kritične pripombe pa so bili pristranski in prestrogi, saj so Karolu Wojtyli očitali, da je "pogorel" v svojem načrtu pri ponovnem pokristjanjenju Evrope in uveljavitvi krščanske etike v svetu. Toda z istim očitkom bi se potem-takem lahko obrnili tudi do samega ustanovitelja krščanstva Jezusa Kristusa. Pota človekovih življenjskih odločitev niso premočrtna, kakor bi kdo pričakoval in hotel: deklica, ki je trenutek pred streljanjem Agcaja na papeža še bila v njegovem naročju, je danes ženska brez vere, druga pa je pridobila trdno vero ob bežnem in trenutnem srečanju s papeževim pogledom. Papeževanje Karola Wojtyle je gotovo označila njegova velika skrb za mir in pravičnost, toda na vrhu njegove zemске lestvice je gotovo bilo človekovo do-

stojanstvo, oseba kot prvi člen družbe in skupnosti in njena sposobnost najti pot do duhovnosti, ki jo dviga nad materialnim. Tu zasledimo njegovo veliko zavzetost in skrb in njegovo veliko žalost, ko sta nasilje in krivica prizadela človeka.

To svojo skrb nam je papež jasno posredoval ob svojem obisku v Trstu, ko je s škofom Belimom ob strani šestkrat zaklical svoj znameniti "ne bojte se!". Ta poziv k zaupanju je bil nekakšna stalnica njegovih nagovorov, vse od prvega obumestitvi, ko je z močnim poudarkom izrekel: "Ne bojte se, odprite Kristusu vrata in sprejmite ga!" Ta klic v Trstu, skoro boleč krik, ki je šestkrat odmeval na Velikem trgu, smo razumeli kot poziv k mirnemu sožitju in sodelovanju med Italijani in Slovenci in vsemi drugimi na tem delu zemlje. Poziv, ki pa ni padel na plodna tla. Tudi v tem je "pogorel" papež Wojtyła ali pa je bila to polomija človeške kratkovidnosti in našega skupnega pomanjkanja dobre volje?

Sergij Pahor

Nekaj bežnih vtisov o sv. očetu Janezu Pavlu II.

Njegova zasidranost v presežnost

Morda se bo komu čudno zdelo, če rečem, da mi ni lahko iz mnogih vtisov, ki jih imam o izredni osebnosti sv. očeta, izpostaviti tiste, ki so mi bolj pri srcu. Bojim se namreč, da bi ga nenaprošeno mitiziral in ga s tem prizadel v njegovi človeškosti, pa tudi da ne bi pravično ovrednotil njegove enkratnosti. Na dlani nam je, kako je z živo in izvirno govorico besed in gest vstopil v razburljivo zgodovino tretje četrtine 20. stoletja in v prve korake tretjega tisočletja ter veliko spodbudil male in velike k razmišljanju, čeprav ga niso vedno upoštevali. Naj omenimo le njegovo prošnjo, da bi se v novi ustavi združene Evrope omenile njene krščanske kulturne korenine. Če lahko izpostavim le še kak vtis, lahko povem, da mi je zelo imponirala njegova izredna zasidranost v presežnost oziroma njegovo kontemplativno zrenje Božje prisotnosti v svetu in človeku, od koder je črpal smer in moč za svoj vedenjski in delavni slog. Njegovi izredni naklonjenosti malim in mladim ljudem ni botrovalo le nje-

govo očarljivo čutenje, marveč presežnostni pogled srca, ki je enako objemal starejše in prizadete ljudi.

V sebi je iskreno združeval smisel in hvaležnost za izročilo, to je za duhovno dediščino, ki so nam jo s takšno ljubeznijo in žrtvami posredovali dedje in pradedje, čeprav je z enako pozornostjo upošteval znamenja in govorico novih časov. Vendar modernost, zlasti pa postmodernost nista bili zanj, kakor za mnoge današnje ljudi, nikak mit ali najvišji kriterij veljavnosti nekega dejstva in edino znamenje višjega kulturnega napredka in človeškega odrešenja; tej njegovi prednosti in upoštevanju izročila pripada tudi njegovo čudovito ovrednotenje narodnih korenin, ki je daleč proč od kake ozkosrčne šovinistične zagledanosti. Smo pač deloma takšni, ker smo bili takšni. O tej temi so enkratno nanizane misli v njegovi zadnji knjigi z naslovom *Spomin in identiteta*. V tej luči lahko bolje dojemamo ne le ljubezen do njegovega naroda, marveč do vseh narodov in rodov. V tej perspektivi lahko tudi bolje ra-

zumemo njegov ponos, da je papež za vse, vendar je po svojih enkratnih koreninah papež Poljakov ali, še bolje, prvi slovanski papež, ki čuti kot posebno nalogo, da odkriva duhovno bogastvo slovanskega dela Evrope, da bi mogla le-ta za svoje dobro polno zadihati z obema deloma pljuč.

V tem sklopu lahko predstavimo tudi pozornost, ki jo je izkazoval Slovincem in Sloveniji. Nekdo je lepo povedal, da se v Vatikanu nikdar v zgodovini ni govorilo toliko slovensko kakor v dobi papeža Janeza Pavla II. Leta 1996, ob srečanju z mladimi Slovenci v Postojni, ko so mu ob 76. rojstnem dnevu zapeli znano voščilno pesem Happy birthday to You v angleščini, jih je dobrohotno in hudomušno okrtal: "Mislim sem, da ste Slovenci in ne Amerikanci, zdaj pa vidim, da sem se zmotil." Morda še prej kot radoživim najstnikom bi kazalo to opozorilo raztegniti tudi na nemalo zrelejših Slovincem!

Vsekakor, sv. oče Janez Pavel II., hvala za vse, kar si nam pokazal, pa tudi dal!

Msgr. Oskar Simčič

Papež Janez Pavel II. je 264. papež oziroma 263. naslednik apostola Petra v vesoljni Cerkvi. Karol Jozef Wojtyła, ki je bil za papeža izvoljen 16. oktobra 1978, se je rodil 18. maja 1920, v Wadowicach, ki so od mesta Krakov na Poljskem oddaljene približno 50 kilometrov. Bil je drugi od dveh sinov Karola Wojtyły in Emilie Kaczorowske, ki je umrla leta 1929. Njegov starejši brat Edmund, po poklicu zdravnik, je umrl leta 1932, njegov oče, vojaški podčastnik, pa leta 1941. Pri 9. letih je prejel prvo sveto obhajilo, pri 18. pa zakrament svete birmе. Po zaključeni srednji šoli Marcin Wadowita v Wadowicach se je leta 1938 vpisal na jagelonsko univerzo v Krakovu. Ko so nemške okupacijske sile univerzo leta 1939 zaprle, se je za obdobje štirih let zaposlil. Najprej je delal v kamnolomu, nato pa v kemični tovarni Solvay, s čimer si je zaslužil sredstva za preživljanje, obenem pa se je na ta način izognil deportaciji v Nemčijo. Leta 1942 je v sebi prepoznal klic v duhovniški

Življenjepis papeža Janeza Pavla II.

stan, zato je začel obiskovati predavanja v skrivnem bogoslovnem semenišču v Krakovu,

dijskega gledališča, ki je delovalo na skrivaj. Po končani vojni je študij do duhovniškega posvečenja, ki ga je prejel 1. novembra 1946 v Krakovu, nadaljeval v bogoslovnem semenišču in na teološki fakulteti jagelonske univerze. Kardinal Sapieha je mladega duhovnika Wojtyło poslal na študij v Rim, kjer je leta 1948 opravil doktorat iz teologije na temo vere v delih sv. Janeza od Kriza. V študijskih letih je med počitnicami opravljal dušnopastirsko delo med poljskimi izseljenci v Rimu in med begunji v Franciji, Belgiji in na Nizozemskem. Po končanem študiju se je leta 1948 vrnil na Poljsko, kjer je deloval kot kaplan v župniji Niegoć blizu Krakova, nato pa v

župniji sv. Florijana v samem mestu. Do leta 1951 je bil univerzitetni kaplan in tedaj se je znova lotil filozofskega in teološkega študija. Leta 1953 je na katoliški univerzi v Lublinu predstavil tezo o možnosti temeljitve krščanske etike na etiki Maxa Schelerja. Pozneje je postal profesor moralne teologije in etike v krakovskem semenišču in na teološki fakulteti v Lublinu. Dne 4. julija 1958 ga je papež Pij XII. (1939-1958) imenoval za pomožnega krakovskega škofa. Škofovsko posvečenje je prejel 28. septembra 1958 v wawelski katedrali po rokah nadškofa Eugeniusza Baziaka. Dne 13. januarja 1964 je bil imenovan za krakovskega nadškofa, papež Pavel VI. (1963-1978) pa ga je 26. junija 1967 imenoval za kardinala. Kot krakovski pomožni škof in nadškof je sodeloval na drugem vatikanskem koncilu (cerkvenem zboru), kjer je veliko prispeval k dokončnemu oblikovanju Pastoralne konstitucije o Cerkvi in sedanjem svetu. Kardinal Wojtyła se je udeležil tudi petih zasedanj škofovske sinode, ki so potekala pred njegovo izvolitvijo. Od začetka papeževanja je opravil 146 pastoralnih obiskov v

Italiji, kot rimski škof pa je obiskal 317 od 333 župnij na ozemlju rimske škofije. Izven Italije je na mednarodne pastoralne obiske, ki so izraz pastoralne skrbi Petrovega naslednika, potoval 104-krat. V tujino, v Lurd v Franciji, je zadnjič potoval 14. in 15. avgusta 2004, ko je tam sklenil slovesnost ob 150. obletnici razglasitve verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju. Zadnje apostolsko potovanje na ozemlju Italije, katere primas je rimski škof, je opravil 5. septembra 2004, v Loreto, kjer je za blažena razglasil dva člana Katoliške akcije. Papež je dvakrat obiskal tudi Slovenijo: prvič od 17. do 19. maja 1996, ko je obiskal vse tri škofije in se je z verniki srečal v Stožicah v Ljubljani, v Postojni in v Mariboru, drugič pa 19. septembra 1999, ko je v Mariboru za blaženega razglasil škofa Antona Martina Slomška. Med glavne dokumente, ki so izšli v času njegovega papeževanja, sodi štirinajst okrožnic, petnajst apostolskih spodbud, enajst apostolskih konstitucij in štirinajst apostolskih pism. Janez Pavel II. je napisal tudi pet knjig: Prestopiti prag upanja (1994), Dar in skrivnost: ob 50. obletnici mojega duhov-

ništva (1996), Rimski triptih (2003), "Vstanite, pojdimo!" (2004) in Spomin in identiteta (2005). Sveti oče je razglasil 1.345 blaženih in 483 svetnikov, skupno torej 1828 oseb, ki so dosegle čast oltarja. Vodil je devet konzistorijev, na katerih je imenoval 231 kardinalov, imenovanje enega kardinala pa ostaja in pectore. Vodil je šest plenarnih zasedanj kardinalskega kolegija. Od leta 1978 dalje je sklical petnajst zasedanj škofovske sinode: šest rednih splošnih zasedanj (1980, 1983, 1987, 1990, 1994, 2001), eno izredno splošno zasedanje (1985) in osem posebnih zasedanj (1980, 1991, 1994, 1995, 1997, 1998 in 1999). Noben papež v zgodovini se doslej še ni srečal s tako velikim številom ljudi kot Janez Pavel II. Na več kot 1160. splošnih avdiencah, ki jih je imel ob sredah, se je srečal s približno 17,6 milijonov vernikov. Potrebno je prišteti še posebne avdiencе in maše, ki se jih je samo v jubilejnem letu 2000 udeležilo več kot osem milijonov romarjev. Na milijone vernikov je nagovoril na pastoralnih obiskih v Italiji in po svetu. Rekordno število beležijo tudi avdiencе za politične voditelje. Opravil je 38 uradnih obiskov, imel 737 avdienc ali srečanj s predsedniki držav ter 245 avdienc s predsedniki vlad.

1. Narava papeške službe

Papež, ki je naslednik apostola Petra, prvaka apostolov, je glava škofovskega zbora in Kristusov namestnik na zemlji. Je pastir vesoljne Cerkve, zato ima v moči svoje službe vrhovno, polno, neposredno in splošno redno oblast v Cerkvi in jo more vedno svobodno izvrševati (prim. kan. 331 Zakonika cerkvenega prava (ZCP)). Papež sprejme polno in vrhovno oblast v Cerkvi z zakonito izvolitvijo, ki jo je sprejel hkrati s škofovskim posvečenjem (prim. kan. 332, § 1 ZCP). V izpolnjevanju službe najvišjega pastirja Cerkve je občestveno povezan z drugimi škofi in celotno vesoljno Cerkvijo in ima pravico, da glede na potrebe Cerkve določi način, ali bo svojo službo izvrševal osebno ali zborno (prim. kan. 333 ZCP). Pri izvrševanju službe so mu v pomoč škofje, ki mu morejo pomagati s sodelovanjem na različne načine, med katere spada tudi škofovska sinoda. Poleg tega mu pomagajo kardinali ter druge osebe in po potrebi čas različne ustanove. Vse te osebe in ustanove opravljajo službo v njegovem imenu v blagor vseh Cerkva po določbah, ki jih opredeljuje pravo (prim. kan. 334 ZCP). V primeru izpraznitve ali oviranosti apostolskega sedeža velja kan. 335 ZCP, ki določa: "Kadar je rimski sedež izprazen ali povsem oviran, naj se v vodstvu vesoljne Cerkve ne uvede nič novega; upoštevajo pa naj se posebni zakoni, ki so dani za te razmere" (prim. tudi kan. 47 Zakonika kanonov vzhodnih Cerkva (CCEO)).

2. Izprazen apostolski sedež

Zadnji poseben zakon v obliki apostolske konstitucije z naslovom *Universi dominici gregis* (UDG), ki ureja razmere ob izpraznitvi apostolskega sedeža ter volitve novega papeža, je papež Janez Pavel II. izdal 22. februarja 1996. S tem je prenehala veljati prejšnja apostolska konstitucija *Romano pontifici eligendo* (RPE) za to področje, ki jo je 1. oktobra 1975 izdal papež Pavel VI.

Izpraznitev Apostolskega sedeža in volitve novega papeža

V zadnji apostolski konstituciji UDG so podani posebni zakoni za delovanje rimske kurije v času, ko je apostolski sedež izprazen ter postopek za volitve novega papeža. Posebni zakoni se v prvi vrsti nanašajo na kardinalski zbor, ki je po starodavni tradiciji in po določbah kan. 349 ZCP ter posebnega prava pristojen za izvolitev rimskega papeža.

3. Konstitucija *Universi dominici gregis*

Konstitucija *Universi dominici gregis* je razdeljena na uvod in dva dela.

3. 1. V uvodu konstitucije je poudarjeno, da papeža volijo samo kardinali svete rimske Cerkve. Njihovo število ne sme presegati 120, pravico voliti pa imajo kardinali, ki na dan smrti papeža še niso izpolnili 80 let. Kardinali volivci morajo bivati v hiši sv. Marte v Vatikanu (*Domus Sanctae Marthae*), volitve pa potekajo v Sikstinski kapeli. Kardinali so glede vsega, kar se nanaša na volitve, zavezani k molčečnosti. V času konklave jim je prepovedan vsakršen stik z zunanjim svetom, vendar lahko Posebni zbor kardinalov odobri posamezne izjeme, če to zahteva zelo težka in urgentna zadeva.

3. 2. Prvi del konstitucije ima naslov *Izprazen apostolski sedež* in določa oblast kardinalskega zbora, rimske kurije in njenih posameznih dikasterijev v času izpraznjenega apostolskega sedeža ter določila za papežev pogreb. V primeru izpraznitve apostolskega sedeža, ki nastopi s smrtjo papeža ali z odpovedjo njegovi službi (prim. kan. 332, § 2 ZCP), takoj preneha službe vsem vodstvenim osebam kurije, to je kardinalom in škofom, ki predsedujejo dikasterijem. Zaradi nemotenega delovanja kurije služba ne preneha: namestniku

državnega tajnika, tajniku za odnose z državami, kardinalu velikemu penitenciarju in tajnikom dikasterijev. Našteti v povezaniosti s kardinalskim zborom redno službo opravljajo naprej. Papeški poslanci (apostolski nunciji) prav tako ostanejo na svojih mestih. Z opravljanjem službe nadaljuje tudi kardinal milošćinar, ki skrbi za dela usmiljenja. Kardinali in rimska kurija opravljajo samo redne dolžnosti in v času izpraznjenega apostolskega sedeža v vesoljni Cerkvi ne morejo prevzeti nobene vodstvene oblasti in ne spremeniti, ukiniti ali izdati novih zakonov. Vprašanja, ki so neodložljiva in so v času izpraznjenega sedeža večjega pomena, obravnava Splošni zbor kardinalov, vsakodnevne zadeve pa Posebni zbor kardinalov, ki ga vodi kardinal kamerleng. Vsa civilna oblast v vatikanski državi pripada kardinalskemu zboru, ki lahko v nujnih primerih izdaja posamezne odločbe, pri čemer le-te veljajo samo za čas izpraznjenega sedeža.

3. 3. Drugi del konstitucije ima naslov *Volitve rimskega papeža*. Pravico voliti novega papeža imajo izključno kardinali, ki na dan smrti papeža še niso izpolnili 80 let. V primeru, da se apostolski sedež izprazni med ekumenskim koncilom (vesoljnim cerkvenim zborom) ali škofovsko sinodo, se po pravu oba prekineta (prim. kan. 340 in kan. 347, § 2 ZCP). Od trenutka, ko je apostolski sedež izprazen, morajo kardinali, ki bivajo v mestu Rim, počakati petnajst dni na vse kardinalne iz drugih delov sveta. V izjemnem primeru se čas do volitev lahko podaljša še za pet dni, tako da se morajo volitve začeti najkasneje po dvajsetem dnevu od izpraznitve apostolskega sedeža. Vsi kardinali z volilno pravico so dolžni priti v

Rim na volitve, razen če jih ovira višja sila. V času volitev lahko kardinali zapustijo Vatikan samo v izjemnih primerih.

Prostor za volitve (konklave): Celoten postopek volitev se izvrši na področju vatikanske države. Kardinali morajo v času volitev bivati v hiši sv. Marte v Vatikanu, same volitve pa potekajo v Sikstinski kapeli.

Začetek volitev: V času petnajstih do največ dvajsetih dni po papeževi smrti se kardinali volivci zberejo v baziliki sv. Petra v Vatikanu k votivni sv. maši, pri kateri molijo za dar Svetega Duha (prim. mašni obrazec: *Pro eligendo Papa - Za izvolitev papeža ali škofa*). Po maši se kardinali zberejo v pavlinski kapeli v apostolski palači v predpisanih kornih liturgičnih oblačilih. V slovesnem sprevodu med prepevanjem pesmi (*Veni Creator*) na čast Svetemu Duhu gredo v Sikstinsko kapelo na volitve.

Potek volitev: Edini način volitev novega papeža so tajne volitve (*per scrutinium*). Za izvolitev sta potrebni dve tretjini veljavnih glasov od vseh navzočih kardinalov z volilno pravico. Postopek skrutinija se izvrši v treh fazah: Prva faza se imenuje *predskrutinij* in vsebuje pripravo in razdelitev lističev, izvolitev treh skrutatorjev (odgovornih za potek volitev), treh kardinalov, ki zbirajo glasove morebitnih bolnih članov kardinalskega zbora (*infirmarii*) in treh kardinalov revizorjev. Druga faza je skrutinij v pravem pomenu besede in vsebuje: me-

tanje lističev v zato določeno volilno skrinjico, mešanje in štetje oddanih lističev ter štetje rezultatov.

Tretja faza je zadnja faza (postskrutinij) in vsebuje štetje glasov, njihovo kontrolo ter sežig volilnih lističev.

Če kardinali v treh dneh ne izvolijo papeža, se volitve prekinajo za en dan. Dan premora je namenjen molitvi, medsebojnemu pogovoru kardinalov in duhovni spodbudi, ki jo zanje pripravi kardinal protodiakon. Kardinali z volitvami nadaljujejo in v primeru, da papež še ni bil izvoljen, se po sedmih skrutinijah ponovno prekinijo. Volitve se po ponovni prekinitvi lahko nadaljujejo še za sedem skrutinijev. Če do tedaj papež še vedno ni izvoljen, kardinal kamerleng povabi volivce, naj izberejo enega izmed dveh možnih načinov volitev: papeža v nadaljevanju lahko izbirajo med vsemi kandidati ali pa

med dvema kandidatoma, ki sta pri zadnjem skrutiniju dobila največ glasov. Za odločitev glede nadaljnjega načina volitev kakor tudi za izvolitev novega papeža je potrebna absolutna večina glasov. Vsa navodila o volitvah veljajo tudi v primeru, da se papež odpove službi v skladu s kan. 332, § 2 ZCP.

Kaj je potrebno storiti in preprečiti v primeru smrti papeža?

Vsaka zloraba volitev se kaznuje z vnaprej izrečeno kaznijo izobčenja. Kardinali morajo imeti pred očmi predvsem Božjo slavo in blagor vesoljne Cerkve in zato so dolžni glasovati za tistega, za katerega menijo, da je izbran po Božji volji. V času izpraznjenega sedeža so vsi verniki v vesoljni Cerkvi skupaj s svojimi pastirji (škofi in duhovniki) povabljeni h goreči molitvi za dar Svetega Duha. Posebej so povabljeni k molitvi tudi kardinali, ki so že prekorčili 80 let življenja in nimajo več volilne pravice.

Sprejem, objava in začetek službe novega papeža

Konklave se zaključí, ko na novo izvoljeni papež da privolitve, razen če sam ne odloči drugače. Kardinal protodiakon oznaní ljudstvu rezultat volitev in ime novega papeža. Petrov naslednik iz lože vatikanske bazilike za tem podeli apostolski blagoslov Urbi et orbi (mestu in svetu).

Kardinalski zbor danes

Celoten zbor kardinalov je objavljen na spletni strani Svetega sedeža. Predstavljeni so tudi kardinali, ki imajo v primeru volitev novega papeža posebno vlogo. Kardinal dekan je kardinal Joseph Ratzinger. Namestnik kardinala dekana je kardinal Angelo Sodano, državni tajnik. Kardinal protodiakon je kardinal Jorge Arturo Medina Estévez. Kardinal kamerleng je kardinal Eduardo Martínez Somalo. Kardinal veliki penitenciarj je kardinal James Stafford.

Predsedniška palača v Ljubljani

Odličja Ondini Otta Klasinc, Miri Sardoč in Sergiju Pahorju

Sergij Pahor

Predsednik RS Janez Drnovšek je odlikoval z ZLATIM REDOM ZA ZASLUGE gospoda Sergija Pahorja za zasluge, pomembne za ohranitev in razvoj slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Gospod Sergij Pahor že vrsto let zavzeto deluje v korist slovenske narodne skupnosti v Italiji. Imenovan je bil za predsednika Sveta slovenskih organizacij, ene od krovnih organizacij Slovencev v Italiji. Pri iskanju pozitivnih rešitev je vedno pripravljen na dialog in sklepanje kompromisov. Z osebnim umirjenostjo in strpnostjo mu je uspelo vnesti enotnost v manjšino, ki tako tudi po njegovi zaslugi tesno sodeluje na vseh področjih, ki se nanašajo na slovensko narodno skupnost v Italiji.

Sredi sedemdesetih let je stopil v odbor Društva slovenskih izobražencev in postal eden od vodilnih organizatorjev znamenitih Študijskih dni Draga.

Po osamosvojitvi Slovenije in ostrih nasprotjih v slovenski manjšini, ki so se nadaljevala v duhu predosamosvojitvene slovenske diaspore in čelnega spopada z diskvalifikacijo oziroma negacijo nasprotnika, je bil Sergij Pahor kot predsednik Sveta slovenskih organizacij soakter zgodovinskega preobrata, ki je privedel do sodelovanja med Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo in Svetom slovenskih organizacij. Z njegovim odločilnim prispevkom so začeli nekdanji veliki ideološki nasprotniki dejavno sodelovati ter iskati skupni imenovalec za temeljne probleme in skupne odgovore na bistvena vprašanja slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Odlikovanje je podeljeno za dolgoletno delo, idejno premočrtnost in prispevek k uspešnemu dogovarjanju Slovencev v Italiji, ki sta ga narekovali globoka narodna zavest in vera v moč dialoga.

Predsednik Republike Slovenije Janez Drnovšek je na posebni slovesnosti v Ljubljani 23. marca podelil zlati častni znak svobode RS Skupnosti partizanskih učiteljev Primorske, srebrni častni znak svobode RS Ernestu Breznikarju, zlati red za zasluge Klavdiju Zorniku, Ondini Otta Klasinc, Rapi Šuklje, Miri Sardoč, Stanku Grafenauerju, Ivanu Gamsu, Mariu Pleničarju, Sergiju Pahorju in Jožetu Slobodniku, red za zasluge Mariji Ahačič Pollak, Ginette Gagne Koch in Tomažu Pisanskemu ter medaljo za zasluge Ivanu Sisingerju.

Z zlatim redom za zasluge je predsednik odlikoval Ondino Otta Klasinc za življenjsko delo, vrhunske operne dosežke in prispevek k slovenski kulturi. Slovenska sopranistka Ondina Otta Klasinc sodi med najsilnejše in najuglednejše slovenske operne pevke vseh časov. S svojim impresivnim glasovnim razponom in občutno izraznostjo se je odlikovala že od zgodnjih umetniških uspehov tako pri študiju in na tekmovanjih v domačem Trstu kot tudi v ljubljanskem opernem gledališču, kjer je debitirala kot Rozina v Rossinijevem Seviljskem brivcu. Po končani odski karieri je svoje neprecenljivo znanje in bogate izkušnje prenašala na mlade na Akademiji za glasbo v Ljubljani in Pedagoški fakulteti v Mariboru. Po njej je poimenovano tudi mednarodno tekmovanje mladih pevcev Ondina Otta.

Rapi Šuklje je zlati red za zasluge prejela za življenjsko delo v kulturno-literarni publicistiki in prevajalstvu. Z zlatim redom za zasluge je predsednik odlikoval Stanko Grafenauerja za zasluge in izjemno delo na področju naravoslovnih znanosti, Ivan Gams je prejel zlati red za zasluge in izjemno delo na področju naravoslovnih znanosti, posebej krasoslovja in speleologije. Z zlatim redom za zasluge je odlikovan Mario Pleničar, in sicer

za zasluge in izjemno delo na področju geologije, zlasti paleontologije.

Jože Slobodnik je prejel zlati red za zasluge na diplomatskem mednarodnem področju, za zasluge pri uveljavljanju in prepoznavanju Slovenije ter krepitvi slovensko-kanadskih odnosov. Red za zasluge je prejela Marija Ahačič Pollak za zasluge, pomembne za slovensko kulturo in slovenstvo v Kanadi.

Z redom za zasluge na diplomatskem mednarodnem področju je predsednik odlikoval Ginette Gagne Koch za dejanja v dobro Sloveniji in prispevek h krepitvi slovensko-kanadskega sodelovanja. Z redom za zasluge je odlikovan Tomaž Pisanski za organizacijo in izvedbo Vegovih dni 2004. Tomaž Pisanski je bil pobudnik, idejni in programski vodja mednarodne matematične konference Vegovi dnevi 2004, katere glavni namen je bil poleg matematičnega tudi utrjevanje in razširjanje poznavanja slovenske zgodovine na področju matematičnih znanosti.

Z medaljo za zasluge je Drnovšek odlikoval Ivana Sisingerja za vsestranski prispevek k razvoju in napredku humane prostovoljne gasilske organizacije na celotnem območju Republike Slovenije.

Slovesnosti v Ljubljani se je udeležilo lepo število prijateljev naših slavilencev, ki jim od srca čestitamo!

Mira Sardoč

Predsednik RS Janez Drnovšek je odlikoval z ZLATIM REDOM ZA ZASLUGE gospo Miro Sardoč za zasluge pri več kot petdesetletnem sooblikovanju podobe slovenskega gledališča in umetniško ustvarjanje med zamejci v Furlaniji-Juljski krajini

Gospa Mira Sardoč, gledališka in filmska umetnica, je več kot pet desetletij sooblikovala podobo slovenskega gledališča ter umetniško ustvarjala med zamejci v Furlaniji-Juljski krajini. S svojim ustvarjanjem na ozemlju zunaj matične domovine je bila v letih, ki so bila za Slovence v Italiji najtežja, narodna in kulturna buditeljica, učiteljica slovenskega jezika ter gledališka pedagoginja.

Bila je igralka, stebel tržaškega gledališkega življenja, aktivistka na terenu, učiteljica mladih gledaliških rodov, skrbnica slovenskega jezika, branilka golega obstanka in svojevrstne tržaške gledališke hiše ter prijateljica mnogim odrinjenim in pozabljenim. Z visoko kultivirano umetniško besejo je prihajala v domove po radijskih valih tržaškega Radia Trst A in Radia Koper.

Gospo Miro Sardoč odlikuje sinteza lastnosti, ki jih je kot igralka v svojem izjemno bogatem življenju in bogati igralski karieri neprestano uveljavljala. V sebi nosi svet otroške naivnosti in veliko, resno moč v poglobljanju življenjskih izkušenj, zato so ji blizu vloge Čehova in Shakespeara.

Neumorno razmišlja o svojem prihodnjem delu z veliko voljo do življenja in dela z ogromno energijo.

Foto: JKP

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZADRUŽA GORIŠKA MOHORJEVA
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO

čestitajo

predsedniku Sveta slovenskih organizacij

SERGIJU PAHORJU

za visoko odličje predsednika Republike Slovenije!

Kratke

16. Primorski slovenistični dnevi

Slavistična društva Nova Gorica, Koper in Trst-Gorica-Videm prirejajo vsako leto Primorske slovenistične dneve, to je strokovno-znanstveno srečanje s primorsko tematiko. Letošnji bodo v dneh 7. in 8. aprila v Kobaridu in Bovcu na temo Primorski literarni zgodovinarji. Dne 8. aprila popoldne bodo v Žagi pri Bovcu odkrili spominsko ploščo Antonu Ocvirku na njegovi rojstni hiši. Primorske slovenistične dneve bo uvedel Literarni večer s Cirilom Zlobcem in Sašo Vugo. Srečanje bo v Kobaridu 7. aprila ob 19. uri v dvorani Doma Andreja Manfrede. V isti dvorani bo potekal tudi posvet 8. aprila dopoldne in popoldne. Tega dne zvečer bo ob 19. uri v Bovcu odprtje razstave "Anton Ocvirk 1907-1980", na kateri bo spregovoril akademik Janko Kos.

Petje v jezikih naše dežele

V nedeljo, 8. maja, bo ob 15. uri v Avditoriju Concordia pordenonske pokrajine potekal peti natečaj večjezičnega petja. Natečaj je namenjen vsem mladim, ki so stari od 10 do 15 let, in tistim, ki imajo od 16 do 25 let. Pordenonski natečaj želi spodbuditi v mlajših generacijah ljubezen do petja. Vsak nastopajoči mora do 30. aprila 2005 poslati dvojno kopijo partiture, ki mora obenem obsegati izvirnik besedila in notni zapis pesmi. Dodatne informacije lahko dobite na spletni naslov: alliancefrancaise-pn@libero.it

"Razbiranja"

LEGENDA NA KVADRAT

Dušan Jelinčič: *Legenda o človeku, ki je govoril z vetrom*. Koper: Lipa, 2004. Novost tržaškega pisatelja Dušana Jelinčiča sega tokrat nekoliko dlje od običajnih tako ali drugače alpinistično obarvanih tematik, ki so pisatelju dale sloves gornika - pripovedovalca. V takih romanih (Zvezdane noči, Biseri pod snegom) je gorništvu povzdignil v literaturo, v drugih ga je uporabil kot okvirno zgodbo (Umor pod K2), v tretjih je pa še razvil ljubo temo orientalske duhovnosti in mistike (Budovo oko, delno tudi v romanu Ljubezen v času samote).

Tokrat nam Jelinčič servira večkratno presenečenje. Prvič: *Legenda o človeku*, ki je govoril z vetrom nima le simboličnega naslova, ampak gre za legendo, ki je formalno literarnozvrstno utemeljena. Drugič: *Legenda* ne stoji sama, zraven nje je tekst, ki je vzet iz resničnega življenja o tem, kako je ta legenda nastala. Tretjič: *Legenda o človeku*, ki je govoril z vetrom je Jelinčičeva opera prima, saj jo je na papir spravil v študentskih letih na nekem potovanju v Verono.

Kakor vsaka opera prima slehernega pisca je tudi ta prežeta z mladostniško zagnanostjo, negotovostjo, samoljubjem in revolucionarnostjo. Jelinčič jo je le nekoliko predelal in preoblikoval, da je postala za bralce čedna in berljiva. Zgodba je postavljena v Verono, kjer spoznamo junaka,

Diega, mladeniča, ki bi rad na vsak način čim hitreje "prehodil pot spoznanja", si nabral izkušnje, ne da bi upošteval kategorije časa. Na svojem iskanju sreča Filozofa (starčka z belo brado), ki mu ponudi možnost, da to izkoristi, sicer za hudo ceno, ki bo preobrnila potek legende.

Drugi del knjige je "Legenda o nastanku legende", kjer nam v prvoosebni pripovedi Jelinčič prikaže početje legende v potepuško-študentskem slogu. Če naj verjamejo pripovedi, naj bi bila ta resnična, čeprav dobro vemo, da tudi najbolj realističen tekst ni imun pred fikcionalizacijo, se pravi pred prikrivanjem dejstev oz. njihovim iznajdljivim interpretiranjem.

Prav na kontaminaciji, ki se v legendi dogaja med fikcijo in resničnostjo, stoji največja hiba Jelinčičevega dela. Če je v legendi (tisti pravi) pripovedovalec kolikor toliko avtorialen, se včasih v tekst vrivajo "nespodobni" pisateljski postopki, kakor je stavek: "kot bo bralec lahko sklepal ...", ki preamljajo tihi dogovor o različnih svetovih bralca in avtorja: bralec je voyeur, ki ga avtor ne vidi, čeprav ve za njegov obstoj. Če ga že hoče vključiti v igro vlog, naj pisatelj to stori z umetniškim prijemom. Sumimo pa, da so metafizijski postopki v legendi bolj mladostniška napaka kakor pisateljska izbira.

Taka zagata se pojavlja z vključevanjem resničnih dejstev v namišljeno pripoved. Pokora, ki jo junak doživlja na vzhodnih in zapuščenih predelih sveta (Jelinčiču odpuščamo ponavljanje samo zaradi tega, ker je to nje-

govo prvo delo, sicer smo odrešitveni naboj vzhodnih dežel pri njem že (pre)večkrat srečali) se dotakne izkušnje služenja pri Materi Tereziji. S tem neprefinjenim mešanjem oz. so-delovanjem izmišljene in mestoma celo fantastične vsebine ter realnih, da ne rečemo zgodovinskih oseb legenda izgubi na svojem domišljijem naboju in bralca spet popelje na realna tla, da se v tekstu več ne znajde. Zato je tudi drugi del knjige, ki po nepotrebnem razlaga nastanek legende, popolnoma odveč. Morda bi Jelinčič dosegel večji literarni uspeh s predelavo prve legende in bi izpustil drugi del, pri katerem je opazna prepadna razlika med mišljenjem junaka, nastalega iz domišljije mladega pisatelja, in treznim (literarnim) obujanjem spominov istega, trideset let starejšega človeka.

Dvojna legenda na ta način odtuja bralca, ki bolj sledi tekstu samemu kot zgodbi. Vtis imamo namreč, da je pisatelj obračunal s svojo zgodbo, nam dejansko razložil, zakaj in kako se je v njem prebudila pisateljska strast, kateri se je zapisal vse življenje. Zaradi tega solipsističnega obračunavanja prva legenda izgubi svoj teleološki naboju in uresniči dejansko negativistično izjavo, ki jo Jelinčič pripiše Filozofu, v pogovoru z junakom: "izkušnje so le ime, ki ga damo svojim napakam, da bi jih tako omilili". Ko nam pisatelj predstavlja izkušnjo nastanka legende, se zdi, da hoče prikriti "napako" iz mladosti. Dobro pa vemo, da so napake iz mladosti odlična šola za življenje. Če bi Jelinčič svojo "napako" pustil samo in ji dal še širši videz (zgodba legende se namreč prehitro izteče v primerjavi s počasnim pripovedovanjem), bi dosegel sklenjeno pripoved, ki bi imela še kako globok pomen. Legenda na kvadrat tako žal ne prepiča. Lahko pa voščimo plodovitemu peresu Dušana Jelinčiča, da bo v prihodnje manj popravljalo "neumnosti" iz mladosti, ker so v njihovi pristnosti bolj vzgojne kot "starševske" pridige ...

David Bandelli

Dušan Jelinčič

Kratke

Vprašanje dvojezične doklade

Deželni svetnik SSk Mirko Špacapan je predstavil svetniško vprašanje, v katerem obravnava problem dvojezične doklade. Špacapan najprej omenja, da v slovenskih občinah na Tržaškem veljajo pogoji doklade za delo v dveh jezikih že iz časa Londonskega sporazuma. Poleg tega imamo danes zakon št. 38/01, ki v svojem 8. členu predvideva uporabo obeh jezikov v javnih upravah, slovenščine in italijanščine, kakor tudi državno financiranje v ta namen. Špacapan še predpostavlja, da je leta 2002 že bila sprejeta kolektivna pogodba, ki predvideva doklado za uslužbenca krajevnih uprav, ki so bili sprejeti v službo prav na podlagi znanja slovenščine. Taki ukrepi - nadaljuje v svojem dokumentu deželni svetnik - veljajo že dalj časa v avtonomnih pokrajinah Trento in Bocen ter v deželi Aostii.

Svetnik Slovenske skupnosti torej sprašuje predsednika dežele in pristojnega odbornika, kdaj bodo lahko slovenski uslužbenci začeli prejemati doklado za svoje dvojezično poslovanje v krajevnih upravah, kamor so bili sprejeti prav na podlagi znanja slovenskega jezika.

Zakon o travnatih površinah ne bo zadeval Krasa

Deželni svet je na svojem zasedanju odobril zakon o zaščiti travnatih površin. Svetovalec SSk Mirko Špacapan izraža zadovoljstvo, da je goriški in tržaški Kras ostal izven ozemlja, kjer bo zakon veljal. To pomeni, da se ozemlje, kjer živi in dela slovenska manjšina, rešuje novih omejitev in pogojevanj njegovega nemotenega razvoja in uporabe.

V četrti komisiji, kjer je bil zakon v povojih dolgo časa, se je končno usidrala zavest, da na Krasu travnate površine pokrivajo dobršen del ozemlja in da torej ne potrebujejo posebne zaščite, kot na primer v furlanski nižini, kjer jih skoraj ni več, saj je človek preoral vse, kar se je dalo, in torej povzročil tisto krajinsko obubožanje, proti kateremu se danes Evropska skupnost bojuje, da bi ohranila ali znova vzpostavila biološko razliko v rastlinskem in živalskem svetu.

Špacapan poudarja, da je Dežela prisluhnila tistim, ki smo zagovarjali nujnost, ki izhaja iz zahtev tudi slovenskih organizacij, kot Kmečka zveza in Agrarna skupnost, da se na Krasu ne postavljajo nove omejitve na teritoriju, ki že itak mora plačevati težak davek za vsemogoče hidrogeološke in krajinske norme in ki na primer kmetu na Krasu vsiljuje dolgotrajna čakanja, preden dobi ustrezno dovoljenje, da uredi nov vinograd ali zgradi gospodarsko infrastrukturo.

Uspeh za našo narodno skupnost je vreden poudarka, saj je prav pred nedavnim potekal sestanek med krovnicami organizacijama in župani ter deželnimi svetovalci, kjer je globoko odjeknila skrb, da se ustrezno zaščiti ozemlje, kjer živimo in ki je stalno podvrženo posegom, ki hromijo njegovo celovitost in brezskrbno uporabo v korist tistega, ki na njem prebiva, s tem pa globoko posegajo tudi v samo narodno telo, njegov obstoj in razvoj.

Župnija sv. Jerneja Apostola z Opčin Naša Beseda št. 23

Branje, ki je namenjeno vsem

Tudi v letošnjem velikonočnem času je zamejsko publicistiko razvile revija Naša Beseda, ki je, kot je zapisano v podnaslovu, namenjena slovenskim vernikom v župniji sv. Jerneja na Opčinah. To je gotovo res, saj je publikacija izraz openske župnijske skupnosti. Če pa je to veljalo predvsem za časa prvih izdaj, se je revija nato prevzela v pravi dragoceni zbornik, ki presega župnijske meje in lahko v njem dobi marsikateri zanimiv zapis tudi bralec v Bregu, v mestu ali v zahodnega Krasa: v bistvu je danes revija namenjena vsem.

O nastanku Naše Besede smo se pogovorili z zbirateljico in urediteljico podatkov, gospo Berto Vremec, ki je bila za te pristojnosti zadolžena že od vsega začetka. "Prva številka Naše Besede je izšla 1. februarja 1984", je povedala openska domačinka. "Prva izdaja je izšla v skromnih petih ciklostilnih papirjih. Z leti pa se je nato polagoma razvila v revijo, kot jo danes poznamo. Pobudnik publikacije je bil tedanji župnijski pastoralni svet z župnikom Vilijem Žerjalom na čelu. Pri pripravi je bil že takrat soudeležen mešani pevski zbor sv. Jernej", je dodala gospa Vremec in poudarila pozitivno oceno, ki jo je zbornik v zadnjih letih žel, saj "so sestavki zanimivi in prekosijsko golo župnijsko stvarnost, ker so argumenti med sabo različne narave".

Če je torej prva številka izpred 20 let vsebovala le velikonočno misel in pregled župnijskih dejavnosti, se je z leti paleta

Berta Vremec (foto JMP)

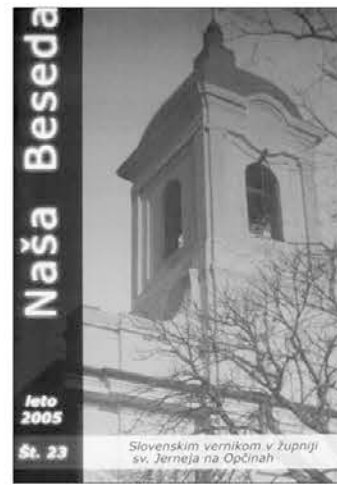
tem znatno razširila.

Če vzamemo v roke letošnjo izdajo, ki je kot običajno izšla ravno na oljčno nedeljo, se lahko sprva zatopimo v velikonočno misel openskega župnika Franca Pohajača, takoj zatem pa se nam pred očmi predstavi druga stalnica openske revije, se pravi pregled velikonočnega slavlja v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah in podružnih cerkvah sv. Florijana pri Banih in Lurške Metere Božje na Ferlugih.

Odpira se nato kopica pesniških, spominskih, znanstvenih, verskih in drugih za-

pisov. Svoj doprinos je med drugim ponudil openski pisatelj Alojz Rebuta, ki se v svojem prispevku spominja prijatelja in pesnika Vinka Beličiča. Drago Štoka pa je prispeval zapis ob priložnosti 60. obletnice konca druge svetovne vojne, kateremu sledi govor, ki ga je imel dolgoletni politični delavec na openskem strelišču ob počastitvi spomina na žrtve drugega tržaškega procesa. Prof. Robert Petaros, ki je med drugim pri Naši Besedi neposredno soudeležen tudi kot lektor, je svoj zapis posvetil osemdesetletnemu Alojzu Rebuti. Nekaj utrinkov z openskega didaktičnega ravateljstva je prispevala tudi rav-

nateljica Stanislava Sosič Čuk, Jelka Cvelbar pa je obnovila delovanje Sklada Mitja Čuk, ki je na socialnem področju dejaven celih 25 let. Kulturna razsežnost revije se vije tudi preko pesnitev prof. Majde Artač Šturman in občutenega nagovora, ki ga je ricmanjski pesnik Aleksij Pregarc imel pri Skladu Mitja Čuk za dan slovenske kulture. Berta Vremec se dalje spominja na msgr. Leopolda Jurca ob 100-letnici rojstva, Rossana Paliaga pa priljubljenega zamejskega skladatelja Ubalda Vrabca. Publicistična roka je vodila Draga

Štoka pri pogovoru s predsednikom vzhodnokraškega rajonskega sveta, Zorana Sosiča, radovednost za naravne ujme pa je gnala Primoža Šturmana k intervjuju s seizmologom Petrom Suhadolcem. Veliko prostora je v reviji namenjenega delovanju vaških društev Finžgarjevega doma in Vesele pomladi, Igralski skupini Tamare Petaros, skavtskemu svetu, Cerkvenemu pevskemu zboru sv. Jernej, romarskim izletom, ki so jih openski verniki opravili lani, razstavi Slovenskega numizmatičnega društva J. V. Valvazor. Posebno vlogo pa imajo v tej velikonočni reviji razmišljanja, naj zadevajo minuli verski prazniki ali zakonske in družinske skupine.

Ne gre pa pozabiti, da je Naša Beseda predvsem glasilo neke župnijske skupnosti, tako da so zadnji razdelki revije posvečeni Zakramentalni sliki župnije sv. Jerneja Ap. z Opčin, Banov in Ferlugov, v katerih so navedeni sezname krstov, smrti in imena najstarejših župljanov. Naj še pove-
mo, da je revijo založilo Društvo Finžgarjev dom - Opčine.

Igor Gregori

Proslava slovenske šole v Italiji dne 21. maja

Potekala bo na Pomorski postaji

Foto Kroma

Koordinacijski odbor, kateremu predseduje prof. Boris Pangerc in ki skrbi za pripravo slovesne proslave ob 60. obletnici obnove slovenskih šol v Italiji, je imel minuli teden pomemben sestanek, na katerem je določil potek programa. Nekatera sicer majhna vprašanja so še odprta, glavčina proslave pa je že dobila dokončno podobo. Skupno proslavljanje bo potekalo dne 21. maja na Pomorski postaji v Trstu. Že v jutranjih urah bodo v predhodni dvorani otvorili razstavo, na kateri bo sodelovalo kar petindvajset oseb, med katerimi bodo imeli glavno vlogo tako slovenske šole kot tudi ostali slovenski vzgojno-zaposlitveni zavodi v Italiji. Učenci osnovnih šol pa bodo na balkonu pred glavno dvorano predstavili izdelke, ki so jih pripravili v okviru likovnega

natečaja Urada za slovenske šole. Po vsej verjetnosti bodo na istem mestu potekale tudi delavnice otrok, ki obiskujejo slovenske vrtce: to pa bodo točneje določili šele po sestanku s predstavniki teh vzgojnih ustanov.

Osrednja slovesnost se bo začela ob 17. uri, ko bodo občinstvu predstavili multimedijsko zasnovano predstavo z naslovom 60 mladih obrazov - 60 let slovenskih šol v Italiji. Gre namreč za širše zasnovani načrt, ki bo preko fotografskih in arhivskih posnetkov, video pričevanj učiteljev, profesorjev in dijakov, branja odlomkov iz dijaških listov in igranih prizorov na najzlahtnejši način ponazoril preteklost dolgoletnega slovenskega šolskega gibanja v naši domovini. Predstavo bosta zasnovala režiserka Martina Kafol in arhitekt Rajko Pertot.

Nova sezona Glasbene matice

Glasbeni spleti bodo prežemali naš prostor

V petek, 8. aprila, se bo pričela nova pomladanska koncertna sezona Glasbene matice, bogat niz sedmih, raznovrstnih koncertov, ki bodo na prav toliko odrih in v petih različnih krajih naše dežele združili ljubitelje jazza, komorne in orkestrske, pa tudi pop glasbe.

Za osrednjo slovensko glasbeno ustanovo v naši deželi je koncertna ponudba prava tradicija, ki jo ohranja od prvih let obstoja. Poleg šolske dejavnosti in vidnejših uspehov učencev na koncertnem in tekmovalnem področju, je koncertna sezona dolgoletna pobuda, s katero vzpostavlja Glasbena matica tesnejše stike navzven s širšo publiko in se predstavlja kot vsestransko angažirana ustanova. Lani je sezona doživela pravi preobrat. Z doprinosom novih sodelavcev in na pobudo prizadevnega vodstva so koncerti pridobili modernjšo oznako z vključitvijo raznih glasbenih zvrsti in širšo odmevnost z izbiro novih in prestižnejših dvoran, ki utrjujejo prisotnost Glasbene matice v središču mestne kulturne stvarnosti. Odlični odziv publike in kritike je nagradil novo usmeritev, ki je tudi prvič poudarila povezavo treh pokrajin dežele F-Jk, v katerih deluje šola Glasbene matice.

Z letošnjo sezono bodo organizatorji naredili še korak naprej v posrečeno smer, in sicer z iskanjem stikov na mnogih različnih nivojih. Poleg Trsta, Go-

rice in Špetra se bo pobuda letos razširila še na Kanalsko dolino, da bi resnično zaobjela vse kraje, kjer Glasbena matica ponuja mladim glasbeni pouk.

Pomladanski del sezone vsebuje torej sedem koncertov: dva v Trstu, dva v Gorici, ostale v Špetru, v Garmaku in na Trbižu. Vsi koncerti se bodo pričeli ob 20.30. Prvi koncert bo na sporedu v petek, 8. aprila, v goriškem Kulturnem domu, ko bodo na odru nastopili Big Band RTV Slovenije in pevki Martina Feri in Alenka Godec. V četrtek, 21. aprila, pa bosta v tržaški evangeličansko-luteranski cerkvi nastopila goriški Oktet Vrtnica in kitarist Pierluigi Corona; v telovadnici na Lesah pri Garmaku bo v petek, 22. aprila, nastopila skupina Katalena-etno pop; v petek, 6. maja, bo na sporedu koncert dua Chiabudini - Ipavec (klavir in harmonika), ki bo potekal v dvorani pokrajinskega muzeja na goriškem gradu; v soboto, 14. maja, bo špeterski večnamenski dvorani potekal nastop Harmonikarskega orkestra iz Pulja; v ponedeljek, 16. maja, bo v tržaškem kulturnem domu na sporedu recital pianista Konstantina Bogina; koncertno sezono bo sklenil koncert Vlada Kreslina in Malih bogov, ki bo potekal v občinski dvorani na Trbižu.

Sezona GM je nastala s pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo RS in s podporo Zadržne Kraške banke in deželnega sedišča RAI v Trstu.

Galerija Tržaške knjigarne Nova razstava

Prosojnosti Jasne Merku'

Galerija Tržaške knjigarne gosti v teh dneh novo razstavo tržaške umetnice Jasne Merku', ki nosi naslov Prosojnosti - svetlobni objekti. Otvorili so jo minuli teden ob prisotnosti same umetnice in številnega občinstva, ki je skoraj docela polnilo tudi prednji prostor knjižne trgovine.

Foto IG

Lastnik knjigarne Igor Starc je po priložnostnem uvodnem pozdravu takoj prepustil besedo umetnostni kritičarki Nives Marvin, ki je ljubitelj umetniškega navdiha Jasne Merku' popeljala v srž novega likovnega trenutka tržaške likovnice. Marvinova je opozorila na večplastno in raznovrstno kreativnost Merkujeve, na katero ima globok vpliv prostor, kjer se je umetnica rodila, se pravi mediteranski svet, ki ima obenem močne primese severnega in srednjeevropskega okolja. Relacija, po kateri se avtorica med

svojim delom premika, zaznamuje bipolarni, nasprotni si pojmi, "kot na primer emocija in racija, rahločutno in senzualno doživljanje stvarnosti, podzvest in zavest." Tako umetniško razsežnost pa pogotuje suverena uporaba strokovnega znanja, ki si ga je avtorica nabrala v številnih študijskih izkušnjah. Razstavljena dela odražajo tako odnos, ki ga

avtorica ima do materialov različnih vrst: papir je le podlaga, na kateri se rojevajo drugi asociativni segmenti, pri katerih se je avtorica posluževala tako naravnih kot umetnih elementov, ki na različne načine rahločutno odražajo pojem prosojnosti. Merkujeva je ob koncu dodala le nekaj besed, ki so najbolj povzele njen odnos do tega, kar jo obdaja: "Svetloba=življenje=barva=razsvetljenje".

Večer je popestril zvok vibrafona, za katerim je stal glasbenik Tom Hmeljak.

DSI Boris Pangerc dobitnik nagrade Vstajenje

Majhna njiva zadiši in je globlja kot ocean

Foto Kroma

Dvainštrideseta literarna nagrada Vstajenje za leto 2004 je tokrat romala v Breg. Komisija, ki jo sestavljajo prof. Lojzka Bratuž, prof. Robert Petaros, prof. Zora Tavčar, dr. Zorko Harej, prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Neva Zaghet in urednik Marij Maver, je iz lanske knjižne bere pregledala 32 del zamejskih in zdonskih avtorjev z letnico 2004 in med njimi nagradila pesniško zbirko Borisa Pangerca Odjezališče (založba Mladika). Na večeru Društva slovenskih

izobražencev je prof. Bratuževa podala občinstvu Peterlinove dvorane utemeljitev komisije, po kateri je dolinski pesnik "opozoril nase z zrelo, pristno in izčiščeno poezijo širokega tematskega zajema. V njej izkazuje redek posluš za tukajšnji prostor in čas, še zlasti za izumirajoči patriarhalni in sodobni slovenski svet domačega Brega". Komisijo je prevzel predvsem Pangercov oris vztrajanja breških ljudi za preživetje ob hkratni poetičnosti oljčnikov in vinogradov. Velika vprašanja bivanja

so obenem razčlenjena z izbranim jezikom in bogato metaforiko. Ponedeljkov večer je bil tako naravnani na poetično doživljanje doma in domačih ljudi. Predsednik Društva Sergij Pahor, ki je uvedel večer, ni mogel mimo ljubeznivega spomina na preminulega svetega očeta, ki ga je Peterlinova dvorana počastila z enominutnim molkom.

Takoj zatem pa je bil na vrsti nagradenec, ki je svoj priložnostni poseg osnoval na asociaciji, ki ga je od spomina na papeža popeljala do domače 'Heimat', ki je "bičana, razorana, razlašena in vendar obenem veličastna, dobra in polna življenjskih sadov".

Prof. Neva Zaghet je postavila z recitatorjema Nadjo Roncelli in Marijanom Kravosom poseben dialog, ki je po eni strani popeljal poslušalce v kritično presojo Pangercove zbirke, po drugi pa v neposrednost njegovih verzov. Zaghetova je poudarila, kako se pesnikov razvojni lok razpenja ob refleksivnosti do odprtosti. Moža, ki mu je Dolina rojstna vas, Breg pa - deni-

mo - širši svet, globoko pretrese, kako se je podoba domačijstva s časom spremenila, kako so surovi industrijski objekti izmaličili otroško sliko sladkega kraja, ki pa še danes dobi svojo vztrajno podobo v posebnem drevesu - oljki: le-ta na najzlahtnejši način pooseblja bolečino, hkrati pa globoko navezanost človeka na svojo zemljo.

Večer je popestrilo ubrano petje Okteta Škofije, ki bo v kratkem dobil novega člana -

Boris Pangerc (foto Kroma)

Borisa Pangerca. Tedaj, je pripomnil Sergij Pahor, bo vokalna skupina primorana spremeniti svoj naziv.

Igor Gregori

Ob smrti papeža Janeza Pavla II.

Slovenski verniki molili pri Sv. Jakobu

Smrt priljubljenega papeža Janeza Pavla II. je globoko prizadela tudi slovenske vernike in naše dušne pastirje. Da bi se spomnili velikega moža, ki je več kot četrto stoletja vodil rimsko katoliško cerkev, so v Sentjakobski cerkvi priredili zadušno mašo, ki jo je daroval msgr. Marij Gerdol ob somaševanju župnika v Dolini in Mačkoljah Maksa Suarda in patra Rafka Ropreta, ki skrbi za vernike v Borštu in Boljuncu, ter škedenjskega kaplana Dušana Jakomina.

Slednji je vernikom posredoval tudi osebno misel ob tako hudi izgubi. Pri tem se je skoraj v celoti opiral na besede samega Svetega Očeta, ki jih je bil izrekel ob priložnosti svojega obiska v naši deželi daljnega leta 1992.

Foto Kroma

"Ne bojte se, odprite na stečaj vrata Kristusu" je nazor, ki nam ga je papež zapustil", je dejal g. Jakomin. Škedenjski

kaplan je obenem poudaril vlogo, ki jo je imel Janez Pavel II. kot medijski človek. "Kljub temu da je celih 58 let živel v

diktaturi cenzure, je nato znal zelo dobro izrabiti medijska sredstva, s katerimi je tudi v zadnjih letih svojega življenja znal posredovati vsem, kaj pomeni bolezen". Papež pa je znal vsakemu vliti upanja in nakazal pot do razpleta notranjih dilem: "V drevoredu brez izhoda je edini izhod v drevoredu sagem"; smrt pa je le prestop, saj "ne bom več umrl, večji del mene se bo izognil smrti" (Horac 3,30).

Mašo sta spremljala petje zbora ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta in glasba kitar skavtov.

Tržaška pokrajina Svojevrsen načrt

Na Grmadi park spomina o prvi svetovni vojni

Minuli teden je dnevnik Il Piccolo navedel novico, da namerava tržaška pokrajina odkupiti področje, na katerem leži hrib Grmada, se pravi znatno površino kraškega roba, ki se od Devina razprostira do slovenske meje. Kaže vendar, da devinska graščina ni edina lastnica hriba, ki je bil v prvi svetovni vojni prizorišče spopada med avstro-ogrskimi vojniki in italijanskimi četami. Področje, ki meri okrog 110 hektarjev zemlje, je v lasti drugih treh oseb, ki imajo z domačim življenjem bolj malo skupnega: gre za družino Paticchio, ki je v našem mestu znana predvsem zaradi poslov na področju založništva, za lastnika agencije nepremičninskih dražb Gallery Antonia De Paola in za notarja Giovannija Pisapie, sorodnika družine Paticchio.

Tržaška pokrajina in občina Devin - Nabrežina želita s to kupčijo preurediti področje Grmade v spominski park prve svetovne vojne, saj je hrib posejan z vojaškimi postojankami, bunkerji in jarki, s katerimi so avstro-ogrski vojniki kljubovali italijanskemu ognju, ki je nekaj mesecev nenehno mrcvaril to špico kraške fronte. Projekt, o katerem je govor že nekaj let, sodi torej v valorizacijo zgodovinskega spomina naših krajev, obenem pa je načrt speljan v smer večjega ovrednotenja - naturalistične dediščine tega ozemlja: tako trdijo v palači na ul. Galatti. Res pa je tudi, da dobro znana politična usmeritev tako devinsko - nabrežinske občinske uprave kot predvsem tržaške pokrajinske administracije da je gotovo razlog za sumničenje drugih potez, ki bi lahko imele za slovenske domačine ne-

gativne učinke. Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan je v zvezi s tem dokaj jassen: "Menim, da gre tudi tokrat za trgovanje z zemljo, na kateri prebivamo. Ko se tržaška

pokrajina giblje v to smer, ima za seboj kakšne druge name-re."

Podobna so stališča svetnika devinsko - nabrežinskega občinskega sveta Viktorja Tanze. "Povedal bi, da so ti načrti gale sanje nekaterih desničarskih krogov, da bi se polastili našega teritorija. Osebnostem proti predvsem zato, ker je trend tovrstnih pokrajinskih projektov vedno isti: pokrajina najprej kupi in nato proda!" Svetnik Tanze ni želel dodati nič drugega. "Potrebujem dodatno dokumentacijo, na podlagi katere osnovati naslednje poteze." Izrazil pa je le še nelagodje v zvezi s premajhnim nadzorstvom s strani dežele do početja pokrajinske uprave. "Če je govor o smotni valorizaciji starih vojaških objektov, ki bi sodili v smer večjega ovrednotenja tako širšega kraškega območja kot njegovega

Edi Bukavec (foto Kroma)

življa, je načrt lahko tudi dober, saj bi se na tak način lahko preprečile nespodobne gradbene spekulacije na tem področju, ki ne bi korakale vzporedno z ubranim razvojem Krasa." Tako je povedal Edi Bukavec, tajnik Kmečke zveze, ki vidi v danes še nejasnem načrtu pokrajine možnost, da bi se lahko nekako zaježila nelojalna konkurenca velikih načrtov agriturističnih polov ob vožnjo Grmade, o katerih je govor že vsrto let. Kraško gospodarstvo je namreč po mnenju

Obvestila

Gledališka skupina KD "Brce" iz Gabrovice pri Komnu gostuje v četrtek, 7. aprila 2005 ob 20.30 v šempolajski osnovni šoli s komedijo Sergeja Verča Zapleši nam še enkrat, Lili! v avtorjevi režiji.

Tržaška duhovska zveza slovenskih duhovnikov iz Trsta prireja 5-dnevni izlet in romanje v San Giovanni Rotondo, S. Gimignano, Sieno in Firenze od ponedeljka, 11.7., do petka, 15.7. 2005. Polni pension, z vodniki in prevozom je cena 370,00 evrov. Dodatek za enoposteljno sobo 80,00 evrov. Ob vpisu se vplača 150,00 evrov, ostalo pa do konca meseca maja. Vpis je možen pri vseh slovenskih duhovnikih ali naravnost pri g. Žarku Škerlju v Bazovici, tel. 040 226117. Lepo vabljeni.

Darovi

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu daruje Rada Jurinčič 10,00 evrov. **V spomin** na pokojne Marc darujeta Marija in Danica 40,00 evrov za cerkev v Bazovici.

V spomin na pokojno Štefanijo Krizmancic daruje Marija Lalkova 25,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Ob obisku daruje družina Rapotec 30,00 evrov za cerkev na Pesku.

Ob obisku daruje Jolka 20,00 evrov za cerkev na Pesku.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: Darko in Zinka 100,00 evrov.

V počastitev spomina najine predrage mame Sonje Stubel darujeta Pavel in Tanja 50,00 Evrov za vojne sirote balkanskih vojn v bivši Jugoslaviji (Šolske sestre pri Sv.Ivanu v Trstu).

SKLAD MITJA ČUK

vabi na slovesno

POIMENOVANJE LIKOVNE GALERIE PO MILKU BAMBIČU

v petek, 8. aprila, ob 20. uri,

Proseška ul. 131, Opčine

in na **ODPRTJE BAMBIČEVE RAZSTAVE**

"Vsakdanjiki": portreti, karikature in ilustracije.

Glasbeni uvod Kvarteta flavt Glasbene matice iz Trsta.

Literarni utrinek: Meta Starc bere Ljubko Šorli.

Bambičeva osebnost in njegov opus bodo osvetlili: umetnostni kritik

prof. Sergio Moles, slikarka Valentina Verani,

pesnik Marko Kravos in mag. umetnosti Jasna Merku'.

Ogled od 10. do 12. in od 17. do 19., ob nedeljah samo od 10. do 12.

Razstava bo odprta do 29. 4. 2005

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV in CERKVENI ZBOR SV. IVAN
v sodelovanju z ZVEZO PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE,
ZVEZO SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV Trst-Gorica-Videm in
ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vabita na revijo

PRIMORSKA POJE 2005

v soboto, 9. aprila 2005, ob 20.30 uri

v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu

ŽUPNIJA RODIK in ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV TRST

vabita na

SPOMINSKO MAŠO ZA SKLADATELJA UBALDA VRABCA

v nedeljo, 10. aprila 2005, ob 15. uri

v župni cerkvi v Rodiku

Sledila bo komemoracija na pokopališču

Mirko Špacapan (foto Kroma)

Viktor Tanze (foto Kroma)

tajnika Kmečke zveze osnovano na majhnih proizvodnih enotah, obrtniških, gostinskih, kmetijskih dejavnostih. Načrtov, ki vodijo k utrditvi prisotnosti našega človeka na teritoriju, ne gre apriorno zavračati. "Truditi se moramo zato, da se pristni kraški robi ne izmaliči z načrti, ki niso kompatibilni z ubranljivostjo teritorija, a bi obratno zasenčili njegov potencial." Pri tem Bukavec ni pozabil na odprto vprašanje sseljanskega zaliva, ki se mora "razvijati vzporedno z ostalim

območjem". To so seveda le prve besede in misli Edija Bukavca, ko je usoda Grmade še ovita v meglo. Tajnik Kmečke zveze pa je zelo oster do drugih psevdogodovinskih revizij: gotovo bi tako Bukavec kot vsi mi ogorčeno nastopili v primeru, ko bi burja nad Grmado razkadila to megleno tančico, tako da bi naposled med bujno vegetacijo tega hriba zagledali ducejev kip, ki pokrajinskim upraviteljem ni tako zoprni kot nam...

Kanadski slovenski kongres

“To knjižno delo velja bolj za Slovenijo kot za vas...”

Tako je nagovoril prisotne v svojem slavnostnem govoru predsednik SAZU, akademik prof. dr. Boštjan Žekš, ob predstavitvi knjige dr. Janeza Vintarja na kulturni prireditvi Kanadskega slovenskega kongresa v Torontu 13. marca 2005 ob občnem zboru KSK.

Šestnajsti letni občni zbor je potekal v mali dvorani župnije Brezmadežne, tokrat z zelo pestrim programom. Zbor je vodil ing. Tone Seljak. V začetku je predsednik sveta KSK Karel Vegelj pozdravil goste in člane kongresa. Predsednik izvršnega odbora France Rihar je obširno poročal o opravljenem delu, posebno pri uresničenju knjižnega dela dr. Janeza Vintarja Od Lipe do Javorja, ki ga je izdal KSK. Rihar je tudi navedel delo, s katerim se bo odbor soočal v tekočem letu. Leta 2006 bo svetovno srečanje slovenskih glasbenikov v obeh Goricah; ideja ima svoj izvor v KSK. KSK bo tudi sodeloval s slovensko skupnostjo v Italiji pri postavitvi spominskega obeležja pesniku Simonu Gregorčiču ob 100-letnici smrti.

Blagajnik Stane Kranjc je podal blagajniško poročilo in obvestil prisotne, da bo prihodnji kanadski cenzus 1. 2006; vsi rojaki naj se prijavijo kot Slovenci, je poudaril. Odbornik za šolsko mladino prof. Jerry Ponikvar je prisotnim predstavil nagrajevalni program za učence slovenskih šol v Torontu in Hamiltonu.

Dr. Janez Vintar je govoril o svoji knjigi in potem na kulturni prireditvi tudi opisal uredniško delo.

Podpredsednik dr. France Habjan je poročal o dejavnosti Svetovnega slovenskega kongresa, ki je bil preteklo leto izredno prizadeven. Podrobno je prisotne seznanil o proslavi 15-letnice SSK v okviru študijskih srečanj na Opčinah. Volitve so pokazale, da bo sedanji odbor ostal za prihodnje leto. Posebnost letošnjega občnega zbora je bila izvolitev častnega predsednika KSK, zdravnika prof. dr. Srečka Preglja iz Ottawe.

Isti dan je bila v veliki dvorani kulturna prireditev. Po obeh himnah je predsednik Rihar v imenu KSK pozdravil kardina-

la dr. Alojzija Ambrožiča, predsednika SAZU dr. Boštjana Žekša iz Ljubljane, veleposlanico gospo Veroniko Stabej iz Ottawe, predsednika SSK dr. Borisa Pleskovića iz Washingtona, generalnega častnega konzula Jožeta Slobodnika s soprogo, župnika Ivana Plazarja CM, ministra ontarijske vlade Herinder Takharja, predstavnike društev iz Ontaria ter nato prebral številna pozdravna pisma predstavnikov kanadskih oblasti, slovenske vlade in državnega zbora.

Kard. Ambrožič je pozdravil prisotne, hkrati pa naslovil nekaj izbranih besed dr. Vintarju. Veleposlanica ga. Veronika Stabej je kongresu zaželela veliko uspehov v prihodnosti in sporočila, da je slovenski predsednik dr. Janez Drnovšek odlikoval z znakom za zasluge g. Toneta Zrneca CM, Staneta Kranjca ter dr. Franceta Habja-

na. Nato je pozdravil prisotne predsednik SSK dr. Plesković in jasno predstavil za današnji čas kongresno sporočilo. Povedal je, da bosta letos že 6. zasedanje slovenskih zdravnikov iz Slovenije in po svetu na Otočcu pri Novem mestu in 6. srečanje znanstvenikov in gospodarstvenikov na Brdu pri Kranju.

Po nagovorih sta gosta iz Ljubljanskega mestnega gledališča Ajda Toman in Jernej Kuntner recitirala Janeza Menarta Bukvice, Valentina Vodnika Dramilo, Franceta Prešerna Zdravljico in Ivana Cankarja O šimnu siromaku. Njunjo podajanje je bilo enkratno, poslušalci so lahko začutili žlahtnost slovenske besede. Nekaj pesmi ob spremljavi instrumentalnega kvarteta

je zapel nekdanji dekleški šolski pevski zbor pri župniji Marije Pomagaj, sedanji ženski zbor pod vodstvom Marjana Kolarica; sestavljajo ga izbrani glasovi, muzikalno dovršeni in za poslušalcevo uho osvajajoči. Stane Kranjc je nato predstavil slavnostnega

govornika, akademika Boštjana Žekša. Dr. Žekš je svoj govor navezal na ravnokar izdano knjigo izpod peresa dr. Janeza Vintarja Od Lipe do Javorja. V svojem govoru se je dotaknil vprašanja, kdo pravzaprav je Slovenec v času globalizacije in kako prarasti še morebitne miselne pregrade, ki naj bi izhajale iz nerazumljivega domovinskega samozadovoljstva. Dejal je: “V novi Sloveniji smo na področjih znanosti in strokovnih dejavnosti bistveno preslabo povezani s svetom in strokovna srečanja Slovencev iz sveta in domovine, ki jih organizira Svetovni slovenski kongres, morejo to praznino zapolniti.” Njegov govor je imel naboj idej, ki se jih ne da osvojiti v enem zapisu, zato bo tekst sa-

mostojno priobčen v najbližji prihodnosti. Zanj je požel dve-minutni stoječi aplavz. Njegove misli bodo tudi odlična tema za SSK in za razmislek slovenskim oblastem, ki si prizadevajo, da bi ustvarile boljše odnose s Slovenci izven domovine.

Dr. Vintar je svojo knjigo predstavil v obeh jezikih; ko je govoril slovensko, je uporabljal čisto “trubarščino”. Avtorjevi starši namreč izhajajo iz slovenske Akropole, iz okolice Velikih Lašč na Dolenjskem. Odlično je izpostavil prehojeno pot pri zbiranju zapisov še živelih rojakov po Kanadi. Knjižno delo je skupek pričevanj resničnih oseb, ki so se iz Slovenije izseljevale v Kanado, predvsem v rudarske predele severnega Ontaria po prvi svetovni vojni iz enega samega razloga: šli so na pot s trehuhom za kruhom. Na sami predstavitvi je bilo prodanih več kot 200 izvodov.

Prvi del sporeda je sklenil ženski pevski zbor z lepo slovensko pesmijo. Drugi del programa, lutkovno igro Tinček Petelinček, sta izvedla gralec mestnega gledališča iz Ljubljane Tomanova in Kuntner. Kulturni program je vodila gospa Tjaša Škof, sklenil pa ga je Karel Vegelj z zahvalo vsem navzočim in s povabilom na okusno zakusko.

F. Habjan

S 3. strani

Življenjska izbira...

Ko si se komaj učila slovenščine, kakšne težave si imela z našim jezikom?

Jojo! Sprva sem si neprestano ponavljala, da se tega jezika ne bom nikoli naučila! Francoščina in španščina, jezika, ki sem ju že poznala, slovnita na latinskih temeljih, slovenščina pa je bila za moja ušesa nekaj popolnoma tuje in nemogočega. Bila sem tudi frustrirana, saj angleščina ni bila v Sloveniji še tako razširjena. Ves čas pa so z mano govorili v nemščini, saj so mislili, da kot tujka ta jezik obvladam, ni bilo pomembno ali sem iz Velike Britanije ali od drugod. Lahko povem torej, da sem se slovenščine učila iz potrebe. Težave sem najbrž imela s šumniki, predvsem, ko so si ti v besedi stali v zaporedju. Težave sem imela seveda v vsakodnevem sporazumevanju: na misel mi prihaja primer, ko sem končno uspela razložiti prodajalki slaščičarne na Miklošičevi, zakaj Angleži neradi pijejo slovenskega čaja: ta je bil namreč planinski čaj s toplim mlekom in ne indijski čaj, ki ga mi doma pijemo s hladnim mlekom.

Kako pa, da si se ustavila pri nas v Trstu?

Bilo je leta 2001. Slučajno sem prišla v Trst. Zadnja leta sem se veliko več vračala domov na Škotsko zaradi družinskih razlogov. Zgodilo se je, da je moral moj maček prestat v Trstu karanteno, da bi ga lahko peljala s seboj domov, kjer sem načrtovala zaključek magistrirja. Peljala sem ga k živinozdravniku na Opčine, ki je bil Slovenec. Tako sem na tem koncu spoznala veliko ljudi. Mreža poznanstev se je nato razširila in posamezniki so me tako prosili, naj se vrnem v Trst, da bi poučevala angleščino.

Danes poučujete na Skladu Mitja Čuk.

Tako. Sprva sem leta 2003 poučevala enkrat tedensko: imela sem tri skupine, skupno

28 otrok. Ohranila sem vsekakor zveze v Ljubljani in se tudi redno vračala na dom. Letos je bilo pri Skladu toliko povpraševanja, da je število uencev naraslo na 120. V mojem razredu sedijo tako Slovenci kot Italijani, hendikepiranih otrok še ne poučujem.

Ko že nekaj časa živiš med nami v zamejstvu, kakšno mnenje imaš o odnosih med manjšinci in pripadniki večine?

V reviji Škrat sem že pisala, da sta si slovenska in italijanska stvarnost še skrivnostni ena do druge. Občutila sem, kako se nekateri pripadniki manjšine počutijo tuji tako v Sloveniji kot v Italiji. Ko sem prihajala v Italijo, so bili Italijani nevljudni do mene, ker so mislili, da sem Slovenka, imeli so se za večvredne. Razumela sem, kako težko je biti Slovenec v Italiji. Težko dojamem, kako

to, da vas Italijani nimajo za bolj izobražene, ker obvladate dva jezika, nasprotno: menijo, da ste manjvredni. Manjšina bi tako po mojem mnenju lahko trdila, da je neke vrste svet zase, pravi ‘unikat’, in zanimivo bi bilo, ko bi se slovenska in italijanska država tega resnično zavedali. Menim sicer, da ste manjšinci v zavidljivem položaju, saj zaradi znanja slovenščine imate ključ do vzhodne Evrope, obenem pa tudi latinsko podlago za zahod. Neverjetno, kakšno bogastvo je to!

Ali ti je morda zgodovinsko zaledje naših krajev znano? Po pravici, bolj malo. Dojela sem le, da razkoli obstajajo.

Ali poznaš slovensko lep slovje?

Povedala bi, da nekaj najpomembnejših pisateljev poznam, na primer Cankarjevo prozo, Jenkovo poezijo in Prešernove verze. Prešeren mi

je bližji, ker je nekako soroden našemu pesniku Robertu Burmesu. Dodala bi še, da škotsko - slovenska družba v Ljubljani proslavlja oba pesnika, ki sta bila romantika in živel sta tudi na isti način – rada sta imela nežni spol in žlahtno kapljico. Podobno usodo sta imela tudi v smrti, saj sta oba mlada umrla. O Cankarju in Jenku pa menim, da odražata slovensko globoko melanholično in hkrati temno dušo. Življenje vidi tako, kakršno je.

Katero so negativne plati nas Slovencev?

Pri Slovencih pogrešam pomanjkanje humorja. Iskušnje mi narekujejo sledeče: Sloven-

Foto IG

cu primanjkuje nekoliko zaupanja v lastne sposobnosti, nikoli ni zadovoljen s samim sabo, nikoli mu niso dovolj diplome, ki si jih je zaslužil. Veliko hrepenenja je v Slovincu, saj nikoli nima miru. Slovincu bi enostavno rekla, naj pogleda, kaj ima: dobri ste, izobraženi, samostojni, sposobni. Ko bi gojili malce humorja do sebe in življenja, bi bilo veliko lažje biti Slovenec.

Kaj pa tvoje izkušnje v času balkanske vojne? Katere misli so se takrat prepletale v tebi v tistih težkih trenutkih?

Povedala bi najprej, da sem bila v tistem obdobju izredno ponosna na Slovenijo!

Večkrat sem tudi ponoči ob luči televizije pisala protestna pisma, naslovljena ZDA, Združenim narodom, Veliki Britaniji, ko je bil prvi minister John Major, da bi prosila pomoč za Slovence. Tako Slo-

venci kot Hrvati so izbrali samostojnost in to je sodilo med njihove pravice. Takrat sem bila idealistično mlado dekle in verjela sem, da demokracija še obstaja. Nekaj let prej smo bili vsi priča takojšnjemu prizadevanju zahoda za okupirani Kuvajt; interesi zahoda na tistem področju so bili očitni. Ko pa so tanki jugoslovanske vojske ustražovali po slovenskih cestah in smo imeli zaprte mejne prehode, me je veliko prijateljev in znancev iz Avstrije ter Škotske vabilo, naj Slovenijo zapustim. Rekla sem: ni govora! Dejstvo, da sem v Sloveniji že nekaj časa preživela, me je gnalo k pričanju, da je pravica Slovencev skupno kljubovati premoči jugoslovanske vojske, ki je bila takrat peta največja vojska na svetu: in tako sem ostala.

Kakšne spomine imaš na vojno obdobje? Živela sem v majhnem stanovanju v Ljubljani. Spominjam se na primer, da so v hujših trenutkih po televiziji priporočali, naj ugasnemo luči, naj se ne približujemo oknom. Nisem se mogla sprijazniti z dejstvom, da se to res dogaja in da svet nič o tem ne ve! Srbi so mislili, da bo Slovenija le nekaj dni kljubovala in bo nato uničena, vendar ni bilo tako. Ko pa se je vojna začela, so angleški novinarji mrež Sky News, BBC itd. res prišli. Ker v tistem času ni bilo veliko ljudi, ki bi angleščino govorili in sem jaz kakšno besedo slovenščine vendar poznala, sem tem novinarjem pomagala. Sodelovala sem z novinarjem mreže Sky news in ga spremljala okrog. Spominjam se, da so bili slovenski vojniki zdravniki, odvetniki, ekonomisti, nosili so vojaške teniske obleke. Zato da bi ščitili domovino, so opustili osebna prepričanja in se sprijaznili z nujo časa. V vojno kot sredstvo za reševanje

problemov niso sicer verjeli, a borili so se, ker je bilo treba tokrat braniti svoj dom. Ljudje so bili takrat zelo pogumni. Bilo je prvič in zadnjič, ko sem videla Slovence združene v narod. Tistih deset dni je bilo prav tako!

Kako si doživljala neposredni stik z vojno?

Spominjam se, kako smo tekalili v zaklonišča, ko so začele sirene tuliti. Hrup vojaških avionov, ki so zelo nizko leteli nad prestolnico, se je dalo slišati daleč naokrog. V takih varnih prostorih smo bili natrpani in čakali, da nevarnost mine: z ramo ob rami so sedeli otroci in starejši. Ti so bili povsem mirni, saj so že doživeli izkušnjo druge svetovne vojne. Ob ušesih so držali radio in poslušali zadnje novice. Dodati moram, da so kljub začetnemu šoku tak položaj vsi doživljali z veliko dozo hladnokrvnosti, saj so pričakovali, da bo položaj prej ali slej zdrknul na taka vojna stališča. Spominjam se tudi, ko so zasebne avtomobile uporabljali kot barikade: tudi mene so ‘prosili’, naj predam ključ in naj iz avta vzamem s seboj osebne stvari. Tako je bilo pač tistih 10 dni, ko so skušali jugoslovanski vojniki obkoliti Ljubljano, kot so kasneje Sarajevo. Vendar se je na koncu položaj popolnoma spremenil in mladeniči v jugoslovanskih tankih so se nato vdali, saj niso bili opremljeni za daljše bojevanje. V Sloveniji so tudi krožile govorice, da je bila takrat stavka smetarske službe načrtno izpeljana, da bi iz Avstrije prispeli tovornjaki za odvažanje smeti, ki pa so bili v resnici polni orožja, namenjenega slovenskemu odporu.

Ko pa je vojna dosegla Hrvaško in Bosno?

Na ljubljanski televiziji so me prosili, ali bi lahko nudila svoj glas za neposredna pričevanja bosanskih žena: grozljive izkušnje so bile! Nisem razmišljala, da bi po tej poti nadaljevala, vendar v usodo verjamem: tam si, kjer si najbolj potreben. Slediti moraš ‘znakom’, ki se ti ponujajo in takrat sem končno razumela,

zakaj sem sploh v Sloveniji, oziroma, zakaj moram v Sloveniji ostati. To je bil začetek šestih let - od 1992 so 1997 - ko sem začela pomagati v begunskem centru za bosanske žene in otroke v Ljubljani.

Če pa se vrnemo k tebi na sever: kaj meniš o odnosu Velika Britanija - Evropska unija?

Mislím, da je tisti preliv, ki loči Otok od Evrope v resnici velik kakor ocean, kar se evropskega vprašanja tiče. Angleži so, recimo tako, ravnodušni do EU, niso pripravljeni sprejeti evra le zato, ker so del Evrope. Velikokrat se pritožujejo nad odločitvami, ki prihajajo iz Bruslja. Na Škotskem pa smo veliko bolj odprti. To je po mojem mnenju odvisno tudi od dejstva, da smo Kelti majhen narod, in ravno zato želimo druge narode razumeti: povsem običajno se nam tako zdi učenje tujih jezikov. To je edini način, da vzpostaviš neposrednejši stik z mentaliteto drugega naroda. Osebnostim vedno potrebne, da se so govorniku opravičim, če ne govorim njegovega jezika, in se mu nato zahvalim, ko prestopiva k angleščini. Prepričana sem, da so jeziki najzlahtnejše sredstvo za komunikacijo. Dialog je pri premoščanju konfliktov vedno bolj učinkovit od orožja.

Naša sogovornica je nato pojasnila, da sta si angleška in italijanska diplomacija zelo različni, predvsem zdaj, ko je v Italiji na vladi Berlusconi, ki večkrat vzbuja v angleških političnih krogih posme zaradi svoje vedenja.

Kaj pa os London - Washington?

Res sem upala, da je Tony Blair nekoliko bolj pokončen in ima kaj globljega v sebi, njegovo prijateljstvo in zavezništvo z Bushem pa je dokazalo ravno obratno. Menim, da svet z njima ni najbolj na varnem. Verjamem pa v normalne ljudi, ki se trudijo, da bi svet postal boljši od tega, kar je. Dan za dnem je treba gojiti vero v dobroto in enakopravnost slehernega človeškega bitja. V tem leži prava moč!

Veliko je storil tudi za osamosvojitve in mednarodno priznanje Slovenije

Molitve za papeža, ki je zaznamoval Cerkev in svet

Verniki v Sloveniji so skupaj s škofi, duhovniki, redovnicami in redovniki veliko molili in še molijo za papeža, ki je s svojo dejavnostjo pomembno vplival na zgodovino zadnjega dela dvajsetega stoletja in prvih let novega, enainvajsetega stoletja. Zanj so zelo zavzeto molili pri svetih mašah in drugih obredih v vseh cerkvah. S tem so se verniki odzvali na vabilo slovenske škofovske konference, naj molijo za papeža Janeza Pavla II. in za Cerkev.

O prizadevanjih in deležu svetega očeta za odpravo krivic in osvoboditev ljudi, tudi duhovno, v tem okviru tudi za propad komunizma, so slovenska občila obširno poročala. Več poročil in drugih dokumentov o zgodovinskem poslanstvu Janeza Pavla II. je objavil tudi Tiskovni urad Slovenske škofovske konference. Ljubljanski nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran je na nacionalnem radiu in TV ter v posebni oddaji Radia Ognjišče, namenjeni poslanstvu in boleznim svetega očeta, poudaril, da je on veliko storil tudi za osamosvoji-

tev in mednarodno priznanje Slovenije. O tem je dober pričevalec nekdanji ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojz Suštar, ki je o prispevku Svetega očeta za osamosvojitve Slovenije tudi nekajkrat govoril. Obiska papeža v Postojni, kjer je praznoval svoj 76-rojstni dan, se je v pogovoru, ki ga je 1. aprila objavil časnik Primorske novice, spomnil koprski škof msgr. Metod Piriš. Dejal je, "da je obisk sv. očeta pustil v mladih in pri odraslih nepo-

zabne vtise in spomine. Skupaj smo praznovali njegov rojstni dan ob poslušanju božje in njegove besede, ob pesmi, veselju in sproščenosti. Papež je v Postojni povabil mlade, naj sprejmejo Kristusa in postanejo misijonarji v vsakdanjem življenju, v odnosih s sorodniki, sošolci in sodelavci, s prijatelji v prostem času, pri športu ter pri socialnih dejavnostih. V spomin na papežev obisk v Postojni se mladi vsako leto srečajo v tem me-

stu. Papež srečanja z mladimi verniki v Postojni ni pozabil. Nekaj časa mi je ob vsakem srečanju ponavljal: "Nepozabna Postojna". In sedaj je prvi mož Cerkve, ki je premisijonaril ves svet, pribit na križ bolezni. Kot je vedno opogumljal ljudi in jih navduševal, naj pogumno odprejo vrata Kristusu in se čim bolj poistovetijo z njim, je sedaj sam sprejel Kristusovo usodo. Želimo mu biti blizu s svojo plemenito mislijo, molitvijo in hvaležnostjo. Bog ve, kdo bo njegov naslednik, in ali bomo tudi iz ust novega Petra slišali govoriti slovensko."

V spomin in za počastitev papeža, ki je imel veliko skrb in razumevanje za potrebe vernikov, Cerkve in sveta, naj spomnimo, da je po njegovi volji in odločitvi Vatikan že 13. januarja leta 1992 priznal novo državo Slovenijo. Temu priznanju je sledila večina držav članic EU, ki so neodvisno in samostojno Slovenijo priznale 15. januarja 1992. Sv. oče je Slovenijo obiskal dvakrat. Prvič od 17. do 19. maja 1996, ko se je mudil v vseh treh škofijah ter se je z verniki srečal v Stožicah pri Ljubljani, Postojni in v Mariboru. Drugič je bil na obisku 19. septembra 1999, ko je v Mariboru za blaženega razglasil škofa Antona Martina Slomška.

Marijan Drobež

V spomin

Učiteljica Jožica Boltarjeva

Na pragu pomladanskega meseca, v katerem se je rodila pred enaindevetdesetimi leti, smo se v Kanalu ob Soči poslovili od učiteljice, znane kulturne in družbene delavke Jožice Boltarjeve.

Pripadala je generaciji, vrženi v čas velikih osvajalskih apetitov, ki so sprožili dva krvava svetovna spopada in vzpostavili tri totalitarne režime, kar je v polni meri okusila tudi Soška dolina z vsem prebivalstvom. Prav na začetku svojega življenja je bila Jožica Boltar pognana v begunstvo zaradi odprtja soške fronte, ob povratku na porušeni dom pa se

vsega slovenskega, tudi imen krajev in celo ljudi; postala je italijanska brezposelna učiteljica z občasnimi suplenkami, med vojno slovenska partizanska učiteljica na tržaškem podeželju, nato vaška učiteljica po hribovskih vaseh visoko nad obema bregovima Soče, kamor je bilo treba seveda pešati, in končno dobila stalno mesto na nižji gimnaziji, kasneje na predmetni stopnji osnovne šole v rojstnem kraju Kanalu, kjer je ob enako zagagnanih kolegi, idealističnih postavljala temelje strokovnemu in vzgojnemu ugledu kanalske osnovne šole. Kot vsi, ki so okusili fašistično zatiranje in

poniževanje, je bila nesebično predana delu za obnovo slovenstva in pripravljena opravljati prekomerno delo za mizerno plačilo ter verjela, da se je treba žrtvovati za "obnovo porušene domovine" in "izgradnjo socializma". V skladu s poklicno etiko je skrbelo za nenehno strokovno in pedagoško-didaktično izpopolnjevanje, morala pa je žal preboleti tudi krivico, da ji ni bila omogočena pridobitev formalne izobrazbe, čeprav je izpolnjevala vse pogoje za to. Učiteljevo delo je v tistih časih krepko prestopalo šolski prag, v Kanalu pa je našlo plodna tla tudi zaradi kulturnega izročila in zgodovinskega spomina na neštete znamenite Kanalce. Torej se Jožici Boltar ni bilo težko vključiti v še živo jedro kanalskih kulturnih delavcev ter sodelovati pri ponovnem vzpostavljanju Prosvetnega

društva in knjižnice na temeljih skoraj stoletne kanalske čitalniške tradicije; v okviru tega je bila tudi po njeni zaslugi in konkretnem delu ustanovljena dramska skupina, ki še vedno uspešno deluje, kar velja tudi za kasneje urejeno galerijo Rika Debenjaka. Prav tako je bila med ustanovitelji kanalskega Turističnega opeševalnega društva v času, ko se goriški občini ni zdelo vredno podeljevati štipendij za študij te smeri na ljubljanski fakulteti.

Nam kolegom bo ostala v spominu kot preudarna sogovornica, svetovalka in prijetna sopotnica, ki se je sicer odzivala tudi z ostrino, ter nenehna spodbujevalka k delu za širšo skupnost. Zaradi sadov svojega dela zasluži mesto med pomembnimi kanalskimi osebnostmi.

Antonija Valentinčič

Na odru SNG Nova Gorica je v petek, 18. marca, Gledališče na vrhvi Štirje fantje muzikantje

Prikupen prikaz pravljičnice v verzih

nekaj let vodi po zapletenih poteh dramske umetnosti najstniške gledališke zanesenjake pod okriljem ZKD Nova Gorica in izvežbano mentorsko in režijsko roko Emila Aberška (na sliki), poklonilo majhnim in večjim gledalcem novo odsko postavitev. Tokrat je Aberšek segel v čarobno skrinjico in iz nje izvlekel pravljičnico v verzih Štirje fantje muzikantje tržaškega pisca Miroslava Košute, ki je zgodbo Bremenski godci bratov Grimm prelil v vezano besedo in z njo prijetno in poučno, s širino srca, nagovoril poslušalce. Srčika zgodbe je ugotovitev, da je nevaležnost plačilo tega sveta. Tega se dobro zavedajo ostareli osel, ki ga je mlinar mislil spraviti s sveta, ker mu ni mogel več tako krepko služiti kot včasih, pes,

Foto JMP

ma in se namenili v mesto, da bi postali muzikantje. Toda ob mraku, ko je trudnost premagala njihovo željo po svobodi, so zagledali luč, ki

je brlela v hišici sredi gozda. S "petjem", brcanjem, praskanjem... so prepodili razbojnike, ki so v njej kraljevali, in se vselili v novi domek, v katerem so srečno uživali pridobljeno prostost. Izraziti verzi Miroslava Košute, ki se spletajo iz kitice v kitico, kot da bi morje valovalo, so se v Aberškovi odski uprizoritvi izoblikovali v prepričljivo dramsko celoto, ki je še posebno razigrano zaživela proti koncu, ko so nastopili trije razbojniki v zabavnih, močnatih plesnih korakih in ogreli tudi najmlajše gledalce. Duhovito so jih upodobili Vito Koršič, Enej Gala in Nejc Cijan. Dobro so se v vlogah pripovedovalke, osla, psa, mačke in petelina odrezala Valentina Piriš,

Nika Benčina, Sara Kenda, Vida Krt in Jasna Hojak, ki so pešale in plesale ob izvornih zvokih mladega glasbenika Mateja Petejana in na koreografijo Maše Mihelj. Aberšek si je zamislil minimalistično scensko sliko s tremi, gibljivimi zasloni, ki so ponazarjali različne scenske prizore in situacije. Pisane, bogate kostume, še posebno iznajdljivo ponazarjajoče zunanje značilnosti nastopajočih živali, je z domišljjsko natančnostjo sešila Nevenka Tomašević, vodja šiviljske delavnice SNG Nova Gorica. Z izvedbo predstave je bil zelo navdušen tudi Miroslav Košuta, ki je stopil na oder, se zahvalil izvajalcem in razkril, da je verzje spisal pred 40 leti v Ljubljani, za radio. Žal, tudi njemu ni uspelo priklicati na oder režiserja Aberška, da bi z njim delil iskreni aplavz zadovoljne publike.

Iva Koršič

Kratke

Pisatelj Alojz Rebula o nezdružljivosti krščanstva in komunizma

V novi številki tednika Demokracije je bil objavljen obširen pogovor s pisateljem ter narodnim in kulturnim delavcem iz Trsta, prof. Alojzom Rebulo. Na neko vprašanje je odvrnil, "da je združevati krščanstvo s komunizmom utopija." Opozoril je, "da je bistvo krščanske etike ljubezen, za leninizem pa je etično, kar je v korist Partije." Ugledni slovenski izobraženec Alojz Rebula je tudi poudaril, "da kdor je pod komunizmom hodil v cerkev, je bil dejansko oporečnik (disident), ker se je izjavljal proti uradnemu ateizmu režima."

Razstava "MMM ART 2005" v Kulturnem domu v Gorici

V soboto, 9. aprila 2005, ob 18.00 uri bo v Galeriji Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20 - Italija) otvoritev skupinske mednarodne razstave "MMM ART 2005".

MMM Art so mednarodna delovna srečanja likovnih ustvarjalcev, ki že deveto leto zapored potekajo v slikoviti vasi Medana v Goriških Brdih. Kulturni dom v Gorici se z zaključno razstavo aktivno vključuje v mednarodni projekt delovnega združenja, prepletanja obmejnega prostora in širjenja povezav v evropski prostor. V galeriji Kulturnega doma Gorica bodo torej predstavljene umetniške stvaritve, tako slike kot skulpture, nastale na letošnjih druženjih MMM Art, na katerih so sodelovali naslednji evropski umetniki (iz prvega februarjskega srečanja): Julia Trenkwalder in Gerlinde Thuma iz Avstrije, Claudio Mrakic, Riccardo Righini, Rosa Banzi in Daniele Angelini iz Italije, Manolo Saenz Messia in Gloria Pereda iz Španije, Bruno Paladin in Marina Banić iz Hrvaške. Med slovenskimi ustvarjalci pa bodo: Andrej Pavlič, Boris Zaplatil, Etko Tutta, Nuša Lapajne, Tanja Špenko, Črtomir Frelj, Dare Birs, David Ličen, Boni Čeh, Narcis Kantardžić, Jože Marinč, Damjana Plešnar, Adel Seyoun in Robert Srebrnič. Iz drugega aprilskega srečanja pa: Nežika Novak, Michael Kos in Franz Berger iz Avstrije, Brigitte Brandt, Carmelo Zotti, Enzo Foschini, Mirella Brugnerotto, Marco Giunchi, Paolo Figar, Stefano Comelli in Rado Jagodić iz Italije, Teofilo Buendia iz Španije, Bruno Paladin in Siniša Majkus iz Hrvaške ter Andrej Pavlič, Jelka Flis, Etko Tutta, Dragica Čadež Lapajne, Dušan Tršar, Janez Lenassi, Janez Suhadolc, Jure Poša, Metka Kavčič, Miran Kordež, Vanja Mervič, Veljko Toman in Vladimir Bačić iz Slovenije.

Razstava, ki jo v skupnem sodelovanju prirejajo Kulturni dom Gorica, MMM ART, Glaerija Artes iz Nove Gorice in Zveza slovenskih kulturnih društev, bo odprta vse do 22. aprila 2005 po sledečem urniku: od ponedeljka do petka: od 9.00 do 13.00 in od 16.00 do 18.00 ure ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

V Sloveniji nove priložnostne poštne znamke

Pošta Slovenije je izdala serijo novih priložnostnih poštne znamk, ki prikazujejo nekatere pomembne dogodke iz slovenske preteklosti. Tako je posebna znamka namenjena 100-letnici organiziranega turizma na Slovenskem, v seriji Minerali pa so izdali znamko z motivom minerala Zoisita. Le-tega je pred dvesto leti odkril baron Žiga Zois, sicer znan podpornik slovenskih razsvetljencev, naravoslovec, mineralog in zbiratelj.

V seriji, imenovani Zgodovina, sta izšli priložnostni poštne znamki, ki zaznamujeta 60-letnico konca druge svetovne vojne in vrnitev izgnancev. Priložnostno besedilo k znamki o 60-letnici konca druge svetovne vojne je prispeval Ivan Dolničar, bivši predsednik slovenske borbovske organizacije. Ponovil in razložil

je že znana dejstva iz uradne zgodovine o narodnoosvobodilnem boju v Sloveniji in zapisal, da se je druga svetovna vojna v Sloveniji končala 14. in 15. maja leta 1945. Tedaj so se namreč nemške enote in kolaborantske edinice (tako jih naziva general Ivan Dolničar) na Libuški gmajni pod Pliberkom na Koroškem vdale slovenskim partizanom.

Žal pa pisec besedila o 60-letnici konca druge svetovne vojne ne omenja, da so že nekaj dni po tistem velikem zgodovinskem dogodku nove oblasti začele izvajati množične poboje svojih resničnih ali zgolj domnevnih nasprotnikov.

V razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu Rozina Pirc prikazuje svoja ročna dela

Rozina Pirc iz Sežane je zaradi visoke starosti (rojena je bila 5. marca leta 1918 v Čehovinah pri Gornji Branici) opustila delo na veliki domači kmetiji, še zmerom pa se posveča svojemu velikemu veselju, šivanju ročnih del. Šivanje je vzljubila v mladosti, ko so na njenem rojstnem domu dekleta šivala in si pripravljala "balo". Šivala so ob skromni razsvetljavi petrolejk, ker tedaj električna luč na Krasu še ni bila razširjena. Njena večja dela so cerkveni prti, ki krasijo cerkve v Sežani, Koprivi, Branici, kapelo v domu upokojevcev v Sežani in drugod. Izdelala je tudi veliko namiznih prtov in slik, ki krasijo domove njenih sorodnikov in prijateljev. Kljub visoki starosti še vedno pridno šiva in razmišlja, kot pravi, "komu vse bi še rada kaj darovala." Del njenih ročnih izdelkov prikazuje na razstavi v razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu. Njene stvaritve bodo na ogled do 10. maja letos.

TVOJA ŽELJA POMAGATI DRUGIM
NE BO ŠLA V POKOJ.

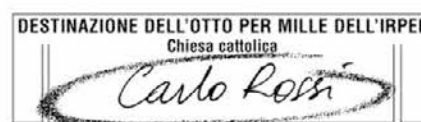
PODPIŠI OBRAZEC CUD IN NAMENI
OSEM OD TISOČ KATOLIŠKI CERKVI.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

www.8xmille.it

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč z obrazcem CUD. Dovolj je, da na obrazcu dvakrat podpišejo: v okencu Chiesa Cattolica in na dnu obrazca, v okencu "Firma". Nato naj dajo obrazec CUD v belo ovojnico, nanjo naj zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko s pripisom "Scelta per la destinazione dell'8xmille dell'Irpef - Anno 2004". Pismo naj oddajo na pošti ali v banki. Vse potrebne informacije za podpis na obrazcu CUD lahko dobite na zeleni telefonski številki 800.348.348.

Na tvoji davčni prijavi
ali na obrazcu CUD

V Iskri Avtoelektriki ob 45-letnici delovanja

Prenovljeni prostori hčerinske družbe Asing

V šempetrski Iskri Avtoelektriki so 45-letnico obstoja in delovanja minulo sredo zaznamovali s sejo nadzornega sveta, odprtem prenovljenih prostorov hčerinske družbe Iskra Avtoelektrika Asing in z novinarsko konferenco, na kateri so predstavniki uprave napovedali še bolj intenzivno vključevanje v procese globalizacije. Na Kitajskem namerava Iskra Avtoelektrika v kratkem ustanoviti že drugo joint venture podjetje s kitajskim partnerjem Fawer, ki je največji proizvajalec podsestavov za avtomobilsko industrijo na Kitajskem. Pripravljajo pa se tudi na prevzem proizvodnje alternatorjev za prestižni model avtomobilov Maybach proizvajalca DaimlerChrysler. Iskra Avtoelektrika je bila kot poslovna enota kranjske Iskre ustanovljena leta 1960. Danes je skupina Iskra Avtoelektrika globalni proizvajalec zaganjalnikov in generatorjev za motorje z notranjim izgorevanjem, električnih pogonskih sistemov in drugih zahtevnejših komponent za avtomobilsko industrijo. Na ravni skupine je Iskra Avtoelektrika v letu 2004 realizirala za 36 milijard dolarjev prodaje, kar je za 11 odstotkov več kot v letu 2003, na ravni obvladujoče družbe s sedežem v Šempetru pri Gorici pa se je prodaja povečala za skoraj 25

odstotkov in je znašala malo manj kot 30 milijard dolarjev. Veliko večino proizvodov prodajo v tujino, največ v Nemčijo, Italijo, Iran, na Nizozemsko ipd. Kot je na novinarski konferenci povedal predsednik uprave Aleš Nemec, ki Iskro Avtoelektriko vodi od leta 1990, ima skupina Iskra Avtoelektrika danes v Sloveniji štiri hčerinske proizvodne podjetja, več proizvodnih in trgovskih podjetij pa ima tudi v tujini. V zvezi s sejo nadzornega sveta družbe je povedal, da so člani obravnavali poročilo o poslovanju ter ugotovili, da je bila glede na izjemen dvig cen jekla in bakra v minulem letu dosežena zavidljiva rast, pa čeprav so bili rezultati zaradi 40 - 60 odstotkov dražjih omenjenih surovin nekoliko slabši. Povedal je še, da bodo skušali porast stroškov v prihodnje nekoliko zmanjšati z zamenjavo dobaviteljev. O sodelovanju s kitajsko družbo Fawer (Fawer Automotive Parts Company Ltd) pri ustanavljanju že drugega joint venture podjetja na azijskem trgu, je Nemec povedal, da bo skupno podjetje proizvajalo zaganjalnike in alternatorje za kitajski trg ter dodal, da je začetek proizvodnje predviden že v drugi polovici leta 2005. V zvezi s prevzemom proizvodnje al-

ternatorjev za Maybach, prestižni avtomobil višjega cenovnega razreda, je povedal, da gre za veliko priznanje, saj se v ta vozila vgrajujejo le komponente najvišjega kakovostnega razreda, in dodal, da načrtujejo začetni proizvodnjo konec aprila 2005. Omenil je tudi priznanje za odličnost, ki ga je družbi Iskra Avtoelektrika za dosežke v letu 2004 podelila ameriška družba John Deere, ena najbolj znanih in največjih svetovnih proizvajalk kmetijske in gradbene mehanizacije. Novinarski konferenci je sledilo še odprtje prenovljenih prostorov hčerinske družbe Iskra Avtoelektrika Asing, ki je usmerjena v razvoj in proizvodnjo vrhunskih navijalnih strojev, montažnih linij in merilnih naprav in sistemov v skladu z zahtevami znanih kupcev in zaposluje 40 delavcev, med katerimi prevladujejo ljudje z visoko in višjo izobrazbo. Z investicijo v vrednosti 100 milijonov dolarjev je prišla družba do 400 kvadratnih metrov novih površin v dvanadstropnem poslovnopravnem delu, kjer so pridobili ustrezne prostore za sprejem kupcev in dobaviteljev, sejno sobo, arhiv in projektni biro ter tako rešili cel kup problemov, s katerimi so se srečevali v neustreznih prostorih.

NN

Kmalu nadaljevanje bogate tradicije na Goriškem

Nov študijski program vinogradništva in vinarstva

Iz Politehnike, visokošolske izobraževalne in raziskovalne ustanove, so sredstvom javnega obveščanja v Novi Gorici in v Gorici, med njimi tudi našemu časniku, poslali sporočilo o uvajanju prvega študijskega programa vinogradništva in vinarstva na Slovenskem. Zapisali so, "da sta vinogradništvo in vinarstvo na Goriškem in tudi nasploh v Slove-

niji stoletja predstavljala poglavitni vir za življenje prebivalstva, pogojevala in usmerjala druge gospodarske dejavnosti in pomembno vplivala na podobo kulturne krajine. In tako je tudi zdaj. Vendar konkurenčnosti vinogradništva in vinarstva ne zagotavljajo samo različne naravne danosti, temveč predvsem znanje. Izobraževanje iz omenjenih dejavnosti se

jarska in vinarska šola na Slapu pri Vipavi. Prav tako je bil leta 1869 v Gorici ustanovljen Inštitut za svilgojstvo, ki je leta 1881 razširil svojo dejavnost tudi na področje vinarstva. Študijski programi po drugi svetovni vojni pa niso več vsebovali skupnih programov iz vinogradništva in vinarstva. Zdaj so razmere in zahteve take, da se kmetijska gospodarstva specializirajo, tržišče zahteva kakovostna vina, kar vse terja ustrezno prilagoditev študijskih programov. Potrebno je skratka pridobivati nova celovita znanja iz vinogradništva, vinarstva in trženja. Prvi študij v Sloveniji, ki bo omogočil znanja z vseh treh področij, bodo v akademskem letu 2005/2006 začeli na Politehniko v Novi Gorici. Študijski program je pripravljen po zgledu tujih sodobnih študijev vinogradništva in vinarstva. Odlikuje ga velika izbirnost predmetov, ki dovoljuje študentom, da del študijskih obveznosti opravijo na drugih fakultetah v Sloveniji in v tujini. Za sodelovanje in izvedbo programa je Politehnika pridobila profesorje in raziskovalce iz Nacionalnega inštituta za biologijo, Inštituta Jožef Stefan, Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Kmetijskega inštituta Slovenije ter iz Inštituta za rastlinsko prehrano iz Gorice v Italiji.

Za visokošolski študij vinogradništva in vinarstva na Politehniko v Novi Gorici je razpisanih 40 mest za redni študij in 20 mest za izredne študente.

M.

Nova blagovna znamka za zeleni sauvignon oz. sauvignonnase

V Goriških Brdih bodo tokaj po novem tržili kot točaj

Ker so bili slovenski vinogradniki pri prodaji vinskega letnika 2004 prisiljeni opustiti poimenovanje tokaj, saj je to ime že pred podpisom slovenskega pridružitvenega sporazuma z Evropsko unijo

pa so si privoščili nagajivost in streščico na črki č raztegnili čez celotno ime, tako da bo večina tujih kupcev ime še vedno prebrala v izvirni obliki. O prisotnosti tokaja oz. točaja v Goriških Brdih je Kristančič po-

zaščitila Madžarska, ime zeleni sauvignon ali sauvignonnase, kot se po novem imenuje sorta tokaj, pa se zdi briškemu vinarjem neprimerno za etiketo in trženje vina te sorte, so poiskali novo, primernejše ime. V konzorciju Brda, ki je bil ustanovljen zaradi potrebe po trženju in promociji vin iz Goriških Brd, so tokaj, tretjo najbolj razširjeno vinski sorto za rebulo in chardonnayem, preimenovali v točaj. Kot je na predstavitvi novoizbranega imena minuli četrtek na gradu Dobrovo v Goriških Brdih povedal direktor konzorcija Brda Aleš Kristančič, ostaja uradno ime sorte zeleni sauvignon oz. sauvignonnase, ime točaj, ki so ga briški vinarji izbrali izmed mnogih predlogov, pa označuje blagovno znamko in ga bo tako mogoče brati na etiketah vinskih steklenic. Povedal je tudi, da so že v začetku februarja vložili vlogo za zaščito imena točaj. Za izbrano ime so se odločili predvsem zato, da bi ohranili prepoznavnost, pri oblikovanju etikete

vedal, da to sorto gojijo na 200 hektarjih površin in da letno pridelajo okrog 1,4 milijonov litrov vina. V zvezi s promocijo nove blagovne znamke pa je dodal, da predstavlja vsekakor velik finančni zalogaj, in pojasnil, da konkretne finančne konstrukcije še ni. Vsekakor pričakujejo v konzorciju Brda pomoč s strani občine, ki je tudi ustanoviteljica konzorcija oz. Zavoda za trženje in promocijo Brd, del sredstev pa bodo, glede na pridelek, prispevali tudi posamezni člani konzorcija. "Dogovarjanje o novem imenu se je začelo pozno, saj smo vse do konca upali, da bomo lahko ohranili ime furlanski tokaj vsaj do leta 2007, tako kot italijanski pridelovalci, ki so si v pogajanjih zagotovili to pravico. Žal se je izkazalo, da to ne bo šlo," je še povedal Kristančič in poudaril: "Od danes naprej imamo točaj, ki je stoodstotni tokaj". Predstavitvi novega imena za vinski sorto, ki predstavlja 12 odstotkov vseh vinskih sort v Goriških Brdih, je sledila še predsta-

vitev promocijskih aktivnosti Občine Brda v letu 2005, o čemer je spregovoril briški župan Franc Mužič. Med večjimi promocijskimi prireditvami v Brdih je omenil predvsem predstavitev briških vin in kulinarike v Šmartnem, ki bo na sporedu 1. maja, največjo briško prireditev, praznik češenj, v mesecu juniju in dneve odprtih kleti ter seveda martinovanje. Mužič je spregovoril tudi o promocijskih aktivnostih na nacionalnem in nadnacionalnem nivoju, pri čemer je izpostavil predvsem sosednjo Italijo, Avstrijo, Hrvaško in Nemčijo, od koder prihaja v Brda največ gostov. Med pomembnejšimi pridobitvami v letošnjem letu je omenil oljarno, ki jo bodo zgradili v kompleksu Vinske kleti Goriška Brda in bo omogočila še večji razcvet oljkarstva v Brdih, kjer so lani pridelali že 40 ton oljk.

Izrazil pa je tudi potrebo po povečanju nočitvenih kapacitet v Brdih ter dodal, da občina prav zato podpira projekt izgradnje hotela v Kozani, ki naj bi bil zgrajen v roku enega leta in v katerem naj bi bilo od 60 do 70 novih nočitvenih kapacitet. V roku dveh let pa naj bi ob podpori občine zaživel tudi turistični objekt v nekdanji vojašnici v Nembli, kjer naj bi poleg restavracije za 200 gostov in igralnice poskrbeli za še dodatnih 60 do 70 nočitvenih kapacitet.

Ob zaključku predstavitev je povedal še, da se v Brdih vse skupaj ne vrti le okrog vina in sadja, ampak so se tudi na področju športa, kulture, umetnosti in zgodovine oblikovala številna društva, ki aktivno sodelujejo na domačih in tujih prireditvah ter tako pripomorejo k promociji Brd kot zanimive turistične destinacije oziroma enogastronske dežele opojnih trenutkov, kjer si spočijeta duša in telo.

Nace Novak

Nasveti varčevalcem

Za kaos v zvezi z argentinskimi obveznicami vsi krivijo posrednike (banke in borzno posredniške hiše), ki naj bi brez nikakršnih pomislov ponujali investitorjem to vrsto vrednostnih papirjev. Za zaščito lastnega premoženja varčevalci lahko izpeljejo trenutno naslednje pobude: 1) Pravni postopek proti banki-posredniku. V tem slučaju mora investitor dokazati, da ni podpisal vseh dopolnilnih dokumentov k pogodbi, ki opisujejo stopnjo tveganja pri obveznicah "non investment grade", kot so argentinske, trenutno predmet afere. 2) Pravni postopek proti izdajatelju vrednostnega papirja (v našem primeru država Argentina). Nekateri od slednjih so se že zaključili v korist izdajatelja obveznic. Mednarodno pravo namreč bolje ščiti pravice suverene države v odnosu do posameznega državljanja. 3) Prodaja obveznic. Vrednost slednjih je trenutno smešno nizka, zato predstavlja tako dejanje posledično izgubo do 70% vlozene vsote. 4) Pristop k zamenjavi starih vrednostnih papirjev (it.: Offerta pubblica di scambio) z no-

Argentinske obveznice ali afera "tango bond" (2)

vimi argentinskimi obveznicami. Ta postopek je investitor sicer lahko uveljavil do 25. februarja letos. Po zadnjih podatkih naj bi k pobudi vlade v Buenos Airesu pristopilo preko 76% upnikov, od vseh italijanskih varčevalcev pa le 27% od skupnih 450.000. S tako operacijo se je varčevalec odpovedal 70% vloženega kapitala, v zameno pa dobil nove obveznice z letno donosnostjo 10% ter z relativno manjšo stopnjo tveganja. Razumljivo nakazuje rešitve zgledajo kot brezupno zvonjenje po nevihti. Vsekakor iz afe "tango bond" in drugih podobnih (npr.: obveznice Parmalat in Cirio) investitor lahko potegne nekatera temeljna pravila pri vlaganju svojih prihrankov: 1) Oblike varčevanja in optimalni recepti enako primerni za vse osebe ne obstajajo. Ljudje smo si namreč različni kot osebnosti in imamo različno finančno situacijo, različne izkušnje itd.. Zaradi tega se ob "čarobni ponudbi" (npr.: argentinske obveznice) finančnega posrednika globoko zamislimo. 2) Vsaka naložba ima določeno stopnjo tveganja. Praviloma velja, da oblike varčevanja z visoko donosnostjo prinašajo tudi višji riziko. Varčevalec mora izbrati

obliko investicije, katere tveganje lahko finančno in psihološko obvlada. Menimo, da varčevalec ima zelo nizko nagnjenost za riziko, če v časovnem razmahu enega leta ne tolerira nikakršne trenutne izgube na vloženem kapitalu. Načeloma investitor s srednjo nagnjenostjo za tveganje dopušča do največ 10% zmanjšanje naložbe v letu dni, vlagatelj z visoko nagnjenostjo pa od 10% do 25% izgubo. 3) Pri vlaganju se držimo vedno načela razpršitve prihrankov (angl.: asset allocation) v različne finančne proizvode. S takim pristopom zmanjšamo riziko celotnega osebnega portfelja. 4) Potrebna je tudi določitev časovnega razmaha oz. obdobja, v katerem želi investitor "uveljaviti" svojo naložbo. Od dolgotrajnega razmaha je namreč odvisna oblika investicije. Načeloma za obveznice in obvezniške sklade pride v poštev vlaganje z srednjeročno zapadlostjo (3-5 let), za delnice ter delniške sklade pa z dolgoročno (vsaj 5 let). Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

NOVI GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v torek, 5. aprila, ob 14. uri.

Čakajoč na milansko tekmo Lige prvakov

“We’re too sexy for Milan (Preveč smo sexy za Milan)!” so se na trgu Duomo na ves glas drli angleški navijači iz Manchesterja. Ampak, odkar je David Beckham, najbolj manekenski od vseh no-

Ko s(m)o navijači pohajkovali...

Münchena iz istega tekmovanja izpadel tudi londonski Arsenal, večni tekmelec na Otoku.

nogometnih turistov ne zme- ni. “Madonnina” je nad stolnico hudomušno opazovala

Pred tekmo se je naša odprava (trije sošolci) sprehajala po milanskih ulicah. Kot neoporečni preiskovalni novinarji smo iskali kako novinarsko “bombo” (prosto po Biscardi-ju)..., ogledali smo si stolnico, se ustavili pred gledališčem vseh gledališč, Scalo. Šli smo dalje in prišli na ulico Montenapoleone, elitni mimohod vseh največjih modnih kreatorjev. In tam, nepričakovano, tako zelena novinarska “bomba”. V elegantno-športni kombinaciji kravate in kavbojk je stal sam selektor italijanske reprezentance, Mister Lippi. Zelo uglašen, skoraj flegmatski, nam je ob prošnji za sliko le na lahko prikimal, ne da bi karkoli rekel. San Siro je bila zadnja postojanka našega nogometnega pohoda. Naenkrat smo pred seboj imeli nogometno Scalo, stadion G.

Meazza. 85 tisoč nogometnih navdušencev na kupu. Koreografija kot ob največjih priložnostih. Bučno navijanje, pri-

rejeno za vsakega nogometaša posebej. S. Siro, nabasan do zadnjega kotička, je res nenavadna, sapo jemajoča izkušnja.

Crespo z glavo udaril neubranljivo žogo pod prečko nasprotnega vratarja. Pošast se je naenkrat zbudila in z odrešujočim krikom dejansko spravila na noge vso sosesko.

Pred nami je sedela skupinica navijačev z digitalnimi kame-rami. Snemali so tekmo ter jo

gometašev, zapustil angleške Rdeče vrage in se preselil k “belim angelom” v Madrid, se tudi Angleži ne morejo več ponašati, da so tako sexy. Petje in kričanje sta pred večerno povratno tekmo osmine finala lige prvakov Milan - Manchester ustvarjali v milanskem popoldnevu glasbeno, včasih pa že moteče šumečo akustično podlago. In najbolj zanimivo: s svojimi napevi se Angleži nikakor niso spravljali na večerne italijanske nasprotnike, ampak veliko bolj na domače angleške tekmece. Zanimivo, kako Angleži dojemajo tekmovalnost. Bogve, torej, ali so bili ti navijači bolj razočarani, ker je v večernih urah njihova ekipa proti Milanu izpadla, ali bolj srečni, ker je že naslednji dan proti Bayernu iz

No, v torkovem sončnem popoldnevu ni še nihče razmišljal o tem. Navijači, ki so prišli iz hladne in deževne Anglije, so v pomladnem vremenu in pri skoraj dvajsetih stopinjah brezskrbno uživali. Na trgu Duomo so bile, kot bi šlo za plažo, raztegnjene ogromne rdeče zastave. Da bi jih prijetna sapica ne odpihala, so jih vestni navijači obtežili. S čim? Logično, s pločevinkami piva. Heineken, Dreher, karkoli vam pride na misel. In to še ni bilo vse. Vsak angleški navijač je imel s seboj tri ključne pripomočke: rdeči dres domače ekipe, klubsko zastavo in plato piva. Le-ta je bil dejansko najdražji in najbolj nepogrešljiv del kompleta pravega navijača angleških rdečih vravog. Milanska stolnica se je v vsej svoji gotski mogočnosti, ki naravnost sili proti nebu, kopala v zadnjih sončnih žarkih prvega pomladnega sonca. Kazalo je, da se za šum, vzklike in petje

množico razgretih navijačev, ki so po zaslugi nizkocenovnih Ryanairov in Easyjetov množično prispeli v Milan. “Zmagali bomo”, so nam vneto pri- trjevali navijači. “Van Nilsteroy, Rooney, Giggs” so nam vzklikali, ko smo jih spraševali, kdo bo odločil srečanje. Eden od njih (baje irskega porekla) pa je, potem ko je ves dan treniral s svojim platujem piva, na vprašanje, kdo bo zmagal, presenetil sošolca z odgovorom: “Povej mi ti nekaj! A veš, kdo je ubil Eichmana?” Etilični hlapci so očitno spodbudili “razmišljanje” mladeniča...

pri tem komentirali, kot bi bili Bruno Pizzul. Še več... ob vsaki Milanovi akciji so vzneseno skakali s stolov, kot bi sami bili zmožni usmeriti žogo v angleški gol. Ob prekinitev tekme so kamero izročili bližnjim gledalcem. Slednji so kot karmenari snemali omenjeno skupinico navijačev, ki je skakala, mahala z rokami in vpila “Forza Milan”. Skupinica, ki je poskrbela za šov, je v Milan dopotovala iz daljnega Izraela. Pogosto jih je bilo treba, tako kot neubogljive otroke, opominjati: “Sit down, Israel, please, sit down (Sedi Izrael, prosim, sedi)!” No, za nami pa drugačen tip navijača, ničeno-sarkastičnega kova. Vso tekmo si je izmišljal zbadljivke na račun angleških, pa tudi milanskih nogometašev. Napake rdeče-črne vezista Seedorfa je vselej pospremil z vzklikom: “A ne bi raje prestopil v Cervio?” Višek večera je bil posvečen vezistu Gattusu, ki je protestiral proti sodniku, z besedami: “Gattuso, kako boš govoril s sodnikom, če pa niti italijanščine ne obvladaš?” Kaj pa angleški navijači? Na S. Siro so bili preglašeni. In izpadli so. Kljub temu da so tako pretirano sexy. Več sreče prihodnjič.

Andrej Černic

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Pomladne ljubezenske vragolije

Pomlad je čas prebujanja, čas cvetenja, čas prvih lastovčič, čas prvih zvončkov. Ko čustva preplavijo bregove človeške racionalnosti. Ko se hormoni spustijo v divjo dirko v peti prestavi. Ljudje živijo v pravljici: najljubše opravilo jim je gledati, kako metuljčki letajo naokoli in kako slavčki na vejah v prvo pomladno toplino ubrano klešejo svoje arije. Življenje postane naenkrat lepše. Zaljubljenost očitno puhti iz vsega, kar leze in gre. Ljubezen suvereno kraljuje. Pomlad ima vsekakor ponekod čudne posledice. Prosto po Cankarjevem Kurentu, v “blagoslovljene” dežele troši pomlad “polna perišča” ljubezni, ki so bila za ostale pokrajine le “skopo merjena”. Na primer Rusija: tam je ljubezni res na pretek. Kolikor je želite. “Polna perišča” ljubezni. Ljudje je tam ne izkazujejo samo partnerju, sorodnikom in prijateljem. Toliko je imajo

na voljo, da jo radi darujejo tudi svojemu prvemu državljanu, predsedniku Putinu. Pred dobrim letom (14. marca 2004) so ga sodržavljeni potrdili na najvišjem institucionalnem mestu v državi s plebiscitarnimi 70% glasov. Nedvomno eden od viškov demokracije! Rusi do svojega voditelja ne gojijo navadne ljubezni, iz mandata v mandat so vanj bolj zaljubljeni. Pa kaj, ko jim je lanska pomlad prinesla tolikšno količino ljubezni. Ampak, le kaj vidijo Rusi v svojem predsedniku? Kako se lahko zaljubijo v malega, plešatega in hladnega birokrata? To je skrajno nerazumljivo. Navsezadnje pa, saj veste, ljubezen je glede tega slepa. No, v ruskem primeru lahko to ljudsko modrost še enkrat na ves glas

potrdimo. Vseeno pa me še vedno navdaja dvom: je bolj slepa pregovorno slepa ljubezen ali so bolj slepi Rusi, ki so se zaljubili v takega predsednika? Do določene mere lahko razumem, da so se v Kaliforniji volilci zaljubili v Schwarzeneggerja: bivši mister Olympia, ki se bohoti z bicepsi in tricepsi ter je medijska zvezda, je gotovo privlačen. Ampak Putin, kaj ima Putin na sebi? Zelo dobro obvlada judo in karate. To je res. In, kaj potem? Sta morda Bruce Lee in Chuck Norris kdaj postala ameriška predsednika? Ravno za to gre. Putin je z lanskim plebiscitom potrdil, da ni samo predsednik, ampak celo sam Kupido, ki je s puščicami strl srca svojih sodržavljanov. Njegov “najnevarnejši” tekmelec je pred dobrim letom zbral 6-

krat manj glasov od priljubljenega Vladimirja. Pravi vzor demokracije! No, Vladimir je zelo umirjen, skoraj bi lahko rekli, da je angleški tip človeka. Vedno najde pravo besedo in je zato vreden zaupanja državljanov. Ja, Vladimir, nekdanji tajni agent KGB-ja, je nedvomno zaupanja vreden človek! Predvsem ko v nacionalnem interesu zapira nedržavotvorne medije in protidržavniške gospodarske velikane. Da ne govorimo o “neprijetnih pripetljajih”, kot so bili podmornica Kursk, gledališče Dubrovka ali Beslan. Pomladne vragolije so res nepredvidljive. Predvsem po tako hudih zimah, kakršnih so vajeni v Rusiji. In karizmatični Vladimir (zelo popularno ime med ruskimi oblastniki, kaj menite?) se zna vsakič spremeniti v Kupida, ki s svojimi puščicami vedno zadene v polno. In tako se zgodi. Ljubezen na prvi pogled.

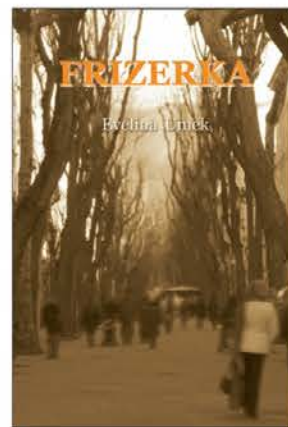
Andrej Černic

Nova publikacija založbe Mladika

Evelina Umek: Frizerka (roman)

Velikonočnem tednu je tržaška založba Mladika izdala novo izvirno literarno delo pisateljice Eveline

mentalno. Evelina Umek (1939), prevajalka in pisateljica, se je veliko let uspešno posvečala pisanju za otroke in mladino; pri založbi Mladika je skupaj z ilustratorko

Umek, roman z naslovom Frizerka. Dogajanje je postavljeno v Trst, mesto protislovij, s svojimi asimiliranci in odpadniki, s svojo revščino in ignoranco. Pisateljica pa se je mojstrsko poglabila v te slovenske izgubljene duše in ustvarila trpko pripoved o Trstu, ki je navidez italijanski, v globini pa je vse prej kot to. Je mesto odtujenih ljudi, kot je to primer glavne junakinje Romane, ki je iz svoje osebnosti zbrisala del svoje - slovenske - identitete, a tega ne obžaluje in niti ne skuša spremeniti. O vsem tem nam spregovorijo avtorica na stvarnem in nesenti-

menjeno odraslim, namreč zbirko novel Mandrija in druge zgodbe, za katero je tudi prejela tržaško literarno nagrado Vstajenje. Spretni esej knjigi na pot je napisala Marija Cenda pod naslovom “O izkoreninjenosti nekoliko drugače...”.